

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

© Συμβούλιο της Ευρώπης/Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, 2013. Αυτή η μετάφραση δεν δεσμεύει το Δικαστήριο. Για περισσότερες πληροφορίες βλ. την ένδειξη δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας στο τέλος του παρόντος εγγράφου.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2013. This translation does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2013. La présente traduction ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

ΤΜΗΜΑ ΕΥΡΕΙΑΣ ΣΥΝΘΕΣΕΩΣ

ΥΠΟΘΕΣΗ NADA κατά ΕΛΒΕΤΙΑΣ

(Προσφυγή αριθ. 10593/08)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

12 Σεπτεμβρίου 2012

Η απόφαση αυτή οριστικοποιήθηκε. Επιδέχεται μορφολογικές βελτιώσεις.

Στην υπόθεση Nada κατά Ελβετίας,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, που συνεδρίασε σε τμήμα ευρείας συνθέσεως συγκείμενο από τους:

Nicolas Bratza, *προεδρεύοντα,*

Jean-Paul Costa,

Françoise Tulkens,

Josep Casadevall,

Nina Vajić,

Dean Spielmann,

Χρήστος Ροζάκης,

Corneliu Bîrsan,

Karel Jungwiert,

Khanlar Hajiyev,

Ján Šikuta,

Isabelle Berro-Lefèvre,

Giorgio Malinverni,

Γιώργος Νικολάου,

Mihai Poalelungi,

Kristina Pardalos,

Ganna Yudkivska, *δικαστές,*

και Michael O'Boyle, *Αναπληρωτή Γραμματέα,*

Κατόπιν συσκέψεως εν συμβουλίω στις 23 Μαρτίου 2011, στις 7 Σεπτεμβρίου 2011 και στις 23 Μαΐου 2012,

Εκδίδει την ακόλουθη απόφαση, που εγκρίνεται κατά την ημερομηνία που αναφέρθηκε τελευταία:

Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση προήλθε από προσφυγή (αριθ. 10593/08) κατά της Ελβετικής Ομοσπονδίας που κατατέθηκε στο Δικαστήριο σύμφωνα με το Άρθρο 34 της Σύμβασης για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών («Σύμβαση») από τον κ. Youssef Moustafa Nada, ιταλικής και αιγυπτιακής ιθαγένειας («προσφεύγων»), στις 19 Φεβρουαρίου 2008.

2. Ο προσφεύγων εκπροσωπήθηκε από τον κ. J. McBride, ο οποίος εργάζεται ως δικηγόρος στο Λονδίνο. Η ελβετική κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπήθηκε από τον αντιπρόσωπό της, τον κ. F Schürmann, της Ομοσπονδιακής Διεύθυνσης Δικαιοσύνης.

3. Στην προσφυγή του, ο κ. Nada κατήγγειλε ότι η απαγόρευση να μπει ή να διασχίσει την Ελβετία, που του επιβλήθηκε μετά την προσθήκη του ονόματός του στη λίστα που σχετίζεται με το Ομοσπονδιακό Διάταγμα για τους Ταλιμπάν, παραβίασε το δικαίωμά του στην ελευθερία (Άρθρο 5 της

Σύμβασης) και το δικαίωμα του για σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής του ζωής, της τιμής και της αξιοπρέπειάς του (Άρθρο 8). Ανέφερε ότι αυτή η απαγόρευση θεωρείται επίσης είδος κακομεταχείρισης υπό την έννοια του Άρθρου 3. Κατήγγειλε επίσης παραβίαση της ελευθερίας του να εκδηλώσει τη θρησκεία ή τις πεποιθήσεις του (Άρθρο 9), υποστηρίζοντας πως το ότι δεν κατάφερε να φύγει από την πόλη Καμπιόνε ντ' Ιτάλια τον εμπόδισε από το να εκτελέσει τα θρησκευτικά του καθήκοντα σε ένα τέμενος. Τέλος, κατήγγειλε ότι δεν είχε στη διάθεσή του κανένα αποτελεσματικό ένδικο μέσο για τις εν λόγω καταγγελίες (Άρθρο 13).

4. Η προσφυγή ανατέθηκε στο Πρώτο Τμήμα του Δικαστηρίου (Άρθρο 52 § 1 του κανονισμού του Δικαστηρίου), που αποφάσισε να αναλάβει την υπόθεση κατά προτεραιότητα σύμφωνα με το Άρθρο 41 του κανονισμού του Δικαστηρίου. Στις 12 Μαρτίου 2009 ένα Τμήμα του Πρώτου Τμήματος του Δικαστηρίου αποφάσισε να ενημερώσει την Κυβέρνηση για τις καταγγελίες σύμφωνα με τα Άρθρα 5, 8 και 13.

5. Τα δύο μέρη κατέθεσαν γραπτά σχόλια για τις παρατηρήσεις του αντίδικου. Η γαλλική και η βρετανική κυβέρνηση κατέθεσαν επίσης παρατηρήσεις, αφού πήραν την άδεια του Προεδρεύοντος να παρέμβουν στη γραπτή διαδικασία (Άρθρο 36 § 2 της Σύμβασης και Άρθρο 44 § 2 του κανονισμού όπως ίσχυαν τότε). Η ιταλική κυβέρνηση δεν χρησιμοποίησε το δικαίωμά της να παρέμβει στις διαδικασίες (Άρθρο 36 § 1 της Σύμβασης).

6. Στις 20 Ιανουαρίου 2010 οι αντίδικοι ενημερώθηκαν ότι το Δικαστήριο σκόπευε να εξετάσει το παραδεκτό και την ουσία της προσφυγής ταυτόχρονα (πρώην Άρθρο 29 § 3 της Σύμβασης σε συνδυασμό με το πρώην Άρθρο 54A του κανονισμού).

7. Στις 30 Σεπτεμβρίου 2010 το *ĀēēāōōŦhéd', áđđ'ólēđ'yéííđ' áđü öd'ōh ×hŦóóđ' Nđ'čŪēē*, Nina Vajić, Khanlar Hajiyev, Dean Spielmann, Sverre Erik Jebens, Giorgio Malinverni και Γιώργο Νικολάου, δικαστές, και Søren Nielsen, Γραμματέα του Τμήματος, μεταβίβασε την υπόθεση στο Τμήμα Ευρείας Συνθέσεως χωρίς κανέναν από τους διαδίκους να προβάλλει ένσταση στην εν λόγω μεταβίβαση όταν ρωτήθηκαν σχετικά με αυτό το ζήτημα (Άρθρο 30 της Σύμβασης και Άρθρο 72 του κανονισμού).

8. Η σύνθεση του Τμήματος Ευρείας Συνθέσεως καθορίστηκε με βάση τις διατάξεις του άρθρου 27 §§ 2 και 3 της Σύμβασης και το άρθρο 24 του κανονισμού. Οι Jean-Paul Costa, Χρήστος Ροζάκης, Giorgio Malinverni και Mihai Roalelungi συνέχισαν να ασχολούνται με την υπόθεση μετά τη λήξη της θητείας τους, μέχρι να βγουν οι τελικές αποφάσεις, σύμφωνα με το Άρθρο 23 § 3 της Σύμβασης και το Άρθρο 24 § 4 του κανονισμού.

9. Ο προσφεύγων και η Κυβέρνηση κατέθεσαν αμφοτέρωι έγγραφες παρατηρήσεις σχετικά με την ουσία της προσφυγής. Η γαλλική και βρετανική κυβέρνηση υπέβαλαν τις ίδιες παρατηρήσεις ενώπιον του Δικαστηρίου. Ακόμα, ο Προεδρεύων του Τμήματος Ευρείας Συνθέσεως έδωσε την άδεια στην JUSTICE, μια μη κυβερνητική οργάνωση με βάση το

Λονδίνο, να υποβάλει έγγραφα σχόλια (Άρθρο 36 § 2 της Σύμβασης σε συνδυασμό με το Άρθρο 44 § 2 του κανονισμού). Τέλος, ο Προεδρεύων του Τμήματος Ευρείας Συνθέσεως έδωσε την άδεια στη βρετανική κυβέρνηση να λάβει μέρος στην ακροαματική διαδικασία.

10. Η δημόσια ακρόαση έλαβε χώρα στο Κτίριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, στο Στρασβούργο, στις 23 Μαρτίου 2011 (Άρθρο 59 § 3 του κανονισμού).

Εμφανίστηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου:

– για την Κυβέρνηση

ο κ. F. SCHÜRMAN, Επικεφαλής του Τμήματος Ευρωπαϊκού Δικαίου και διεθνών

ανθρωπίνων δικαιωμάτων, Ομοσπονδιακή Διεύθυνση

Δικαιοσύνης,

Υπουργείο Ομοσπονδιακής Αστυνομίας και Δικαιοσύνης, *Υπάλληλος,*

ο κ. J. LINDENMANN, Πρέσβης, Αναπληρωτής Διευθυντής της Διεύθυνσης Δημόσιου Διεθνούς Δικαίου, Ομοσπονδιακό Υπουργείο Εξωτερικών,

ο κ. R. E. VOCK, Επικεφαλής του Τμήματος Κυρώσεων, Γενική Γραμματεία

Οικονομικών Υποθέσεων, Ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομικών,

η κ. R. BOURGUIN, Ειδική νομική σύμβουλος με ευθύνη διαμόρφωσης πολιτικών, Τμήμα Νομικών Υποθέσεων, Αστυνομική

Διεύθυνση

Μετανάστευσης, Ομοσπονδιακή Διεύθυνση

Μετανάστευσης,

Υπουργείο Ομοσπονδιακής Αστυνομίας και Δικαιοσύνης,

η κ. C. EHRICH, Τεχνική σύμβουλος, Τμήμα Ευρωπαϊκού Δικαίου και διεθνών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, Ομοσπονδιακή

Διεύθυνση

Δικαιοσύνης, Υπουργείο Ομοσπονδιακής Αστυνομίας και

Δικαιοσύνης, *Σύμβουλοι,*

– για τον προσφεύγοντα

ο κ. J. MCBRIDE, δικηγόρος,

Νομικός Σύμβουλος,

– για τη βρετανική κυβέρνηση (τρίτο μέρος)

ο κ. D. WALTON,

Υπάλληλος,

ο κ. S. WORDSWORTH,

Νομικός Σύμβουλος,

η κ. C. HOLMES,

Σύμβουλος.

Ο προσφεύγων και η σύζυγός του ήταν επίσης παρόντες.

Το Δικαστήριο άκουσε τις αγορεύσεις των κ. Schürmann, McBride και Wordsworth. Άκουσε επίσης τις απαντήσεις των εκπροσώπων των διαδίκων στις ερωτήσεις των δικαστών.

ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

I. ΟΙ ΠΕΡΙΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

A. Ιστορικό της υπόθεσης

11. Ο προσφεύγων γεννήθηκε το 1931 και από το 1970 ζει στην πόλη Καμπιόνε ντ' Ιτάλια, η οποία ανήκει στην επικράτεια της Ιταλίας, έχει έκταση 1,6 τετραγωνικά χιλιόμετρα και βρίσκεται στην Επαρχία Κόμο (Λομβαρδία), που συνορεύει με το ελβετικό Καντόνι Τιτσίνο και χωρίζεται από την υπόλοιπη Ιταλία από τη λίμνη Λουγκάνο.

12. Περιγράφει τον εαυτό του ως Μουσουλμάνο και μεγάλο επιχειρηματία στον χρηματοοικονομικό και πολιτικό κόσμο, στον οποίο υποστηρίζει ότι κατέχει εξέχουσα θέση. Σπούδασε μηχανικός, έχει εργαστεί σε διάφορους τομείς, κυρίως στον τραπεζικό τομέα, στον τομέα του διεθνούς εμπορίου, στη βιομηχανία και στην αγορά ακινήτων. Στη διάρκεια της επαγγελματικής του πορείας ίδρυσε πολλές εταιρείες των οποίων ήταν ο μοναδικός ή ο κύριος μεριδιούχος.

13. Δήλωσε ότι είναι αντίθετος με όλες τις τρομοκρατικές ενέργειες και δεν ήταν ποτέ μέλος της Αλ Κάιντα. Αντίθετα, έχει επανειλημμένα καταδικάσει όχι μόνο τα μέσα που χρησιμοποιεί η εν λόγω οργάνωση, αλλά και την ιδεολογία της.

14. Ο προσφεύγων ανέφερε επίσης ότι διαθέτει μόνο ένα νεφρό (το άλλο καταστράφηκε τα τελευταία χρόνια). Υποφέρει επίσης από αιμορραγία στο αριστερό του μάτι, όπως αποδεικνύει ένα ιατρικό πιστοποιητικό που εκδόθηκε στις 20 Δεκεμβρίου 2001, και έχει αρθρίτιδα στους αυχενικούς σπονδύλους. Επίσης, σύμφωνα με ένα ιατρικό πιστοποιητικό που εκδόθηκε από γιατρό της Ζυρίχης στις 5 Μαΐου 2006, έχει υποστεί κάταγμα στο δεξί του χέρι για το οποίο είχε κανονίσει να υποβληθεί σε εγχείριση το 2004. Ο προσφεύγων ισχυρίστηκε ότι, λόγω των περιορισμών που του επιβλήθηκαν και για τους οποίους υπέβαλε την παρούσα προσφυγή, δεν ήταν σε θέση να υποβληθεί στην εν λόγω εγχείριση και συνέχισε να υποφέρει από τις συνέπειες του κατάγματος.

15. Στις 15 Οκτωβρίου 1999, μετά τη βομβιστική επίθεση στις 7 Αυγούστου 1998 από τον Οσάμα Μπιν Λάντεν και μέλη της οργάνωσής του κατά των πρεσβειών των Ηνωμένων Πολιτειών στο Ναϊρόμπι (Κένυα)

και στο Νταρ ες Σαλάμ (Τανζανία), το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών (ο «ΟΗΕ») υιοθέτησε, σύμφωνα με το Κεφάλαιο VII του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, το Ψήφισμα 1267 (1999), που προβλέπει κυρίως κυρώσεις κατά των Ταλιμπάν (βλ. παράγραφο 70 κατωτέρω) και τη σύσταση μιας επιτροπής αποτελούμενης από όλα τα μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας για την παρακολούθηση της εφαρμογής του εν λόγω ψηφίσματος (η «Επιτροπή Κυρώσεων»).

16. Στις 2 Οκτωβρίου 2000, για την εφαρμογή του εν λόγω ψηφίσματος, το Ελβετικό Ομοσπονδιακό Συμβούλιο (εκτελεστική εξουσία σε ομοσπονδιακό επίπεδο) υιοθέτησε ένα διάταγμα για τη «θέσπιση μέτρων κατά των Ταλιμπάν» (το «Διάταγμα σχετικά με τους Ταλιμπάν» – βλ. παράγραφο 66 κατωτέρω), το οποίο ακολούθως υποβλήθηκε σε κάποιες τροποποιήσεις, όπως τροποποίηση του τίτλου του διατάγματος.

17. Με το Ψήφισμα 1333 (2000) της 19ης Δεκεμβρίου 2000 (βλ. παράγραφο 71 κατωτέρω) το Συμβούλιο Ασφαλείας διεύρυνε το καθεστώς κυρώσεων. Πλέον αφορούσε άμεσα τον Οσάμα Μπιν Λάντεν και την οργάνωση Αλ Κάιντα, καθώς και τους υψηλά ιστάμενους αξιωματούχους και συμβούλους των Ταλιμπάν. Και στα δύο Ψηφίσματα 1267 (1999) και 1333 (2000), το Συμβούλιο Ασφαλείας ζήτησε από την Επιτροπή Κυρώσεων να συντάξει μια λίστα, με βάση πληροφορίες που εδόθησαν από κρατικούς και περιφερειακούς οργανισμούς, φυσικών και νομικών προσώπων που συνδέονται με τον Οσάμα Μπιν Λάντεν και την Αλ Κάιντα.

18. Στις 11 Απριλίου 2001 η ελβετική κυβέρνηση τροποποίησε το Διάταγμα σχετικά με τους Ταλιμπάν για να εφαρμόσει το Ψήφισμα 1333 (2000). Πρόσθεσε ένα νέο Άρθρο 4α, παράγραφο 1 με το οποίο απαγόρευε την είσοδο και τη διέλευση στην Ελβετία στα φυσικά και νομικά πρόσωπα που αφορά η εν λόγω απόφαση (αλλά χωρίς να τα κατονομάζει).

19. Στις 24 Οκτωβρίου 2001 ο Ομοσπονδιακός Εισαγγελέας κίνησε έρευνα για τον προσφεύγοντα.

20. Στις 7 Νοεμβρίου 2001 ο Πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής δέσμευσε τα στοιχεία του ενεργητικού της Τράπεζας ΑΙ Ταρβα, της οποίας ο προσφεύγων ήταν πρόεδρος και κύριος μέτοχος.

21. Στις 9 Νοεμβρίου 2001 ο προσφεύγων και κάποιες οργανώσεις που συνδέονται με αυτόν προστέθηκαν στη λίστα της Επιτροπής Κυρώσεων. Στις 30 Νοεμβρίου 2001 (ή στις 9 Νοεμβρίου σύμφωνα με τις παρατηρήσεις του προσφεύγοντα), τα ονόματά τους προστέθηκαν στη λίστα σε ένα παράρτημα του Διατάγματος σχετικά με τους Ταλιμπάν.

22. Στις 16 Ιανουαρίου 2002 το Συμβούλιο Ασφαλείας υιοθέτησε το Ψήφισμα 1390 (2002) επιβάλλοντας απαγόρευση εισόδου και διέλευσης σε φυσικά πρόσωπα, ομίλους, επιχειρήσεις και νομικά πρόσωπα που σχετίζονται με αυτούς, σύμφωνα με τη λίστα που συντάχθηκε δυνάμει των Ψηφισμάτων 1267 (1999) και 1333 (2000) (βλ. παραγράφους 70-71 και 74 κατωτέρω). Την 1η Μαΐου 2002 το Άρθρο 4α του Ομοσπονδιακού Διατάγματος σχετικά με τους Ταλιμπάν τροποποιήθηκε ως εξής: η

απαγόρευση εισόδου και διέλευσης εφαρμόστηκε έκτοτε σε όλα τα φυσικά πρόσωπα που αναφέρονται στο Παράρτημα 2 του Διατάγματος, συμπεριλαμβανομένου του προσφεύγοντα.

23. Στις 10 Σεπτεμβρίου 2002 η Ελβετία έγινε μέλος των Ηνωμένων Εθνών.

24. Όταν επισκέφθηκε το Λονδίνο τον Νοέμβριο του 2002, ο προσφεύγων συνελήφθη και μεταφέρθηκε στην Ιταλία, αφού κατασχέθηκαν τα χρήματά του.

25. Στις 10 Οκτωβρίου 2003, μετά από αρνητικά σχόλια από την Ομάδα Παρακολούθησης για την εφαρμογή των κυρώσεων (βλ. παράγραφο 72 κατωτέρω), το Καντόνι Τιτσίνο ανακάλεσε την άδεια του προσφεύγοντα για ειδική άδεια διέλευσης των συνόρων. Η Ομάδα παρακολούθησης παρατήρησε, κατά την έρευνα σχετικά με τις δραστηριότητες του προσφεύγοντα, ότι ήταν σε θέση να μετακινείται σχετικά ελεύθερα μεταξύ Ελβετίας και Ιταλίας. Σύμφωνα με τη δήλωση της Κυβέρνησης, από εκείνη τη στιγμή και έπειτα εφαρμόστηκε πρακτικά η απαγόρευση εισόδου και διέλευσης για τον προσφεύγοντα.

26. Στις 27 Νοεμβρίου 2003 η Ελβετική Ομοσπονδιακή Διεύθυνση Μετανάστευσης, Ένταξης και Αποδημίας (η «IMES») ενημέρωσε τον προσφεύγοντα ότι δεν είχε πλέον άδεια να διασχίζει τα σύνορα.

27. Στις 23 Μαρτίου 2004 ο προσφεύγων κατέθεσε αίτημα στην IMES για άδεια εισόδου ή διέλευσης στην Ελβετία για ιατρική περίθαλψη στην εν λόγω χώρα και για νομικές υποθέσεις τόσο στην Ελβετία όσο και στην Ιταλία. Η IMES απέρριψε το αίτημα στις 26 Μαρτίου 2004 ως αβάσιμο. Επίσης, ενημέρωσε τον προσφεύγοντα ότι οι λόγοι που αναφέρθηκαν προς υποστήριξη του αιτήματός του, συγκεκριμένα, η ανάγκη να μιλήσει με τους δικηγόρους του και να λάβει ιατρική περίθαλψη, και, δεύτερον, η κατάσταση που σχετίζεται με τη διαμονή του στην Καμπιόνε ντ' Ιτάλια, δεν αρκούσαν για να του χορηγηθεί από τις αρχές εξαίρεση από τα μέτρα που λήφθηκαν εναντίον του.

28. Με απόφαση της 27ης Απριλίου 2005 το Ομοσπονδιακό Ποινικό Δικαστήριο έδωσε διαταγή στον Ομοσπονδιακό Εισαγγελέα είτε να παύσει τις διαδικασίες ή να στείλει την υπόθεση στον αρμόδιο ομοσπονδιακό τακτικό ανακριτή μέχρι τις 31 Μαΐου 2005. Με διαταγή ίδιας ημερομηνίας ο Ομοσπονδιακός Εισαγγελέας, κρίνοντας ότι οι καταγγελίες κατά του προσφεύγοντα ήταν ανυπόστατες, έκλεισε τον φάκελο της υπόθεσης του προσφεύγοντα.

29. Στις 22 Σεπτεμβρίου 2005 ο προσφεύγων ζήτησε από το Ομοσπονδιακό Συμβούλιο να διαγράψει το όνομά του και το όνομα των οργανισμών που συνδέονται με τον ίδιο από το Παράρτημα του Διατάγματος. Δήλωσε για να υποστηρίξει την προσφυγή του, ότι η αστυνομική έρευνα σχετικά με αυτόν είχε διακοπεί με απόφαση του Ομοσπονδιακού Εισαγγελέα και ότι για αυτόν τον λόγο δεν υπήρχε πλέον να δικαιολογία να υφίσταται κυρώσεις.

30. Με απόφαση της 18ης Ιανουαρίου 2006 η Γενική Γραμματεία Οικονομικών Υποθέσεων (η «SECO») απέρριψε το αίτημά του, καθώς η Ελβετία δεν μπορούσε να διαγράψει ονόματα από το παράρτημα του Διατάγματος σχετικά με τους Ταλιμπάν, εφόσον περιλαμβάνονταν ακόμα στη λίστα της Επιτροπής Κυρώσεων του ΟΗΕ.

31. Στις 13 Φεβρουαρίου 2006 ο προσφεύγων υπέβαλε διοικητική προσφυγή στο Ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομικών (το «Υπουργείο»).

32. Με απόφαση της 15ης Ιουνίου 2006 το Υπουργείο απέρριψε την προσφυγή. Επιβεβαίωσε ότι η διαγραφή ενός ονόματος από το παράρτημα του Διατάγματος θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί μόνον εφόσον το εν λόγω όνομα είχε διαγραφεί από τη λίστα της Επιτροπής Κυρώσεων, και εξήγησε ότι, για αυτόν τον λόγο, ήταν απαραίτητο το Κράτος υπηκοότητας ή διαμονής του σχετικού προσώπου να υποβάλει αίτημα διαγραφής από τη λίστα στα όργανα του ΟΗΕ. Καθώς η Ελβετία δεν ήταν ούτε το Κράτος υπηκοότητας ούτε το Κράτος διαμονής του προσφεύγοντα, το Υπουργείο έκρινε ότι οι ελβετικές αρχές δεν ήταν αρμόδιες να προχωρήσουν σε αυτή τη διαδικασία.

33. Στις 6 Ιουλίου 2006 ο προσφεύγων κατέθεσε προσφυγή στο Ομοσπονδιακό Συμβούλιο κατά της απόφασης του Υπουργείου. Ζήτησε το όνομά του και το όνομα ορισμένων οργανισμών που σχετίζονται με τον ίδιο να διαγραφούν από τη λίστα του Παραρτήματος 2 του Διατάγματος σχετικά με τους Ταλιμπάν.

34. Στις 20 Σεπτεμβρίου 2006 η Ομοσπονδιακή Διεύθυνση Μετανάστευσης (η «ODM»), που συστάθηκε το 2005 και ενσωμάτωσε την IMES, χορήγησε στον προσφεύγοντα εξαίρεση μίας ημέρας, στις 25 Σεπτεμβρίου 2006, έτσι ώστε να μπορέσει να μεταβεί στο Μιλάνο για νομικές υποθέσεις. Ο προσφεύγων δεν έκανε χρήση της εν λόγω άδειας.

35. Στις 6 Απριλίου 2007 ο προσφεύγων απέστειλε στο «συντονιστικό κέντρο» της Επιτροπής Κυρώσεων, ένα σώμα που συστάθηκε με το Ψήφισμα 1730 (2006) για τη λήψη αιτημάτων για τη διαγραφή φυσικών ή νομικών προσώπων από τη λίστα της Επιτροπής Κυρώσεων (βλ. παράγραφο 76 κατωτέρω), αίτημα για διαγραφή του ονόματός του από τη σχετική λίστα.

36. Με απόφαση της 18ης Απριλίου 2007 το Ομοσπονδιακό Συμβούλιο, πραγματοποιώντας ενέργειες σχετικά με την προσφυγή της 6ης Ιουλίου 2006, παρέπεμψε την υπόθεση στο Ομοσπονδιακό Δικαστήριο, κρίνοντας ότι ο προσφεύγων υφίστατο άμεσους περιορισμούς στο δικαίωμά του να απολαμβάνει τα υπάρχοντά του. Επίσης έκρινε ότι το Άρθρο 6 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου ισχύει όσον αφορά το αίτημά του για διαγραφή από το παράρτημα του Διατάγματος, και ότι, κατά συνέπεια, η υπόθεση έπρεπε να εξεταστεί από ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο.

37. Στις παρατηρήσεις του, το Υπουργείο κατέθεσε ότι η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί, υπογραμμίζοντας ότι το Ψήφισμα 1730 (2006) του

Συμβουλίου Ασφαλείας της 19ης Δεκεμβρίου 2006 επιτρέπει σε άτομα και οργανισμούς των οποίων τα ονόματα αναφέρονται στη λίστα της Επιτροπής Κυρώσεων να υποβάλλουν αίτημα διαγραφής από τη λίστα προσωπικά και όχι μέσω του Κράτους υπηκοότητας ή διαμονής τους.

38. Ο προσφεύγων επέμεινε στους ισχυρισμούς του. Επίσης, ισχυρίστηκε ότι όσον αφορά την προφανή απροθυμία της Ομοσπονδιακής Διεύθυνσης Μετανάστευσης (ODM) να χορηγήσει εξαιρέσεις σύμφωνα με το Άρθρο 4α § 2 του Διατάγματος σχετικά με τους Ταλιμπάν, δεν μπορούσε να φύγει από το σπίτι του στην Καμπιόνε ντ' Ιτάλια παρά την έλλειψη επαρκών ιατρικών εγκαταστάσεων εκεί, ή ακόμα και να πάει στην Ιταλία για διοικητικούς ή νομικούς λόγους, και ότι για αυτόν τον λόγο πέρασε τα τελευταία χρόνια σε κατ' οίκον περιορισμό. Εκτός από την προσθήκη του ονόματός του στη λίστα της Επιτροπής Κυρώσεων, κατηγορήθηκε δημόσια για σύνδεση με τον Οσάμα Μπιν Λάντεν, την Αλ Κάιντα και τους Ταλιμπάν, ενώ αυτό δεν ίσχυε. Επίσης, ισχυρίστηκε ότι η προσθήκη του στη λίστα, χωρίς καμία αιτιολογία ή χωρίς καμία δυνατότητα να εισακουστεί προηγουμένως η γνώμη του, παραβίασε τις αρχές της απαγόρευσης των διακρίσεων, της ατομικής ελευθερίας, της απόλαυσης περιουσιακών στοιχείων και της οικονομικής ελευθερίας, σε συνδυασμό με το δικαίωμα ακρόασης και το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη. Τέλος, υποστηρίζοντας ότι οι κυρώσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας αντιβαίνουν στον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και στους υποχρεωτικούς κανόνες του διεθνούς δικαίου (*jus cogens*), δηλώνει ότι η Ελβετία δεν ήταν υποχρεωμένη να τους εφαρμόσει.

39. Με απόφαση της 11ης Μαΐου 2007, στην οποία αναφερόταν το διαθέσιμο ένδικο μέσο, η Ομοσπονδιακή Διεύθυνση Μετανάστευσης απέρριψε ένα νέο αίτημα εξαίρεσης του προσφεύγοντα. Με απόφαση της 12ης Ιουλίου 2007, στην οποία αναφέρονταν και πάλι τα διαθέσιμα ένδικα μέσα, η ODM αρνήθηκε την εξέταση μιας επιστολής του προσφεύγοντα που αφορούσε ένα αίτημα επανεξέτασης. Με επιστολή της 20ής Ιουλίου 2007 ο προσφεύγων εξήγησε ότι έγινε παρεξήγηση και ότι η προηγούμενη επιστολή του αφορούσε στην πραγματικότητα αίτημα εξαίρεσης. Στις 2 Αυγούστου 2007 η Ομοσπονδιακή Διεύθυνση Μετανάστευσης απέρριψε και πάλι το αίτημά του, θυμίζοντάς του ότι μπορούσε να προσβάλει την απόφαση υποβάλλοντας προσφυγή στο Ομοσπονδιακό Διοικητικό Δικαστήριο. Ο προσφεύγων δεν άσκησε έφεση κατά της απόφασης.

40. Στις 29 Οκτωβρίου 2007 το συντονιστικό κέντρο για αιτήματα διαγραφής από τη λίστα, που ιδρύθηκε με το Ψήφισμα 1730 (2006) του Συμβουλίου Ασφαλείας, απέρριψε το αίτημα του προσφεύγοντα της 6ης Απριλίου 2007 για τη διαγραφή του ονόματός του από τη λίστα της Επιτροπής Κυρώσεων (βλ. παράγραφο 35 ανωτέρω). Στις 2 Νοεμβρίου 2007 το συντονιστικό κέντρο απέρριψε επίσης αίτημα για παροχή πληροφοριών σχετικά με τη χώρα που αποφάσισε την προσθήκη του ονόματός του στη λίστα και τους λόγους αυτής της προσθήκης,

επικαλούμενο το απόρρητο της διαδικασίας. Τέλος, με επιστολές της 19ης και 28ης Νοεμβρίου 2007 το συντονιστικό κέντρο επαναβεβαίωσε το απόρρητο της διαδικασίας, εντούτοις, ενημέρωσε τον προσφεύγοντα ότι κάποιο Κράτος το όνομα του οποίου δεν μπορεί να γίνει γνωστό ήταν αντίθετο με τη διαγραφή του ονόματός του από τη λίστα.

B. Απόφαση του Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου της 14ης Νοεμβρίου 2007

41. Με απόφαση της 14ης Νοεμβρίου 2007 το Ομοσπονδιακό Δικαστήριο, στο οποίο το Ομοσπονδιακό Συμβούλιο παρέπεμψε την προσφυγή του προσφεύγοντα (βλ. παράγραφο 36 ανωτέρω) έκρινε ότι η προσφυγή ήταν παραδεκτή αλλά την απέρριψε επί της ουσίας.

42. Πρώτον, σημείωσε ότι, σύμφωνα με το Άρθρο 25 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, τα Κράτη Μέλη του ΟΗΕ συμφώνησαν να αποδέχονται και να εκτελούν τις αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας σύμφωνα με τον Χάρτη. Έπειτα παρατήρησε ότι σύμφωνα με το Άρθρο 103 του Χάρτη οι υποχρεώσεις που προκύπτουν από το εν λόγω όργανο όχι μόνο επικρατούν έναντι της εθνικής νομοθεσίας των κρατών μελών αλλά ακόμα και έναντι των υποχρεώσεων που απορρέουν από άλλες διεθνείς συμφωνίες, ανεξάρτητα από τη φύση τους, δηλαδή είτε είναι διμερείς ή πολυμερείς. Δήλωσε ακόμα ότι η εν λόγω υπεροχή δεν σχετιζόταν μόνο με τον Χάρτη αλλά επεκτεινόταν σε όλες τις υποχρεώσεις που προέκυπταν από δεσμευτική απόφαση του Συμβουλίου Ασφαλείας.

43. Το Ομοσπονδιακό Δικαστήριο παρατήρησε, ωστόσο, ότι το ίδιο το Συμβούλιο Ασφαλείας δεσμευόταν από τον Χάρτη και ήταν υποχρεωμένο να ενεργεί σύμφωνα με τους σκοπούς και τις αρχές του (Άρθρο 24 § 2 του Χάρτη), οι οποίοι περιελάμβαναν την τήρηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών (Άρθρο 1 § 3 του Χάρτη). Παράλληλα, έκρινε ότι τα κράτη μέλη δεν επιτρεπόταν να αποφύγουν κάποια υποχρέωση υποστηρίζοντας ότι μια απόφαση (ή ψήφισμα) του Συμβουλίου Ασφαλείας ήταν ουσιαστικά αντίθετη με τον Χάρτη, ιδιαίτερα αποφάσεις (ψηφίσματα) με βάση το Κεφάλαιο VII του Χάρτη (ενέργειες σε περίπτωση απειλής της ειρήνης, παραβίαση ειρήνης και επιθετικές ενέργειες).

44. Το Ομοσπονδιακό Δικαστήριο παρατήρησε στη συνέχεια ότι σύμφωνα με το Άρθρο 190 του Ομοσπονδιακού Συντάγματος (βλ. παράγραφο 65 κατωτέρω), δεσμευόταν από ομοσπονδιακούς νόμους και το διεθνές δίκαιο. Δήλωσε ότι το ισχύον διεθνές δίκαιο, σε συνδυασμό με τις διεθνείς συνθήκες που έχουν επικυρωθεί από την Ελβετία, περιλάμβανε επίσης το εθμικό διεθνές δίκαιο, γενικές αρχές δικαίου και τις αποφάσεις διεθνών οργανισμών που δέσμευαν την Ελβετία, συμπεριλαμβανομένων αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας σχετικά με το καθεστώς κυρώσεων.

45. Ωστόσο, υπογράμμισε ότι το Άρθρο 190 του Συντάγματος δεν περιελάμβανε κανόνες για την αντιμετώπιση πιθανών διαφορών μεταξύ διαφορετικών κανόνων του διεθνούς δικαίου που ήταν νομικά δεσμευτικοί για την Ελβετία, και ότι στην παρούσα υπόθεση υπήρχε όντως διαφορά μεταξύ των αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας, αφενός, και των εγγυήσεων της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα (ISSPR), αφετέρου. Εξέφρασε την άποψη ότι εκτός εάν η διαφορά μπορούσε να λυθεί βάσει των κανόνων σχετικά με την ερμηνεία των συνθηκών, θα ήταν απαραίτητο, για να λυθεί το ζήτημα, να εξεταστεί η ιεραρχία των διεθνών νομικών κανόνων, σύμφωνα με την οποία οι υποχρεώσεις που απορρέουν από τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών υπερσχύουν έναντι των υποχρεώσεων που απορρέουν από οποιαδήποτε άλλη διεθνή συμφωνία (Άρθρο 103 του Χάρτη, σε συνδυασμό με το Άρθρο 30 της Σύμβασης της Βιέννης για το Δίκαιο των Συνθηκών, βλ. παραγράφους 69 και 80 κατωτέρω). Το Ομοσπονδιακό Δικαστήριο δήλωσε ότι η ενιαία εφαρμογή των κυρώσεων του ΟΗΕ θα ετίθετο σε κίνδυνο αν τα δικαστήρια των κρατών που αποτελούν μέρη της Ευρωπαϊκής Σύμβασης ή του Διεθνούς Συμφώνου για τα Αστικά και Πολιτικά Δικαιώματα ήταν σε θέση να μην λαμβάνουν υπόψη τις εν λόγω κυρώσεις ώστε να προστατέψουν τα θεμελιώδη δικαιώματα ορισμένων φυσικών προσώπων ή οργανισμών.

46. Ωστόσο, το Δικαστήριο αποδέχτηκε ότι η υποχρέωση εφαρμογής των αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας περιοριζόταν από τους υποχρεωτικούς κανόνες του διεθνούς δικαίου (*jus cogens*). Κατά συνέπεια, έκρινε ότι έπρεπε να εξετάσει αν το καθεστώς κυρώσεων που διαμορφώθηκε από το Συμβούλιο Ασφαλείας μπορούσε να παραβιάσει υποχρεωτικούς κανόνες διεθνούς δικαίου, όπως ισχυρίστηκε ο προσφεύγων.

47. Το Ομοσπονδιακό Δικαστήριο έπειτα έθεσε παραδείγματα υποχρεωτικών κανόνων *jus cogens*: το δικαίωμα στη ζωή, την προστασία από βασανιστήρια και άλλους τρόπους απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης, την απαγόρευση της σκλαβιάς, την απαγόρευση της συλλογικής τιμωρίας, την αρχή της ατομικής ποινικής ευθύνης και την αρχή της μη επαναπροώθησης. Δήλωσε, ωστόσο, ότι η απόλαυση των περιουσιακών στοιχείων, η οικονομική ελευθερία, οι εγγυήσεις για δίκαιη δίκη ή το δικαίωμα σε αποτελεσματικό ένδικο μέσο δεν συμπεριλαμβάνονται στους υποχρεωτικούς κανόνες *jus cogens*.

48. Όσον αφορά τις συνέπειες για τον προσφεύγοντα μετά τα μέτρα που λήφθηκαν εναντίον του, ειδικότερα σχετικά με την απαγόρευση εισόδου και διέλευσης στην Ελβετία, το Ομοσπονδιακό Δικαστήριο αποφάσισε τα εξής:

«7.4 ... Οι εν λόγω κυρώσεις περιλαμβάνουν σημαντικούς εμπορικούς περιορισμούς σε αυτούς που επιβάλλονται, αλλά οι οικονομικοί πόροι που είναι απαραίτητοι για την επιβίωσή τους δεν δεσμεύονται (βλ. Ψήφισμα 1452 (2002) παράγραφος 1(α)), και

κατά συνέπεια δεν υπάρχει ούτε απειλή για τη ζωή ή την υγεία τους ούτε άλλη μορφή απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης.

Η απαγόρευση πραγματοποίησης κάποιου ταξιδιού ως μορφή κύρωσης περιορίζει την ελεύθερη κυκλοφορία των ενδιαφερομένων προσώπων, αλλά δεν αντιστοιχεί καταρχήν σε στέρηση της ελευθερίας: είναι ελεύθεροι να μετακινηθούν στη χώρα διαμονής τους (βλ., ωστόσο, σημείο 10.2 κατωτέρω σχετικά με την ειδική περίπτωση του προσφεύγοντα) και επιτρέπονται επίσης τα ταξίδια στην πατρίδα τους (βλ. Ψήφισμα 1735 (2006), παράγραφος 1(β)).

...»

49. Το Ομοσπονδιακό Δικαστήριο δήλωσε ακόμα ότι, σε γενικές γραμμές, οι κυρώσεις αποφασίζονται από το Συμβούλιο Ασφαλείας χωρίς κανένα φυσικό πρόσωπο ή οργανισμός να μπορεί να σχολιάσει ούτε πριν ούτε μετά αλλά ούτε και να καταθέσει προσφυγή εναντίον τους ενώπιον διεθνών ή εθνικών δικαστηρίων. Ανέφερε σχετικά με αυτό το ζήτημα ότι ιδίως σύμφωνα με τους όρους του Ψηφίσματος 1730 (2006), η διαδικασία διαγραφής από κάποια λίστα που επιτρέπει σε φυσικά πρόσωπα να έχουν άμεση πρόσβαση στην Επιτροπή Κυρώσεων ήδη σηματοδοτεί μεγάλη πρόοδο, ακόμα και αν το σύστημα συνέχιζε να πάσχει ακόμα από σημαντικές ατέλειες όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα.

50. Το Ομοσπονδιακό Δικαστήριο έπειτα εξέτασε κατά πόσο η Ελβετία δεσμευόταν από τα σχετικά ψηφίσματα, με άλλα λόγια αν είχε επιλογή (*Ermessensspielraum-ελευθερία αξιολόγησης*) αν θα τα εφαρμόσει:

«8.1 Το Συμβούλιο Ασφαλείας υιοθέτησε το Ψήφισμα 1267 (1999) και τα ακόλουθα ψηφίσματα σχετικά με κυρώσεις που αφορούν την Αλ Κάιντα και τους Ταλιμπάν με βάση το Κεφάλαιο VII του Χάρτη του ΟΗΕ, με ρητή υποχρέωση για όλα τα κράτη μέλη να υιοθετήσουν και να εφαρμόσουν συνολικά και με αυστηρότητα τις κυρώσεις που ορίζονται σε αυτά, αγνοώντας δικαιώματα και υποχρεώσεις που ήδη ισχύουν σύμφωνα με διεθνείς συμφωνίες ή συμβάσεις (βλ. παράγραφο 7 του Ψηφίσματος 1267 (1999)).

Οι κυρώσεις (δέσμευση στοιχείων ενεργητικού, απαγόρευση εισόδου και διέλευσης, εμπάργκο όπλων) περιγράφονται λεπτομερώς και δεν αφήνουν στα κράτη μέλη κανένα περιθώριο αξιολόγησης ως προς την εφαρμογή τους. Τα ονόματα των ατόμων στα οποία επιβάλλονται οι κυρώσεις επίσης κοινοποιούνται στα κράτη μέλη: αυτά ορίζονται στη λίστα που καταρτίζει και τηρεί η Επιτροπή Κυρώσεων (βλ. παράγραφο 8(γ) του Ψηφίσματος 1933 (2000)).

Όσον αφορά τη δυνατότητα διαγραφής από τη λίστα, η Επιτροπή Κυρώσεων έχει ορίσει μια συγκεκριμένη διαδικασία (βλ. παραγράφους 13 κ.ε. του Ψηφίσματος 1735 (2006) και τις οδηγίες της Επιτροπής Κυρώσεων της 12ης Φεβρουαρίου 2007). Τα κράτη μέλη απαλλάσσονται με αυτόν τον τρόπο από το να λαμβάνουν αποφάσεις με δική τους πρωτοβουλία σχετικά με το αν πρέπει ή όχι να συνεχίσουν να επιβάλλονται οι κυρώσεις σε κάποιο πρόσωπο ή οργανισμό που περιλαμβάνεται στη λίστα της Επιτροπής Κυρώσεων.

Η Ελβετία λοιπόν θα παραβίαζε τις υποχρεώσεις της σύμφωνα με τον Χάρτη αν διέγραφε τα ονόματα του προσφεύγοντα και των οργανισμών του από το παράρτημα του Διατάγματος σχετικά με τους Ταλιμπάν.

...

8.3 Με βάση τα ανωτέρω, η Ελβετία δεν είχε το δικαίωμα να διαγράψει, με δική της πρωτοβουλία, το όνομα του προσφεύγοντα από το Παράρτημα 2 του Διατάγματος σχετικά με τους Ταλιμπάν.

Πρέπει να σημειωθεί ότι σε αυτή την περίπτωση δεν υπάρχει διαθέσιμο ένδικο μέσο για τον προσφεύγοντα. Το Ομοσπονδιακό Δικαστήριο δύναται αναμφισβήτητα να εξετάσει κατά πόσον και σε ποιον βαθμό η Ελβετία δεσμεύεται από τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας, αλλά δεν έχει το δικαίωμα να αποσύρει τις κυρώσεις κατά του προσφεύγοντα με την αιτιολογία ότι παραβιάζουν τα θεμελιώδη του δικαιώματα.

Η Επιτροπή Κυρώσεων είναι αποκλειστικά υπεύθυνη για τη διαγραφή ονομάτων φυσικών ή νομικών προσώπων από τη λίστα. Παρά τις βελτιώσεις που προαναφέρονται, η διαδικασία διαγραφής από τη λίστα δεν πληροί ούτε την απαίτηση πρόσβασης σε δικαστήριο δυνάμει του Άρθρου 29α του Ομοσπονδιακού Συντάγματος, του Άρθρου 6 § 1 της ΕΣΑΔ και δυνάμει του Άρθρου 14 § 1 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα των Ηνωμένων Εθνών, ούτε την απαίτηση παροχής αποτελεσματικού ένδικου μέσου υπό την έννοια του Άρθρου 13 της ΕΣΑΔ και του Άρθρου 2(3) του Συμφώνου των Ηνωμένων Εθνών ...»

51. Το Ομοσπονδιακό Δικαστήριο εξέτασε επίσης αν η Ελβετία, ακόμα και αν δεν μπορούσε να διαγράψει το όνομα του προσφεύγοντα από τη λίστα με δική της πρωτοβουλία, ήταν παρόλα αυτά υποχρεωμένη τουλάχιστον να τον βοηθήσει όσον αφορά τη διαδικασία διαγραφής του ονόματός του από τη λίστα. Το δικαστήριο αποφάσισε τα εξής:

«9.1 Τα πιο χαμηλόβαθμα δικαστήρια εξέτασαν αν η Ελβετία ήταν υποχρεωμένη να κινήσει τη διαδικασία διαγραφής του ονόματος από τη λίστα εκ μέρους του προσφεύγοντα. Εν τω μεταξύ, αυτό το ζήτημα δεν έχει πλέον σημασία, καθώς μετά την τροποποίηση της διαδικασίας διαγραφής ενός ονόματος από τη λίστα, ο προσφεύγων μπορεί να καταθέσει αίτηση μόνος του και έχει πράγματι ασκήσει το δικαίωμά του.

9.2 Ωστόσο, η επιτυχής ολοκλήρωση του αιτήματός του εξαρτάται από τη στήριξη της Ελβετίας, καθώς είναι η μόνη χώρα που έχει διεξαγάγει πλήρη προκαταρκτική έρευνα, με πολυάριθμες επιστολές αιτημάτων, κατ' οίκον έρευνες και εξέταση μαρτύρων.

Τα κράτη μέλη των Ηνωμένων Εθνών είναι υποχρεωμένα να κινούν νομικές διαδικασίες εναντίον προσώπων που είναι ύποπτα για παροχή χρηματοδότησης ή υποστήριξης σε τρομοκρατικές οργανώσεις (βλ. παράγραφο 2(ε) του Ψηφίσματος 1373 (2001) του Συμβουλίου Ασφαλείας) ...

Αφετέρου, αν οι ποινικές διαδικασίες λάβουν τέλος με αθωωτική απόφαση ή η υπόθεση κλείσει, θα πρέπει να αφαιρούνται και οι προληπτικές κυρώσεις. Πρέπει να σημειωθεί ότι η χώρα που έχει κινήσει ποινικές διαδικασίες ή έχει διεξαγάγει την προκαταρκτική έρευνα δεν μπορεί να προβεί σε διαγραφή ονόματος, αλλά μπορεί τουλάχιστον να κοινοποιήσει τα αποτελέσματα της έρευνάς της στην Επιτροπή Κυρώσεων και να ζητήσει ή να στηρίξει τη διαγραφή του προσώπου από τη λίστα.»

52. Τέλος, το Ομοσπονδιακό Δικαστήριο εξέτασε αν η απαγόρευση ταξιδιού που επιβλήθηκε σύμφωνα με το Άρθρο 4α του Διατάγματος σχετικά με τους Ταλιμπάν υπερβαίνει τις κυρώσεις που ορίζονται από τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας και αν οι ελβετικές αρχές ήταν υπεύθυνες να προβούν σε αυτή την ενέργεια. Το δικαστήριο αποφάσισε τα εξής:

«10.1 Το Άρθρο 4α § 1 του Διατάγματος σχετικά με τους Ταλιμπάν απαγορεύει στα φυσικά πρόσωπα που είναι καταχωρημένα στο Παράρτημα 2 να εισέλθουν ή να διασχίσουν την Ελβετία. Το Άρθρο 4α § 2 ορίζει ότι, σύμφωνα με τις αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ ή για λόγους προστασίας των συμφερόντων της Ελβετίας, η Ομοσπονδιακή Διεύθυνση Μετανάστευσης έχει το δικαίωμα να χορηγήσει εξαιρέσεις.

Σύμφωνα με τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας, η απαγόρευση ταξιδιού δεν ισχύει αν η είσοδος ή η διέλευση είναι απαραίτητη για την ολοκλήρωση νομικών διαδικασιών. Επιπλέον, μπορούν να χορηγούνται εξαιρέσεις σε ειδικές περιπτώσεις με τη σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής Κυρώσεων (βλ. παράγραφο 1(β) του Ψηφίσματος 1735 (2006)). Αυτό ισχύει ιδίως για ταξίδια για ιατρικούς, ανθρωπιστικούς ή θρησκευτικούς λόγους (Ινστιτούτο Brown, όπ. π., σ. 32).

10.2 Το Άρθρο 4α § 2 του Διατάγματος σχετικά με τους Ταλιμπάν ορίζεται ως «ειδική» διάταξη που δίνει την εντύπωση ότι η Ομοσπονδιακή Διεύθυνση Μετανάστευσης έχει κάποιο περιθώριο εκτίμησης της κάθε περίπτωσης. Ωστόσο, σε συνταγματικό επίπεδο, η διάταξη πρέπει να ερμηνεύεται έτσι ώστε να χορηγείται εξαίρεση σε όλες τις περιπτώσεις που το καθεστώς κυρώσεων του ΟΗΕ το επιτρέπει. Ο περαιτέρω περιορισμός της ελεύθερης κυκλοφορίας του προσφεύγοντα δεν θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι βασίζεται στα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας, δεν θα εξυπηρετούσε το δημόσιο συμφέρον και θα ήταν δυσανάλογος στην περίπτωση του προσφεύγοντα.

Ο προσφεύγων κατοικεί στην πόλη Καμπιόνε, που ανήκει στην Ιταλία και βρίσκεται στο Καντόνι Τιτσίνο, με έκταση 1,6 τετραγωνικά χιλιόμετρα. Λόγω της απαγόρευσης εισόδου και διέλευσης στην Ελβετία, δεν είναι σε θέση να εγκαταλείψει την πόλη Καμπιόνε. Σε πρακτικό επίπεδο, όπως επικαλείται σωστά και ο προσφεύγων, αυτό αντιστοιχεί σε κατ' οίκον περιορισμό κι έτσι αποτελεί σοβαρό περιορισμό της προσωπικής του ελευθερίας. Υπό αυτές τις συνθήκες, οι ελβετικές αρχές υποχρεούνται να εξαντλήσουν όλα τα περιθώρια περιορισμού της αυστηρότητας του καθεστώτος κυρώσεων που προβλέπονται δυνάμει των ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας.

Έτσι, η Ομοσπονδιακή Διεύθυνση Μετανάστευσης δεν έχει περιθώρια εκτίμησης της υπόθεσης. Αυτό που υποχρεούται είναι να εξετάσει αν πληρούνται οι προϋποθέσεις χορήγησης εξαίρεσης. Αν το αίτημα δεν αντιστοιχεί σε κάποιες από τις γενικές εξαιρέσεις που προβλέπονται από το Συμβούλιο Ασφαλείας, πρέπει να υποβληθεί προς έγκριση στην Επιτροπή Κυρώσεων.

10.3 Το κατά πόσον η Ομοσπονδιακή Διεύθυνση Μετανάστευσης δεν τήρησε τις συνταγματικές προϋποθέσεις όσον αφορά τη διαχείριση των αιτημάτων του προσφεύγοντα για άδεια ταξιδιού στο εξωτερικό δεν χρειάζεται να εξεταστεί σε αυτό το σημείο: οι σχετικές εντολές της Ομοσπονδιακής Διεύθυνσης Μετανάστευσης δεν

έχουν προσβληθεί από τον προσφεύγοντα και δεν αποτελούν αντικείμενο διαφοράς στην παρούσα διαδικασία.

Το ίδιο ισχύει και για το αν ο προσφεύγων έπρεπε να είχε αλλάξει τον τόπο διαμονής του από την πόλη Καμπιόνε που ανήκει στην ιταλική επικράτεια στην Ιταλία. Μέχρι σήμερα ο προσφεύγων δεν έχει υποβάλει τέτοιου είδους αίτημα.»

Γ. Εξελίξεις μετά την απόφαση του Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου

53. Μετά την απόφαση του Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου ο προσφεύγων έστειλε επιστολή στην Ομοσπονδιακή Διεύθυνση Μετανάστευσης για να ζητήσει επανεξέταση της δυνατότητας εφαρμογής γενικών εξαιρέσεων στην περίπτωση του. Στις 28 Ιανουαρίου 2008 υπέβαλε νέο αίτημα ζητώντας την απόσυρση της απαγόρευσης εισόδου και διέλευσης για τρεις μήνες. Με επιστολή της 21ης Φεβρουαρίου 2008 η Ομοσπονδιακή Διεύθυνση Μετανάστευσης απέρριψε το εν λόγω αίτημα, δηλώνοντας ότι δεν ήταν σε θέση να αποσύρει την απαγόρευση για τόσο μεγάλο διάστημα χωρίς να παραπέμψει το ζήτημα στην Επιτροπή Κυρώσεων, αλλά ότι θα μπορούσε να χορηγήσει εφάπαξ ασυλία. Ο προσφεύγων δεν άσκησε έφεση κατά της απόφασης.

54. Στις 22 Φεβρουαρίου 2008, σε μια συνάντηση μεταξύ των ελβετικών αρχών και των εκπροσώπων του προσφεύγοντα σχετικά με το ζήτημα πιθανής παροχής στήριξης από την πλευρά της Ελβετίας στον προσφεύγοντα στις προσπάθειές του να καταφέρει να διαγραφεί από τη λίστα, κάποιος εκπρόσωπος του Ομοσπονδιακού Υπουργείου Εξωτερικών παρατήρησε ότι η περίπτωση ήταν πολύ ιδιαίτερη, καθώς, αφενός, ο προσφεύγων ρωτούσε τι είδους υποστήριξη μπορούσαν να του παρέχουν οι ελβετικές αρχές στη διαδικασία διαγραφής του ονόματός του από τη λίστα του ΟΗΕ, και, αφετέρου, είχε υποβάλει καταγγελία κατά της Ελβετίας ενώπιον του Δικαστηρίου.

Κατά τη διάρκεια της συνάντησης ο εκπρόσωπος του προσφεύγοντα εξήγησε ότι είχε λάβει προφορική επιβεβαίωση από την Ομοσπονδιακή Διεύθυνση Μετανάστευσης ότι θα χορηγείτο στον πελάτη του εφάπαξ άδεια μετάβασης στην Ιταλία, ώστε να συμβουλευθεί τον δικηγόρο του στο Μιλάνο. Η εκπρόσωπος του Ομοσπονδιακού Υπουργείου Εξωτερικών επίσης δήλωσε ότι ο προσφεύγων μπορούσε να ζητήσει από την Επιτροπή Κυρώσεων εκτενέστερη εξαίρεση λόγω της ιδιαιτερότητας της περιπτώσεώς του. Ωστόσο, επανέλαβε ότι η Ελβετία δεν μπορούσε να υποβάλει αίτηση στην Επιτροπή Κυρώσεων για διαγραφή του προσφεύγοντα από τη λίστα. Πρόσθεσε ότι η κυβέρνησή της, εντούτοις, θα ήταν διατεθειμένη να τον στηρίξει, και συγκεκριμένα να του παράσχει πιστοποιητικό με το οποίο να επιβεβαιώνει ότι οι διαδικασίες ποινικής δίωξης εναντίον του είχαν λάβει τέλος. Ο δικηγόρος του προσφεύγοντα απάντησε ότι είχε ήδη λάβει επιστολή που βεβαίωνε τη λήξη της ποινικής δίωξης υπέρ του πελάτη του και ότι αυτή η επιστολή θεωρείτο επαρκής.

Όσον αφορά τα αιτήματα του προσφεύγοντα προς τις ιταλικές αρχές με σκοπό την εξασφάλιση της στήριξής τους στη διαδικασία διαγραφής από τη λίστα, η εκπρόσωπος του Ομοσπονδιακού Υπουργείου συμβούλευσε τον δικηγόρο να επικοινωνήσει με τη Μόνιμη Αντιπροσωπεία της Ιταλίας στα Ηνωμένα Έθνη, προσθέτοντας ότι η Ιταλία διατηρούσε, το εν λόγω διάστημα, έδρα στο Συμβούλιο Ασφαλείας.

55. Η Κυβέρνηση ενημέρωσε το Δικαστήριο ότι τον Απρίλιο του 2008 ένα αιγυπτιακό στρατιωτικό δικαστήριο είχε καταδικάσει τον προσφεύγοντα ερήμην σε δεκαετή φυλάκιση για την παροχή οικονομικής υποστήριξης στην οργάνωση Μουσουλμανική Αδελφότητα (βλ. το σχετικό άρθρο της 16ης Απριλίου 2008 στην καθημερινή εφημερίδα *Corriere del Ticino*). Ο προσφεύγων δεν αρνήθηκε το γεγονός ότι είχε καταδικαστεί αλλά ισχυρίστηκε ότι δεν είχε ποτέ ενημερωθεί για τις διαδικασίες εναντίον του και ότι για αυτό δεν είχε τη δυνατότητα να υπερασπιστεί τον εαυτό του αυτοπροσώπως ή μέσω δικηγόρου. Δια ταύτα, και λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι η δίκη διεξήχθη ενώπιον στρατιωτικού δικαστηρίου, παρόλο που ήταν πολίτης, ισχυρίστηκε ότι οι εν λόγω διαδικασίες παραβίαζαν αδιαμφισβήτητα το Άρθρο 6.

56. Στις 5 Ιουλίου 2008 η ιταλική κυβέρνηση υπέβαλε αίτημα στην Επιτροπή Κυρώσεων για διαγραφή του προσφεύγοντα από τη λίστα, καθώς αποσύρθηκαν οι κατηγορίες εναντίον του στην Ιταλία. Η Επιτροπή απέρριψε το αίτημα με απόφαση της 15ης Ιουλίου 2008. Κατά την κατάθεση του προσφεύγοντα η Επιτροπή δεν του επέτρεψε να υποβάλει τις παρατηρήσεις του σχετικά με αυτό το ζήτημα νωρίτερα.

57. Στις 11 Σεπτεμβρίου 2008 η Ομοσπονδιακή Διεύθυνση Μετανάστευσης χορήγησε στον προσφεύγοντα δικαίωμα εισόδου στην Ελβετία και το δικαίωμα να παραμείνει στη χώρα για δύο μέρες αλλά ο προσφεύγων δεν έκανε χρήση αυτής της άδειας.

58. Με επιστολή της 23ης Δεκεμβρίου 2008 η Ομοσπονδιακή Διεύθυνση Μετανάστευσης ενημέρωσε τον προσφεύγοντα ότι η ένταξη της Ελβετίας στη Συνθήκη Σένγκεν, στις 12 Δεκεμβρίου 2008, δεν επηρεάζει την κατάστασή του.

59. Στις παρατηρήσεις της ενώπιον του Δικαστηρίου, η ελβετική κυβέρνηση δήλωσε ότι, εξ όσων γνωρίζει, η καταχώρηση του προσφεύγοντα στη λίστα είχε γίνει με αίτημα των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής και ότι οι ΗΠΑ είχαν υποβάλει στην Επιτροπή Κυρώσεων, στις 7 Ιουλίου 2009, αίτημα για διαγραφή κάποιων προσώπων από τη λίστα, συμπεριλαμβανομένου του προσφεύγοντα.

60. Στις 24 Αυγούστου 2009, σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζεται στο Ψήφισμα 1730 (2006) του Συμβουλίου Ασφαλείας, ο προσφεύγων υπέβαλε στο συντονιστικό κέντρο για τα αιτήματα διαγραφής από τη λίστα αίτημα για διαγραφή του ονόματός του από τη λίστα της Επιτροπής Κυρώσεων.

61. Στις 2 Σεπτεμβρίου 2009 η Ελβετία έστειλε στην Επιτροπή Κυρώσεων αντίγραφο της επιστολής της 13ης Αυγούστου 2009 από την Ομοσπονδιακή Εισαγγελία προς τον δικηγόρο του προσφεύγοντα, στην οποία η Εισαγγελία επιβεβαίωσε ότι η δικαστική αστυνομική έρευνα σχετικά με τον πελάτη του δεν έφερε στο φως ενδείξεις ή στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι είχε σχέση με πρόσωπα ή οργανώσεις που συνδέονται με τον Οσάμα Μπιν Λάντεν, την Αλ Κάιντα ή τους Ταλιμπάν.

62. Στις 23 Σεπτεμβρίου 2009 το όνομα του προσφεύγοντα διαγράφηκε από τη λίστα που παρατίθεται ως παράρτημα των ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας και αφορούσε την επιβολή σχετικών κυρώσεων. Σύμφωνα με τον προσφεύγοντα, η διαδικασία που προβλέπεται δυνάμει του Ψηφίσματος 1730 (2006) δεν τηρήθηκε και δεν έλαβε καμία σχετική εξήγηση. Στις 29 Σεπτεμβρίου 2009 τροποποιήθηκε αντίστοιχα και το παράρτημα του Διατάγματος σχετικά με τους Ταλιμπάν και η τροποποίηση τέθηκε σε ισχύ στις 2 Οκτωβρίου 2009.

63. Με πρόταση που εγκρίθηκε την 1η Μαρτίου 2010, η Επιτροπή Εξωτερικής Πολιτικής του Εθνικού Συμβουλίου (κάτω βουλή του ομοσπονδιακού κοινοβουλίου) ζήτησε από το Ομοσπονδιακό Συμβούλιο να ενημερώσει το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ ότι από τα τέλη του 2010 δεν θα είναι πλέον δυνατή, σε κάποιες περιπτώσεις, η εφαρμογή των προβλεπόμενων κυρώσεων κατά φυσικών προσώπων σύμφωνα με τα ψηφίσματα για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Κάλεσε επίσης την Κυβέρνηση να επαναβεβαιώσει τη σταθερή δέσμευσή της για συνεργασία στον αγώνα κατά της τρομοκρατίας σύμφωνα με τις νομικές διατάξεις των Κρατών. Η πρόταση κατατέθηκε στις 12 Ιουνίου 2009 από τον Dick Marty, μέλος του Συμβουλίου των Κρατών (άνω βουλή του κοινοβουλίου), και παρέπεμπε ενδεικτικά στην υπόθεση του προσφεύγοντα.

Δ. Προσπάθειες βελτίωσης του καθεστώτος κυρώσεων

64. Η Κυβέρνηση έκρινε ότι ακόμα και αν η Ελβετία δεν ήταν μέλος του Συμβουλίου Ασφαλείας, είχε συνεργαστεί ενεργά με άλλα κράτη, αφότου έγινε μέλος του ΟΗΕ στις 10 Σεπτεμβρίου 2002, για να βελτιώσει τους όρους της διαδικασίας καταχώρησης και διαγραφής προσώπων από τη λίστα και τη νομική κατάσταση των εν λόγω προσώπων. Έτσι, το καλοκαίρι του 2005, ξεκίνησε σε συνεργασία με τη Σουηδία και τη Γερμανία μια νέα πρωτοβουλία για να διασφαλίσει ότι θα δινόταν μεγαλύτερη προσοχή στον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων κατά τη διαδικασία των κυρώσεων. Στο πλαίσιο αυτής της πρωτοβουλίας, η Ελβετία υπέβαλε στο Συμβούλιο Ασφαλείας το 2008, σε συνεργασία με τη Δανία, τη Γερμανία, το Λιχτενστάιν, τις Κάτω Χώρες και τη Σουηδία, συγκεκριμένες προτάσεις για τη σύσταση συμβουλευτικής ομάδας ανεξάρτητων πραγματογνωμόνων, που θα έχουν το δικαίωμα να υποβάλουν προτάσεις στην Επιτροπή Κυρώσεων για διαγραφή προσώπων από τη λίστα. Επίσης, το φθινόπωρο του 2009 η Ελβετία δούλεψε εντατικά με τους συνεργάτες της για να εξασφαλίσει ότι

το ψήφισμα σχετικά με την ανανέωση του καθεστώτος κυρώσεων κατά της Αλ Κάιντα και των Ταλιμπάν, που είχε προγραμματιστεί να εγκριθεί τον Δεκέμβριο, ικανοποιούσε αυτή την ανάγκη. Παράλληλα η Ελβετία είχε τοποθετηθεί υπέρ της δημοσίευσης, τον Οκτώβριο του 2009, μιας έκθεσης στην οποία πρότεινε ως συμβουλευτικό ελεγκτικό μηχανισμό, τη δημιουργία του θεσμού του διαμεσολαβητή. Στις 17 Δεκεμβρίου 2009 το Συμβούλιο Ασφαλείας υιοθέτησε το Ψήφισμα 1904 (2009) με το οποίο δημιουργήθηκε ο θεσμός του διαμεσολαβητή για τη λήψη αιτιάσεων από φυσικά πρόσωπα που πλήττονται από κυρώσεις στο πλαίσιο της διαδικασίας καταπολέμησης της τρομοκρατίας του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ (βλ. παράγραφο 78 κατωτέρω). Τέλος, η Ελβετία είχε επισημάνει πολλάκις στο Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ και στη Γενική Συνέλευση την ανάγκη βελτίωσης των δικονομικών δικαιωμάτων των προσώπων στα οποία επιβάλλονται οι κυρώσεις.

II. ΣΧΕΤΙΚΗ ΕΓΧΩΡΙΑ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

A. Εγχώρια νομοθεσία

1. Ομοσπονδιακό Σύνταγμα

65. Το Άρθρο 190 («Ισχύουσα νομοθεσία») του Ομοσπονδιακού Συντάγματος ορίζει:

«Το Ομοσπονδιακό Δικαστήριο και οι λοιπές αρχές υποχρεούνται να εφαρμόζουν τους ομοσπονδιακούς νόμους και το διεθνές δίκαιο.»

2. Διάταγμα της 2ας Οκτωβρίου 2000 για τη θέσπιση μέτρων κατά φυσικών και νομικών προσώπων που συνδέονται με τον Οσάμα Μπιν Λάντεν, την οργάνωση «Αλ Κάιντα» ή τους Ταλιμπάν (το «Διάταγμα σχετικά με τους Ταλιμπάν»)

66. Το Διάταγμα της 2ας Οκτωβρίου 2000 για τη θέσπιση μέτρων κατά φυσικών και νομικών προσώπων που συνδέονται με τον Οσάμα Μπιν Λάντεν, την οργάνωση «Αλ Κάιντα» ή τους Ταλιμπάν έχει τροποποιηθεί αρκετές φορές. Οι σχετικές διατάξεις ορίζουν τα εξής, σύμφωνα με την εκδοχή που ήταν σε ισχύ την περίοδο εξέτασης της παρούσας υπόθεσης, και ειδικότερα το διάστημα όπου το Ομοσπονδιακό Δικαστήριο εξέδωσε την απόφασή του (14 Νοεμβρίου 2007):

Άρθρο 1 - Απαγόρευση προμήθειας στρατιωτικού εξοπλισμού και παρεμφερών αγαθών

«1. Απαγορεύεται η προμήθεια, πώληση ή μεσιτεία όπλων παντός τύπου, συμπεριλαμβανομένων όπλων και πυρομαχικών, στρατιωτικών οχημάτων και εξοπλισμού, παραστρατιωτικού εξοπλισμού και ανταλλακτικών ή εξαρτημάτων των ανωτέρω, στα φυσικά πρόσωπα, επιχειρήσεις, ομίλους ή νομικά πρόσωπα που αναφέρονται στο παρόν παράρτημα 2.

...

3. Απαγορεύεται η προμήθεια, πώληση ή μεσιτεία τεχνικών συμβουλών, βοήθειας και εκπαίδευσης σχετικά με στρατιωτικές δραστηριότητες, στα φυσικά πρόσωπα, επιχειρήσεις, ομίλους ή νομικά πρόσωπα που αναφέρονται στο παρόν παράρτημα 2.

4. Οι παράγραφοι 1 και 3 ανωτέρω εφαρμόζονται μόνο εφόσον δεν ισχύει ο Νόμος περί Ρυθμίσεως της Ιδιοκτησίας της 13ης Δεκεμβρίου 1996, ο Ομοσπονδιακός Νόμος περί Πολεμικού Εξοπλισμού της 13ης Δεκεμβρίου 1996 και τα αντίστοιχα εκτελεστικά διατάγματα.

...»

Άρθρο 3 – Δέσμευση στοιχείων ενεργητικού και πηγών εισοδήματος

«1. Δεσμεύονται τα στοιχεία ενεργητικού και οι οικονομικοί πόροι που ανήκουν ή ελέγχονται από τα φυσικά πρόσωπα, επιχειρήσεις, ομίλους ή νομικά πρόσωπα που αναφέρονται στο παρόν παράρτημα 2.

2. Απαγορεύεται η προμήθεια κεφαλαίων στα φυσικά πρόσωπα, επιχειρήσεις, ομίλους ή νομικά πρόσωπα που αναφέρονται στο παρόν παράρτημα 2, ή η διάθεση στοιχείων ενεργητικού ή οικονομικών πόρων σε αυτούς, με άμεσο ή έμμεσο τρόπο.

3. Η Γενική Γραμματεία Οικονομικών Υποθέσεων (SECO) δύναται να εξαιρέσει πληρωμές που σχετίζονται με προγράμματα εκδημοκρατισμού ή ανθρωπιστικών δράσεων από τις απαγορεύσεις που ορίζονται στις παραγράφους 1 και 2 ανωτέρω.

4. Η SECO δύναται να χορηγήσει άδεια, κατόπιν διαβουλεύσεων με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Ομοσπονδιακού Υπουργείου Εξωτερικών και του Ομοσπονδιακού Υπουργείου Οικονομικών, για πληρωμές από λογαριασμούς που έχουν δεσμευτεί, για μεταφορές δεσμευμένων κεφαλαιουχικών στοιχείων ενεργητικού και για την αποδέσμευση οικονομικών πόρων, με σκοπό την προστασία των ελβετικών συμφερόντων ή την πρόληψη σοβαρών δυσχερειών.»

Άρθρο 4 – Υποχρεωτική δήλωση

«1. Όποιος διαθέτει ή διαχειρίζεται στοιχεία ενεργητικού που αποδεδειγμένα καλύπτονται από τη δέσμευση στοιχείων ενεργητικού σύμφωνα με το Άρθρο 3 § 1 πρέπει να τα δηλώνει αμέσως στη Γενική Γραμματεία Οικονομικών Υποθέσεων (SECO).

2. Όποιο φυσικό πρόσωπο ή οργανισμός γνωρίζει την ύπαρξη οικονομικών πόρων που αποδεδειγμένα καλύπτονται από τη δέσμευση στοιχείων ενεργητικού σύμφωνα με το Άρθρο 3 § 1 πρέπει να το δηλώνει αμέσως στη Γενική Γραμματεία Οικονομικών Υποθέσεων (SECO).

3. Η δήλωση πρέπει να περιλαμβάνει το όνομα του δικαιούχου, τον σκοπό και την ποσότητα των στοιχείων ενεργητικού ή οικονομικών πόρων που έχουν δεσμευτεί.»

Άρθρο 4α – Είσοδος και διέλευση της Ελβετίας

«1. Απαγορεύεται η είσοδος και η διέλευση της Ελβετίας στα φυσικά πρόσωπα που είναι καταχωρημένα στο παρόν παράρτημα 2.

2. Η Ομοσπονδιακή Διεύθυνση Μετανάστευσης δύναται να χορηγήσει εξαιρέσεις, σύμφωνα με τις αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών ή για την προστασία των ελβετικών συμφερόντων.»

B. Διεθνές δίκαιο

1 Χάρτης των Ηνωμένων Εθνών

67. Ο Χάρτης των Ηνωμένων Εθνών υπογράφηκε στο Σαν Φρανσίσκο στις 26 Ιουνίου 1945. Οι σχετικές διατάξεις για την παρούσα υπόθεση είναι οι ακόλουθες:

Πρόλογος

«Εμείς οι λαοί των Ηνωμένων Εθνών, αποφασισμένοι

Να σώσουμε τις επόμενες γενεές από τη μάστιγα του πολέμου, που δύο φορές στα χρόνια μας έφερε στην ανθρωπότητα ανείπωτη θλίψη,

Να διακηρύξουμε και πάλι την πίστη μας στα θεμελιώδη δικαιώματα, στην αξιοπρέπεια και στην αξία του ανθρώπου, στα ίσα δικαιώματα ανδρών και γυναικών και μεγάλων και μικρών εθνών,

Να δημιουργήσουμε προϋποθέσεις κάτω από τις οποίες μπορεί να υπάρξει δικαιοσύνη και σεβασμός προς τις υποχρεώσεις που προκύπτουν από τις συνθήκες και από άλλες πηγές διεθνούς δικαίου,

Να συμβάλουμε στην κοινωνική πρόοδο και στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου μέσα σε μεγαλύτερη ελευθερία,

και γι' αυτούς τους σκοπούς

Να δείχνουμε ανεκτικότητα και να ζούμε ειρηνικά ο ένας με τον άλλο σαν καλοί γείτονες,

Να ενώνουμε τις δυνάμεις μας για να διατηρούμε τη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια, και

να εξασφαλίζουμε, με την παραδοχή αρχών και την καθιέρωση μεθόδων, ότι δεν θα χρησιμοποιείται ένοπλη βία παρά μόνο για το κοινό συμφέρον,

Να χρησιμοποιούμε τους διεθνείς οργανισμούς για να συμβάλλουμε στην οικονομική και κοινωνική πρόοδο όλων των λαών,

Αποφασίσαμε να ενώσουμε τις προσπάθειές μας, για να επιτύχουμε αυτούς τους σκοπούς.

Έτσι, οι Κυβερνήσεις μας, μέσον αντιπροσώπων τους, που συγκεντρώθηκαν στην πόλη του Αγίου Φραγκίσκου και ήταν εφοδιασμένοι με πληρεξούσια τα οποία αναγνωρίστηκαν ως έγκυρα και νομότυπα, αποδέχτηκαν αυτόν τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και με αυτόν ίδρυσαν ένα Διεθνή Οργανισμό, που θα ονομάζεται Ηνωμένα Έθνη.»

Άρθρο 1

«Οι σκοποί των Ηνωμένων Εθνών είναι:

1. Να διατηρούν τη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια, και για να επιτευχθεί αυτό: να παίρνουν αποτελεσματικά συλλογικά μέτρα για να προλαβαίνουν και να απομακρύνουν κάθε απειλή της ειρήνης και για να καταστέλλουν κάθε επιθετική ενέργεια ή άλλης μορφής παραβίαση της ειρήνης και να επιτυγχάνουν, με ειρηνικά μέσα και σύμφωνα με τις αρχές της δικαιοσύνης και του διεθνούς δικαίου, διευθέτηση ή διακανονισμό διεθνών διαφορών ή καταστάσεων που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε διατάραξη της ειρήνης.

...

3. Να επιτυγχάνουν διεθνή συνεργασία για την επίλυση διεθνών προβλημάτων οικονομικής, κοινωνικής, πολιτιστικής και ανθρωπιστικής φύσεως, και για την ανάπτυξη και ενθάρρυνση του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών για όλους, χωρίς διάκριση φυλής, φύλου, γλώσσας ή θρησκείας, και

...»

Άρθρο 24

«1. Για να εξασφαλιστεί η άμεση και αποτελεσματική δράση των Ηνωμένων Εθνών, τα Μέλη τους αναθέτουν στο Συμβούλιο Ασφαλείας την κύρια ευθύνη για τη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας και συμφωνούν ότι, κατά την εκτέλεση των καθηκόντων που απορρέουν από αυτή την ευθύνη, το Συμβούλιο Ασφαλείας ενεργεί εξ ονόματός τους.

2. Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του αυτών το Συμβούλιο Ασφαλείας θα ενεργεί σύμφωνα με τους Σκοπούς και τις Αρχές των Ηνωμένων Εθνών. Οι ειδικές

εξουσίες που παραχωρούνται στο Συμβούλιο Ασφαλείας για την εκτέλεση των καθηκόντων αυτών καθορίζονται στα Κεφάλαια 6, 7, 8 και 12.

...»

Άρθρο 25

«Τα Μέλη των Ηνωμένων Εθνών συμφωνούν να αποδέχονται και να εκτελούν τις αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας, σύμφωνα με αυτόν τον Χάρτη.»

68. Το Κεφάλαιο 7 του Χάρτη έχει τίτλο «Ενέργειες σε περίπτωση απειλής εναντίον της Ειρήνης, Διαταράξεως της Ειρήνης και Επιθετικών Πράξεων». Το Άρθρο 39 ορίζει τα εξής:

«Το Συμβούλιο Ασφαλείας θα αποφαινεται αν υπάρχει απειλή για την ειρήνη, διατάραξη της ειρήνης ή επιθετική ενέργεια και θα κάνει συστάσεις ή θα αποφασίζει ποια μέτρα θα λαμβάνονται σύμφωνα με τα Άρθρα 41 και 42, για να διατηρηθεί ή να αποκατασταθεί η διεθνής ειρήνη και ασφάλεια.»

69. Το Κεφάλαιο 16 έχει τίτλο «Διάφορες Διατάξεις». Το Άρθρο 103 ορίζει τα εξής:

«Αν υπάρχει σύγκρουση ανάμεσα στις υποχρεώσεις που έχουν τα Μέλη των Ηνωμένων Εθνών σύμφωνα με αυτόν τον Χάρτη και στις υποχρεώσεις που πηγάζουν από οποιαδήποτε άλλη διεθνή συμφωνία, θα υπερισχύουν οι υποχρεώσεις που πηγάζουν από αυτόν τον Χάρτη.»

2. *Ψηφίσματα που εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο Ασφαλείας στο πλαίσιο της λήψης μέτρων κατά της Αλ Κάιντα και των Ταλιμπάν, και τα οποία αφορούν την προκείμενη υπόθεση*

70. Το Ψήφισμα 1267 (1999) υιοθετήθηκε στις 15 Οκτωβρίου 1999. Όρισε τη σύσταση της Επιτροπής Κυρώσεων, η οποία αποτελείται από όλα τα μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας. Η εν λόγω Επιτροπή ανέλαβε κυρίως το καθήκον της αίτησης παροχής πληροφοριών από όλα τα Κράτη σχετικά με τη λήψη μέτρων για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής των μέτρων που είναι υποχρεωτικά σύμφωνα με το ψήφισμα, πιο συγκεκριμένα την άρνηση παροχής άδειας σε αεροσκάφος που συνδέεται με τους Ταλιμπάν για χρήση του εδάφους τους για απογείωση ή προσγείωση, εκτός αν η Επιτροπή Κυρώσεων είχε δώσει νωρίτερα έγκριση για την πτήση για ανθρωπιστικούς λόγους και, δεύτερον, τη δέσμευση κεφαλαίων των Ταλιμπάν και άλλων οικονομικών πόρων. Οι σχετικές διατάξεις του εν λόγω Ψηφίσματος που σχετίζονται με την προκείμενη υπόθεση ορίζουν τα εξής:

Ψήφισμα 1267 (1999)

Υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο Ασφαλείας στη 4051η συνεδρίαση που πραγματοποιήθηκε στις 15 Οκτωβρίου 1999

«Το Συμβούλιο Ασφαλείας,

Επαναδιακηρύσσοντας τα παλαιότερα ψηφίσματα, ιδιαίτερα τα ψηφίσματα 1189 (1998) της 13ης Αυγούστου 1998, 1193 (1998) της 28ης Αυγούστου 1998 και 1214 (1998) της 8ης Δεκεμβρίου 1998, και τις δηλώσεις του Προέδρου σχετικά με την κατάσταση στο Αφγανιστάν,

Επαναβεβαιώνοντας τη σταθερή δέσμευσή του στην εθνική κυριαρχία, ανεξαρτησία, εδαφική ακεραιότητα και εθνική ενότητα του Αφγανιστάν, και τον σεβασμό του για την πολιτιστική παράδοση και ιστορία του Αφγανιστάν,

Επαναλαμβάνοντας τη μεγάλη του ανησυχία για τις συνεχείς παραβιάσεις του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ιδιαίτερα τις διακρίσεις κατά γυναικών και κοριτσιών, καθώς και για τη σημαντική αύξηση παράνομης παραγωγής όπιοι, και υπογραμμίζοντας ότι η κράτηση του Γενικού Πρόξενου της Ισλαμικής Δημοκρατίας του Ιράν από τους Ταλιμπάν και η δολοφονία ιρανών διπλωματών και ενός δημοσιογράφου στο Mazar-e-Sharif αποτελούσαν κατάφωρες παραβιάσεις του ισχύοντος διεθνούς δικαίου,

Υπενθυμίζοντας τις σχετικές διεθνείς συμβάσεις για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και ιδιαίτερα τις υποχρεώσεις των συμβαλλομένων αυτών των συμβάσεων να εκδίδουν τρομοκράτες ή να κινούν νομικές διαδικασίες κατά των τρομοκρατών,

Καταδικάζοντας σθεναρά τη συνεχή χρήση της επικράτειας του Αφγανιστάν, ειδικά περιοχές που ελέγχονται από τους Ταλιμπάν, για την παραμονή και εκπαίδευση τρομοκρατών και τον σχεδιασμό τρομοκρατικών ενεργειών, και επαναβεβαιώνοντας την πεποίθηση ότι η καταπολέμηση της διεθνούς τρομοκρατίας είναι απαραίτητη για τη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας,

Εκφράζοντας βαθιά λύπη για το γεγονός ότι οι Ταλιμπάν συνεχίζουν να προσφέρουν ασφαλές καταφύγιο για τον Οσάμα Μπιν Λάντεν και επιτρέπουν στον ίδιο και σε άλλους που σχετίζονται με αυτόν να διαχειρίζονται ένα δίκτυο στρατοπέδων εκπαίδευσης τρομοκρατών από περιοχές που ελέγχονται από τους Ταλιμπάν και να χρησιμοποιούν το Αφγανιστάν ως βάση από την οποία χρηματοδοτούν διεθνείς τρομοκρατικές ενέργειες,

Επισημαίνοντας την απαγγελία κατηγοριών κατά του Οσάμα Μπιν Λάντεν και των συνεργών του από τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, μεταξύ άλλων, για τις βομβιστικές επιθέσεις της 7ης Αυγούστου 1998 των πρεσβειών των Ηνωμένων Πολιτειών στο Ναϊρόμπι, στην Κένυα και στο Νταρ Ες Σαλάμ της Τανζανίας και για το σχέδιο δολοφονίας αμερικανών υπηκόων που δεν ζουν στις Ηνωμένες Πολιτείες, και επισημαίνοντας επίσης το αίτημα των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής προς τους Ταλιμπάν να παραδοθούν και να υποβληθούν σε δίκη (S/1999/1021),

Κρίνοντας ότι η αδυναμία των αρχών των Ταλιμπάν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις που ορίζονται στην παράγραφο 13 του ψηφίσματος 1214 (1998) αποτελεί απειλή για τη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια,

Επισημαίνοντας την πεποίθησή του να διασφαλίσει την τήρηση των διατάξεων των ψηφισμάτων,

Δρώντας σύμφωνα με το Κεφάλαιο 7 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών,

...

3. *Αποφασίζει* ότι στις 14 Νοεμβρίου 1999 όλα τα Κράτη θα εφαρμόσουν τα μέτρα που ορίζονται στην παράγραφο 4 κατωτέρω, εκτός αν το Συμβούλιο έχει προηγουμένως αποφασίσει, βάσει έκθεσης του Γενικού Γραμματέα, ότι οι Ταλιμπάν έχουν συμμορφωθεί πλήρως με την υποχρέωση που ορίζεται στην παράγραφο 2 ανωτέρω,

4. *Αποφασίζει ακόμα* ότι, για την εφαρμογή της παραγράφου 2 ανωτέρω, όλα τα Κράτη πρέπει:

(α) Να αρνηθούν να δώσουν άδεια σε οποιοδήποτε αεροσκάφος να απογειωθεί ή να προσγειωθεί σε έδαφος που τους ανήκει, το οποίο έχει νοικιαστεί ή ανήκει στους Ταλιμπάν ή σε κάποιον που δρα στο όνομά τους όπως ορίζεται από την Επιτροπή στην παράγραφο 6 κατωτέρω, εκτός αν η συγκεκριμένη πτήση έχει εγκριθεί εκ των προτέρων από την Επιτροπή για λόγους ανθρωπιστικής βοήθειας, αλλά και θρησκευτικής υποχρέωσης όπως, για παράδειγμα, το προσκύνημα Hajj,

(β) Να δεσμεύουν κεφάλαια και άλλους οικονομικούς πόρους, όπως κεφάλαια που προέρχονται ή προκύπτουν από περιουσιακά στοιχεία που ανήκουν ή ελέγχονται άμεσα ή έμμεσα από τους Ταλιμπάν, ή από οποιαδήποτε επιχείρηση ανήκει ή ελέγχεται από τους Ταλιμπάν, όπως ορίζεται από την Επιτροπή στην παράγραφο 6 κατωτέρω, και να διασφαλίζουν ότι δεν διατίθενται ούτε αυτά ούτε άλλα κεφάλαια ή οικονομικοί πόροι από υπηκόους του εν λόγω κράτους ή από άλλα πρόσωπα στην επικράτειά τους, προς όφελος των Ταλιμπάν ή οποιασδήποτε επιχείρησης ανήκει ή ελέγχεται, άμεσα ή έμμεσα, από τους Ταλιμπάν, εκτός αν δίνεται άδεια από την Επιτροπή κατά περίπτωση για λόγους ανθρωπιστικής βοήθειας,

5. *Καλεί* όλα τα Κράτη να συνεργάζονται για να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις που ορίζονται στην παράγραφο 2 ανωτέρω και να εξετάζουν πρόσθετα μέτρα κατά του Οσάμα Μπιν Λάντεν και των συνεργατών του,

6. *Αποφασίζει* τη σύσταση, σύμφωνα με το άρθρο 28 του προσωρινού κανονισμού λειτουργίας, μιας Επιτροπής του Συμβουλίου Ασφαλείας, αποτελούμενης από όλα τα μέλη του Συμβουλίου, για την πραγματοποίηση των παρακάτω καθηκόντων και την υποβολή εκθέσεων προόδου στο Συμβούλιο με παρατηρήσεις και συστάσεις:

...

7. *Καλεί* όλα τα Κράτη να λαμβάνουν αυστηρά μέτρα σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος ψηφίσματος, παρά την ύπαρξη τυχόν δικαιωμάτων ή υποχρεώσεων που συστήνονται ή επιβάλλονται από την υπογραφή άλλων διεθνών συμφωνιών ή συμβάσεων ή από τη χορήγηση εξουσιοδότησης ή άδειας πριν από την ημερομηνία έναρξης ισχύος των μέτρων που ορίζονται στην παράγραφο 4 ανωτέρω·

8. *Καλεί* τα Κράτη να κινούν διαδικασίες κατά φυσικών και νομικών προσώπων που εμπíπτουν στη δικαιοδοσία τους και παραβιάζουν τα μέτρα που ορίζονται στην παράγραφο 4 ανωτέρω και να επιβάλλουν κατάλληλες κυρώσεις,

9. *Καλεί* όλα τα Κράτη να συνεργάζονται με την Επιτροπή που συγκροτείται δυνάμει της παραγράφου 6 ανωτέρω για την εκπλήρωση των καθηκόντων της, παρέχοντας μεταξύ άλλων πληροφορίες που ζητούνται από την Επιτροπή σύμφωνα με το παρόν ψήφισμα·

10. Ζητεί από όλα τα Κράτη να υποβάλλουν εκθέσεις στην Επιτροπή που συγκροτείται δυνάμει της παραγράφου 6 ανωτέρω εντός 30 ημερών από την έναρξη ισχύος των μέτρων που επιβάλλονται δυνάμει της παραγράφου 4 ανωτέρω σχετικά με την πρόοδο που έχουν σημειώσει αναφορικά με την αποτελεσματική εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 4 ανωτέρω·

...»

71. Με το Ψήφισμα 1333 (2000), που υιοθετήθηκε στις 19 Δεκεμβρίου 2000, το Συμβούλιο Ασφαλείας επέκτεινε την εφαρμογή κυρώσεων όπως προβλέπονται σύμφωνα με το Ψήφισμα 1267 (1999) σε όλα τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που η Επιτροπή Κυρώσεων θεωρεί ότι συνδέονται με την Αλ Κάιντα ή τον Οσάμα Μπιν Λάντεν. Σύμφωνα με το ψήφισμα είναι απαραίτητη η σύνταξη λίστας για την εφαρμογή των κυρώσεων του ΟΗΕ. Οι διατάξεις που σχετίζονται με την προκείμενη υπόθεση ορίζουν τα εξής:

Ψήφισμα 1333 (2000)

«... Το Συμβούλιο Ασφαλείας ...

Επαναδιακηρύσσοντας τα παλαιότερα ψηφίσματα, ειδικά το ψήφισμα 1267 (1999) της 15ης Οκτωβρίου 1999 και τις δηλώσεις του Προέδρου του σχετικά με την κατάσταση στο Αφγανιστάν,

Επαναβεβαιώνοντας τη σταθερή δέσμευσή του στην εθνική κυριαρχία, ανεξαρτησία, εδαφική ακεραιότητα και εθνική ενότητα του Αφγανιστάν, και τον σεβασμό του για την πολιτιστική παράδοση και ιστορία του Αφγανιστάν,

Αναγνωρίζοντας τις καίριες σημασίας ανθρωπιστικές ανάγκες του λαού του Αφγανιστάν,

...

8. Αποφασίζει ότι όλα τα Κράτη πρέπει να λάβουν πρόσθετα μέτρα ώστε:

(α) Να κλείσουν άμεσα και μόνιμα όλα τα γραφεία των Ταλιμπάν που βρίσκονται στην επικράτειά τους,

(β) Να κλείσουν άμεσα όλα τα γραφεία της αεροπορικής εταιρείας Ariana Afghan Airlines στην επικράτειά τους,

(γ) Να δεσμεύσουν χωρίς καθυστέρηση κεφάλαια και άλλους οικονομικούς πόρους του Οσάμα Μπιν Λάντεν και φυσικών και νομικών προσώπων που συνδέονται με αυτόν όπως προβλέπεται από την Επιτροπή, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων που είναι μέλη της οργάνωσης Αλ Κάιντα, και συμπεριλαμβανομένων των κεφαλαίων που προέρχονται ή προκύπτουν από περιουσιακά στοιχεία που ανήκουν ή ελέγχονται άμεσα ή έμμεσα από τον Οσάμα Μπιν Λάντεν και φυσικά και νομικά πρόσωπα που συνδέονται με αυτόν, και να διασφαλίσουν ότι δεν διατίθενται σε αυτούς ούτε αυτά ούτε άλλα κεφάλαια ή οικονομικοί πόροι από υπηκόους του εν λόγω κράτους ή από άλλα πρόσωπα στην επικράτειά τους, άμεσα ή έμμεσα, προς όφελος του Οσάμα Μπιν Λάντεν, των συνεργατών του ή άλλων νομικών προσώπων που ανήκουν ή ελέγχονται, άμεσα ή έμμεσα, από τον Οσάμα Μπιν Λάντεν ή από

φυσικά και νομικά πρόσωπα που συνδέονται με αυτόν και *ζητεί* να διατηρεί η Επιτροπή ενημερωμένη λίστα, βάσει των πληροφοριών που παρέχονται από Κράτη και περιφερειακούς οργανισμούς σχετικά με φυσικά και νομικά πρόσωπα που θεωρείται ότι συνδέονται με τον Οσάμα Μπιν Λάντεν, συμπεριλαμβανομένων των μελών της οργάνωσης Αλ Κάιντα,

...

12. *Αποφασίζει* επίσης ότι η Επιτροπή θα διατηρεί λίστα με έγκριτες οργανώσεις και κυβερνητικούς οργανισμούς που προσφέρουν ανθρωπιστική βοήθεια στο Αφγανιστάν, συμπεριλαμβανομένων των Ηνωμένων Εθνών και των οργάνων του, κυβερνητικών κοινωνικών υπηρεσιών, της Διεθνούς Επιτροπής Ερυθρού Σταυρού και μη κυβερνητικών οργανώσεων, ότι η απαγόρευση που ορίζεται στην παράγραφο 11 ανωτέρω δεν θα ισχύει για πτήσεις για μεταφορά ανθρωπιστικής βοήθειας που εκτελούνται από, ή για λογαριασμό, οργανώσεων και κυβερνητικών κοινωνικών υπηρεσιών που περιλαμβάνονται στη λίστα η οποία έχει εγκριθεί από την Επιτροπή, ότι η Επιτροπή πρέπει να ελέγχει τακτικά τη λίστα, προσθέτοντας νέες οργανώσεις και κυβερνητικούς οργανισμούς και ότι η Επιτροπή πρέπει να διαγράφει οργανώσεις και κυβερνητικούς οργανισμούς από τη λίστα αν κρίνει ότι πραγματοποιούν, ή είναι πιθανό να πραγματοποιήσουν πτήσεις για σκοπούς που δεν συνδέονται με την παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας, και πρέπει να ειδοποιεί τις εν λόγω οργανώσεις και κυβερνητικούς οργανισμούς άμεσα ότι όλες οι πτήσεις που θα πραγματοποιούνται από αυτούς ή για λογαριασμό τους θα υπόκεινται στο εξής στις διατάξεις της παραγράφου 11 ανωτέρω,

...

16. *Ζητεί* από την Επιτροπή να εκπληρώσει τα καθήκοντά της πραγματοποιώντας τις παρακάτω ενέργειες συμπληρωματικά με τις ενέργειες που προβλέπονται στο ψήφισμα 1267 (1999):

(α) Να συντάσσει και να διατηρεί ενημερωμένες λίστες με βάση πληροφορίες που παρέχονται από Κράτη, περιφερειακούς, και διεθνείς οργανισμούς για όλα τα σημεία εισόδου και προσγείωσης αεροσκαφών στην επικράτεια του Αφγανιστάν που βρίσκονται υπό τον έλεγχο των Ταλιμπάν και να κοινοποιεί στα κράτη μέλη το περιεχόμενο των σχετικών λιστών,

(β) Να συντάσσει και να διατηρεί ενημερωμένες λίστες, με βάση πληροφορίες που παρέχονται από Κράτη και περιφερειακούς οργανισμούς, σχετικά με φυσικά και νομικά πρόσωπα που θεωρείται ότι σχετίζονται με τον Οσάμα Μπιν Λάντεν σύμφωνα με την παράγραφο 8 (γ) ανωτέρω,

(γ) Να εξετάζει και να αποφασίζει σχετικά με αιτήματα εξαιρέσεων όπως ορίζονται στις παραγράφους 6 και 11 ανωτέρω,

(δ) Να συντάζει το πολύ μέσα σε ένα μήνα από την υιοθέτηση του παρόντος ψηφίσματος και να διατηρεί ενημερωμένη λίστα με τις έγκριτες οργανώσεις και κυβερνητικούς οργανισμούς που παρέχουν ανθρωπιστική βοήθεια στο Αφγανιστάν, σύμφωνα με την παράγραφο 12 ανωτέρω,

...

17. Καλεί όλα τα Κράτη και όλους τους διεθνείς και περιφερειακούς οργανισμούς, συμπεριλαμβανομένων των Ηνωμένων Εθνών και των ειδικών οργανώσεων που εντάσσονται σε αυτά, να λαμβάνουν αυστηρά μέτρα σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος ψηφίσματος, παρά την ύπαρξη τυχόν δικαιωμάτων ή υποχρεώσεων που συστήνονται ή επιβάλλονται από την υπογραφή άλλων διεθνών συμφωνιών ή συμβάσεων ή από τη χορήγηση εξουσιοδότησης ή άδειας πριν από την ημερομηνία έναρξης ισχύος των μέτρων που ορίζονται στις παραγράφους 5, 8, 10 και 11 ανωτέρω, ...»

72. Στο Ψήφισμα 1363 (2001), που υιοθετήθηκε στις 30 Ιουλίου 2001, το Συμβούλιο Ασφαλείας αποφάσισε να ιδρύσει έναν μηχανισμό παρακολούθησης των μέτρων που επιβάλλονται με τα Ψηφίσματα 1267 (1999) και 1333 (2000) (η «Ομάδα Παρακολούθησης»), αποτελούμενο από πέντε εμπειρογνώμονες που επιλέγονται βάσει δίκαιης γεωγραφικής κατανομής.

73. Στο Ψήφισμα 1373 (2001), που υιοθετήθηκε στις 28 Σεπτεμβρίου 2001 – μετά τα γεγονότα της 11ης Σεπτεμβρίου 2001 – το Συμβούλιο Ασφαλείας αποφάσισε ότι τα Κράτη πρέπει να λαμβάνουν μια σειρά από μέτρα για την καταπολέμηση της διεθνούς τρομοκρατίας και τη διασφάλιση αποτελεσματικών συνοριακών ελέγχων για αυτόν τον σκοπό. Οι διατάξεις που σχετίζονται με την προκείμενη υπόθεση ορίζουν τα εξής:

Ψήφισμα 1373 (2001)

«... Το Συμβούλιο Ασφαλείας ...

1. Αποφασίζει ότι όλα τα Κράτη πρέπει:

(α) Να προλαμβάνουν και να εμποδίζουν τη χρηματοδότηση τρομοκρατικών ενεργειών,

(β) Να κηρύξουν ποινικό αδίκημα τη σύμφωνη παροχή ή συλλογή, με οποιαδήποτε μέσα, άμεσα ή έμμεσα, κεφαλαίων από υπηκόους των κρατών ή στην επικράτειά τους με πρόθεση τα κεφάλαια να χρησιμοποιηθούν, ή εφόσον είναι βέβαιο ότι θα χρησιμοποιηθούν για την πραγματοποίηση τρομοκρατικών ενεργειών,

(γ) Να δεσμεύσουν χωρίς καθυστέρηση κεφάλαια και άλλα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ή οικονομικούς πόρους προσώπων που πραγματοποιούν, ή επιχειρούν να πραγματοποιήσουν, τρομοκρατικές ενέργειες ή εμπλέκονται ή διευκολύνουν την πραγματοποίηση τρομοκρατικών ενεργειών· νομικών προσώπων που ανήκουν ή ελέγχονται, άμεσα ή έμμεσα, από τα εν λόγω πρόσωπα· και φυσικών και νομικών προσώπων που ενεργούν για λογαριασμό τους, ή κατευθύνονται από τα εν λόγω φυσικά και νομικά πρόσωπα, συμπεριλαμβανομένων κεφαλαίων που προέρχονται ή προκύπτουν από περιουσιακά στοιχεία που ανήκουν ή ελέγχονται άμεσα ή έμμεσα από τα εν λόγω πρόσωπα καθώς και από φυσικά και νομικά πρόσωπα που συνδέονται με αυτά,

(δ) Να απαγορεύουν στους υπηκόους των κρατών τους ή σε άλλα φυσικά και νομικά πρόσωπα εντός της επικράτειάς τους να παρέχουν κεφάλαια, χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ή οικονομικούς πόρους ή χρηματοοικονομικές ή άλλες σχετικές υπηρεσίες, άμεσα ή έμμεσα, προς όφελος

προσώπων που πραγματοποιούν ή επιχειρούν να πραγματοποιήσουν ή να διευκολύνουν ή να συμμετάσχουν σε τρομοκρατικές ενέργειες, νομικών προσώπων που ανήκουν ή ελέγχονται άμεσα ή έμμεσα από τα εν λόγω πρόσωπα, και φυσικών και νομικών προσώπων που ενεργούν για λογαριασμό τους, ή κατευθύνονται από τα εν λόγω πρόσωπα,

2. *Αποφασίζει* επίσης ότι όλα τα Κράτη πρέπει:

(α) Να απέχουν από κάθε μορφή στήριξης, ενεργητική ή παθητική, σε νομικά ή φυσικά πρόσωπα που εμπλέκονται σε τρομοκρατικές ενέργειες, για παράδειγμα εμποδίζοντας την επιστράτευση νέων μελών τρομοκρατικών ομάδων και σταματώντας την προμήθεια όπλων στους τρομοκράτες,

(β) Να λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα για την πρόληψη τρομοκρατικών ενεργειών, όπως την παροχή έγκαιρης προειδοποίησης σε άλλα Κράτη με ανταλλαγή πληροφοριών,

(γ) Να αρνούνται την παροχή ασύλου σε όσους χρηματοδοτούν, σχεδιάζουν, στηρίζουν ή πραγματοποιούν τρομοκρατικές ενέργειες, ή παρέχουν άσυλο,

(δ) Να εμποδίζουν αυτούς που χρηματοδοτούν, σχεδιάζουν, διευκολύνουν ή πραγματοποιούν τρομοκρατικές ενέργειες να χρησιμοποιούν την επικράτειά τους για αυτούς τους λόγους κατά άλλων Κρατών ή των πολιτών τους,

(ε) Να εξασφαλίζουν ότι κάθε άτομο που συμμετέχει στη χρηματοδότηση, στον σχεδιασμό, στην προετοιμασία ή στην πραγματοποίηση τρομοκρατικών ενεργειών ή στην υποστήριξη τρομοκρατικών ενεργειών θα προσάγεται στη δικαιοσύνη και να διασφαλίζουν ότι, εκτός των υπόλοιπων μέτρων εναντίον τους, αυτές οι τρομοκρατικές ενέργειες θα θεωρούνται σοβαρά ποινικά αδικήματα στην εγχώρια νομοθεσία και στους εγχώριους κανονισμούς και ότι η τιμωρία τους θα είναι αντίστοιχη της σοβαρότητας των εν λόγω τρομοκρατικών ενεργειών, ...

3. *Καλεί* όλα τα Κράτη να:

...

(στ) Να λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας και του διεθνούς δικαίου, συμπεριλαμβανομένων διεθνών κανόνων περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων, πριν από τη χορήγηση καθεστώτος πρόσφυγα, για να εξασφαλίσουν ότι ο αιτών άσυλο δεν έχει σχεδιάσει, διευκολύνει ή συμμετάσχει στην πραγματοποίηση τρομοκρατικών ενεργειών ...»

74. Στο Ψήφισμα 1390 (2002), που υιοθετήθηκε στις 16 Ιανουαρίου 2002, το Συμβούλιο Ασφαλείας αποφάσισε να επιβάλλει απαγόρευση εισόδου και διέλευσης σε φυσικά και νομικά πρόσωπα στα οποία έχουν επιβληθεί διεθνείς κυρώσεις. Το εν λόγω ψήφισμα κατέστησε επίσης πιο ακριβές και διαφανές το καθεστώς κυρώσεων, καθώς ζητήθηκε από την Επιτροπή Κυρώσεων να ενημερώνει τακτικά τη λίστα των προσώπων στα οποία έχουν επιβληθεί κυρώσεις, για να κοινοποιούνται άμεσα οι σχετικές οδηγίες και τα σχετικά κριτήρια, καθώς μπορεί να είναι απαραίτητα για την καλύτερη εφαρμογή των κυρώσεων και για να καθίσταται κάθε σχετική

πληροφορία, συμπεριλαμβανομένης της σχετικής λίστας προσώπων, διαθέσιμη στο κοινό. Οι διατάξεις που σχετίζονται με την προκείμενη υπόθεση ορίζουν τα εξής:

Ψήφισμα 1390 (2002)

«... Το Συμβούλιο Ασφαλείας ...

2. Αποφασίζει ότι όλα τα Κράτη θα λαμβάνουν τα ακόλουθα μέτρα όσον αφορά τον Οσάμα Μπιν Λάντεν, τα μέλη της οργάνωσης Αλ Κάιντα και τους Ταλιμπάν αλλά και άλλα φυσικά πρόσωπα, ομίλους, επιχειρήσεις και νομικά πρόσωπα που συνδέονται με αυτούς, όπως αναφέρονται στη λίστα που συντάχθηκε σύμφωνα με τα ψηφίσματα 1267 (1999) και 1333 (2000) και η οποία θα ενημερώνεται τακτικά από την Επιτροπή όπως προβλέπεται στο ψήφισμα 1267 (1999) η οποία στο εξής αναφέρεται ως «η Επιτροπή»,

(α) Να δεσμεύσουν χωρίς καθυστέρηση τα κεφάλαια και άλλα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ή οικονομικούς πόρους των εν λόγω φυσικών προσώπων, ομίλων, επιχειρήσεων και νομικών προσώπων, συμπεριλαμβανομένων των κεφαλαίων που προέρχονται ή προκύπτουν από περιουσιακά στοιχεία που ανήκουν ή ελέγχονται, άμεσα ή έμμεσα, από αυτούς ή από πρόσωπα που ενεργούν για λογαριασμό τους, και να διασφαλίσουν ότι δεν διατίθενται σε αυτούς ούτε αυτά ούτε άλλα κεφάλαια, χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ή οικονομικοί πόροι, άμεσα ή έμμεσα, προς όφελος των εν λόγω προσώπων, από υπηκόους των κρατών ή από άλλα πρόσωπα στην επικράτειά τους,

(β) Να εμποδίζουν την είσοδο ή τη διέλευση στην επικράτειά τους στα εν λόγω πρόσωπα, ορίζοντας ωστόσο ότι κανένα σημείο αυτής της παραγράφου δεν υποχρεώνει κανένα Κράτος να αρνείται την είσοδο ή να ζητεί την έξοδο από την επικράτειά του υπηκόων του Κράτους και η παρούσα παράγραφος δεν ισχύει στις περιπτώσεις όπου η είσοδος ή η διέλευση είναι απαραίτητη για την πραγματοποίηση κάποιας νομικής διαδικασίας ή στις περιπτώσεις που η Επιτροπή αποφασίζει εξετάζοντας μεμονωμένα κάθε υπόθεση ότι η είσοδος ή η διέλευση είναι δικαιολογημένη,

(γ) Να εμποδίζουν την άμεση ή έμμεση προμήθεια, πώληση και μεταφορά, στα εν λόγω πρόσωπα, ομίλους, επιχειρήσεις και νομικά πρόσωπα από την επικράτειά τους ή από υπηκόους τους εκτός της επικράτειάς τους, ή χρησιμοποιώντας πλοία που διαθέτουν τη σημαία της χώρας ή αεροσκάφη της χώρας, οπλισμού και σχετικού εξοπλισμού συμπεριλαμβανομένων όπλων και πυρομαχικών, στρατιωτικών οχημάτων και εξοπλισμού, παραστρατιωτικού εξοπλισμού, και ανταλλακτικών για τα παραπάνω και τεχνικές συμβουλές, βοήθεια ή εκπαίδευση σχετικά με στρατιωτικές δραστηριότητες,

...

8. Καλεί όλα τα Κράτη να λάβουν άμεσα μέτρα για να εφαρμόσουν και να ενισχύσουν μέσω νομοθετικών πράξεων ή διοικητικών μέτρων, όπου αυτό είναι δυνατόν, τα μέτρα που επιβάλλονται σύμφωνα με την εγχώρια νομοθεσία ή τους κανονισμούς κατά των υπηκόων και άλλων φυσικών ή νομικών προσώπων που δραστηριοποιούνται στην επικράτειά τους, για την πρόληψη και την τιμωρία

παραβιάσεων των μέτρων που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του παρόντος ψηφίσματος, και να ενημερώνουν την Επιτροπή για την εφαρμογή των εν λόγω μέτρων, και καλεί τα Κράτη να καταρτίζουν εκθέσεις σχετικά με τα αποτελέσματα όλων των σχετικών ερευνών ή για την εφαρμογή δράσεων για την Επιτροπή εκτός αν αυτό θα εμπόδιζε την έρευνα ή την εφαρμογή δράσεων ...»

75. Στο Ψήφισμα 1526 (2004), που υιοθετήθηκε στις 30 Ιανουαρίου 2004, το Συμβούλιο Ασφαλείας ζήτησε από τα Κράτη, κατά την υποβολή των νέων ονομάτων που πρέπει να προστεθούν στη λίστα της Επιτροπής, να παρέχουν πληροφορίες για πιο εύκολη αναγνώριση των σχετικών φυσικών ή νομικών προσώπων. Επίσης, κάλεσε ρητά τα Κράτη να ενημερώνουν, στο μέτρο του δυνατού, τα φυσικά και νομικά πρόσωπα στη λίστα της Επιτροπής για τα μέτρα που έχουν ληφθεί εναντίον τους, για τις οδηγίες της Επιτροπής και για το Ψήφισμα 1452 (2002) σχετικά με τη δυνατότητα εξαίρεσης από ορισμένες κυρώσεις.

76. Ως απάντηση στις κριτικές για το καθεστώς κυρώσεων, το Συμβούλιο Ασφαλείας υιοθέτησε ολοένα και πιο αναλυτικά ψηφίσματα για να ενισχύσει τις διαδικαστικές εγγυήσεις. Αναφορικά με αυτό το ζήτημα, το Ψήφισμα 1730 (2006) όρισε τους κανόνες για την ισχύουσα διαδικασία ιδρύοντας ένα «συντονιστικό κέντρο» που θα λαμβάνει αιτήματα διαγραφής από τη λίστα φυσικών ή νομικών προσώπων που είναι καταχωρημένα στις λίστες της Επιτροπής Κυρώσεων. Σύμφωνα με το εν λόγω ψήφισμα, το συντονιστικό κέντρο ήταν υπεύθυνο για την προώθηση των εν λόγω αιτημάτων, για την παροχή πληροφοριών και τυχόν σχολίων, στην(στις) σχετική(-ές) κυβέρνηση(κυβερνήσεις) και στην(στις) κυβέρνηση(κυβερνήσεις) υπηκοότητας και διαμονής. Έπειτα, θα ακολουθούσε διαβούλευση μεταξύ των σχετικών κυβερνήσεων, με ή χωρίς το συντονιστικό κέντρο ως μεσάζων. Εφόσον προτεινόταν από κάποια από αυτές τις κυβερνήσεις, το αίτημα διαγραφής από τη λίστα θα συμπεριλαμβανόταν στην ατζέντα της Επιτροπής Κυρώσεων, που θα έπαιρνε αποφάσεις με τη σύμφωνη γνώμη των δεκαπέντε μελών της.

77. Το Ψήφισμα 1735 (2006) προβλέπει μια διαδικασία για την ενημέρωση των φυσικών ή νομικών προσώπων τα ονόματα των οποίων περιλαμβάνονταν στη λίστα. Επίσης, ορίζει τα παρακάτω κριτήρια διαγραφής:

«14. ... η Επιτροπή, για να αποφασίσει σχετικά με τη διαγραφή ονομάτων από την Ενιαία Λίστα, μπορεί να λάβει υπόψη, μεταξύ άλλων (i) αν το φυσικό ή νομικό πρόσωπο συμπεριλήφθηκε στην Ενιαία Λίστα λόγω σφάλματος σχετικά με την ταυτότητα ή (ii) αν το φυσικό ή νομικό πρόσωπο δεν πληροί πλέον τα κριτήρια που ορίζονται στα σχετικά ψηφίσματα, ιδιαίτερα στο Ψήφισμα 1617 (2005). Για την αξιολόγηση του σημείου (ii) παραπάνω, η Επιτροπή μπορεί να λάβει υπόψη της, μεταξύ άλλων, αν το φυσικό πρόσωπο πέθανε ή αν υπάρχουν αδιάσειστες αποδείξεις ότι το φυσικό ή νομικό πρόσωπο έχει διακόψει κάθε σχέση, όπως ορίζεται στο ψήφισμα 1617 (2005), με την Αλ Κάιντα, τον Οσάμα Μπιν Λάντεν, τους Ταλμπάν, και τους υποστηρικτές αυτών, συμπεριλαμβανομένων όλων των φυσικών και νομικών προσώπων που περιλαμβάνονται στην Ενιαία Λίστα ...»

78. Η διαδικασία έπειτα εμπλουτίστηκε περαιτέρω με την υιοθέτηση των Ψήφισμάτων 1822 (2008) και 1904 (2009), που εγκρίθηκαν μετά τα γεγονότα της παρούσας υπόθεσης. Στο Ψήφισμα 1904, που υιοθετήθηκε στις 17 Δεκεμβρίου 2009, το Συμβούλιο Ασφαλείας αποφάσισε να ιδρύσει ένα Γραφείο Διαμεσολαβητή, ο οποίος θα λαμβάνει τα αιτήματα από τα φυσικά πρόσωπα τα οποία έχουν υποστεί τις κυρώσεις που επιβάλλονται από το Συμβούλιο Ασφαλείας στο πλαίσιο της καταπολέμησης της τρομοκρατίας. Σύμφωνα με το εν λόγω ψήφισμα, πρόσωπα που είναι καταχωρημένα στη λίστα κυρώσεων έχουν το δικαίωμα να λάβουν πληροφορίες σχετικά με τους λόγους των μέτρων που λήφθηκαν εναντίον τους και να υποβάλλουν αιτήματα διαγραφής από τη λίστα στον Διαμεσολαβητή, ο οποίος εξετάζει αμερόληπτα και ξεχωριστά κάθε υπόθεση κι έπειτα υποβάλλει αναφορά στην Επιτροπή Κυρώσεων εξηγώντας τους λόγους υπέρ ή κατά της διαγραφής από τη λίστα.

3. Σύμβαση της Βιέννης για το Δίκαιο των Συνθηκών (1969)

79. Το Άρθρο 27 («Εσωτερικό δίκαιο και τήρηση των συνθηκών») της Σύμβασης της Βιέννης για το Δίκαιο των Συνθηκών ορίζει τα εξής:

«Το συμβαλλόμενο στη συνθήκη μέρος δεν δύναται να επικαλεστεί τις διατάξεις του εσωτερικού του δικαίου ως δικαιολογία για τη μη υπ' αυτού τήρηση της συνθήκης. ...»

80. Το Άρθρο 30 («Εφαρμογή διαδοχικών συνθηκών αναφερόμενος στο αυτό αντικείμενο») ορίζει τα εξής:

«1. Σύμφωνα με το Άρθρο 103 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των κρατών των συμβαλλομένων σε διαδοχικές συνθήκες, αναφερόμενες στο αυτό αντικείμενο καθορίζονται κατά τις κατωτέρω παραγράφους.

2. Όταν η συνθήκη ορίζει ότι υπόκειται στις διατάξεις προγενέστερης ή μεταγενέστερης συνθήκης ή ότι δεν μπορεί να θεωρηθεί ασυμβίβαστη προς αυτές, προέχουν οι διατάξεις της συνθήκης στην οποία γίνεται αναφορά.

3. Όταν όλα τα συμβαλλόμενα μέρη προγενέστερης συνθήκης είναι επίσης συμβαλλόμενα μέρη μεταγενέστερης συνθήκης αυτής, αλλά η προγενέστερη συνθήκη δεν έχει καταργηθεί ή ανασταλεί, σύμφωνα με το άρθρο 59, η προγενέστερη συνθήκη εφαρμόζεται μόνον εφόσον οι διατάξεις της δεν συγκρούονται προς τις διατάξεις της μεταγενέστερης συνθήκης.

4. Όταν τα συμβαλλόμενα μέρη στη μεταγενέστερη συνθήκη δεν είναι όλα τα συμβαλλόμενα μέρη στην προγενέστερη συνθήκη:

(α) Ισχύει η διάταξη της ως άνω παραγράφου 3 για τα συμβαλλόμενα μέρη σε αμφότερες τις συνθήκες.

(β) Μεταξύ κράτους συμβαλλομένου σε αμφότερες τις συνθήκες και έτερου συμβαλλομένου σε μόνο μία εξ αυτών, τα αμοιβαία δικαιώματα και υποχρεώσεις αυτών διέπει η συνθήκη στην οποία αμφότερα τα κράτη είναι συμβαλλόμενα μέρη.

5. Η παράγραφος 4 δεν θίγει το άρθρο 41 ή οποιοδήποτε ζήτημα αφορά τη λήξη ή την αναστολή λειτουργίας της συνθήκης, κατά το άρθρο 60, ή οποιοδήποτε ζήτημα ευθύνης το οποίο ενδέχεται να προκύψει για ένα κράτος από τη συνομολόγηση ή την εφαρμογή συνθήκης, οι διατάξεις της οποίας είναι ασυμβίβαστες προς τις υποχρεώσεις του έναντι άλλου κράτους δυνάμει άλλης συνθήκης.»

4. Έργο της Επιτροπής Διεθνούς Δικαίου των Ηνωμένων Εθνών

81. Η έκθεση της ομάδας μελετών της Επιτροπής Διεθνούς Δικαίου (ILC) με τίτλο «Κατακερματισμός του διεθνούς δικαίου: δυσκολίες που προκύπτουν από τη διαφοροποίηση και την επέκταση του διεθνούς δικαίου», που δημοσιεύτηκε το 2006, περιέχει τις παρακάτω παρατηρήσεις σχετικά με το Άρθρο 103 του Χάρτη:

4. Εναρμόνιση - συστημική ενσωμάτωση

«37. Στο διεθνές δίκαιο, η αποφυγή των θεσμικών διαφορών αποτελεί βασική προϋπόθεση. Η ερμηνεία των συνθηκών είναι διπλωματία, και σκοπός της διπλωματίας είναι η αποφυγή ή ο μετριασμός των συγκρούσεων. Αυτό ισχύει και για την επίλυση των νομικών διαφορών. Σύμφωνα με τον Ρουσσώ που ορίζει τα καθήκοντα ενός δικαστή σε μία από τις προγενέστερες αλλά ακόμα πολύ χρήσιμες αναφορές στις συγκρούσεις των συνθηκών:

... lorsqu'il est en présence de deux accords de volontés divergentes, il doit être tout naturellement porté a rechercher leur coordination plutôt qu'à consacrer à leur antagonisme [Charles Rousseau, «De la compatibilité des normes juridiques contradictoires dans l'ordre international», RGDIP τόμος 39 (1932), σ. 153].

38. Αυτή η άποψη έχει εξελιχθεί σε μια ευρέως αποδεκτή αρχή ερμηνείας και μπορεί να διατυπωθεί με πολλούς τρόπους. Μπορεί να θεωρηθεί ως γενική αρχή ότι όταν τα Κράτη αποκτούν νέες υποχρεώσεις, δεν πρέπει να αθετούν τις υποχρεώσεις τους. Οι Jennings και Watts, για παράδειγμα, σημειώνουν την ύπαρξη ενός:

τεκμηρίου ότι τα αντισυμβαλλόμενα μέρη πρέπει να μην προχωρούν σε κινήσεις που είναι ασύμβατες με γενικά αποδεκτές αρχές του διεθνούς δικαίου, ή με υποχρεώσεις προς άλλα Κράτη όπως ορίζονται από προγενέστερες συνθήκες [Sir Robert Jennings and Sir Arthur Watts (eds.), *Oppenheim's International Law* (London: Longman, 1992) (9η έκδοση), σ. 1275. Για τη γενική αποδοχή του τεκμηρίου κατά της σύγκρουσης - αυτή είναι η ουσία της εναρμόνισης - βλ. επίσης Pauwelyn, *Conflict of Norm ...* προηγούμενη σημείωση 21, σ. 240-244].

39. Όπως δήλωσε το Διεθνές Δικαστήριο σχετικά με το *Δικαίωμα Διέλευσης*:

είναι κανόνας σχετικά με την ερμηνεία ότι ένα κείμενο που προέρχεται από κάποια Κυβέρνηση, πρέπει, καταρχήν, να ερμηνεύεται για την παραγωγή ή με σκοπό την παραγωγή συνεπειών σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και όχι αντίθετα με αυτήν [Υπόθεση σχετικά με το Δικαίωμα Διέλευσης στην Επικράτεια της Ινδίας (Προσωρινές Ενστάσεις) (Πορτογαλία κατά Ινδίας) Δ.Δ. Εκθέσεις 1957 σ. 142].

...

331. Το Άρθρο 103 δεν ορίζει ότι ο Χάρτης υπερισχύει, αλλά αναφέρεται σε υποχρεώσεις που ορίζονται στον Χάρτη. Εκτός από τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που ορίζονται στον Χάρτη, αυτό αφορά επίσης και καθήκοντα με βάση νομικά δεσμευτικές αποφάσεις των οργάνων των Ηνωμένων Εθνών. Η πιο σημαντική διάταξη είναι στο Άρθρο 25 που υποχρεώνει τα κράτη που είναι συμβαλλόμενα μέρη να αποδέχονται και να θέτουν σε εφαρμογή τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας που έχουν υιοθετηθεί με βάση το Κεφάλαιο 7 του Χάρτη. Ακόμα και αν η υπερίσχυση των αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας σύμφωνα με το Άρθρο 103 δεν αναφέρεται ρητά στον Χάρτη, είναι γενικά αποδεκτή σε πρακτικό και θεωρητικό επίπεδο ...»

5. Σχετική διεθνής νομολογία

82. Τα μέτρα που λήφθηκαν σύμφωνα με τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας και τα οποία καθιερώνουν ένα σύστημα καταχώρησης ονομάτων και τη δυνατότητα ελέγχου της νομιμότητας αυτών των μέτρων έχουν εξεταστεί, σε διεθνές επίπεδο, από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων («ΔΕΚ») και από την Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών.

(α) Η υπόθεση του *Yassin Abdullah Kadi* και του Διεθνούς Ιδρύματος *Al Barakaat* κατά του Συμβουλίου και της Επιτροπής (Δικαστήριο Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων)

83. Η υπόθεση του *Yassin Abdullah Kadi* και του Διεθνούς Ιδρύματος *Al Barakaat* κατά του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-402/05 P και C-415/05 P, εφεξής «απόφαση *Kadi*») αφορούσε τη δέσμευση των στοιχείων ενεργητικού του προσφεύγοντα σύμφωνα με τους κανονισμούς της Ευρωπαϊκής Κοινότητας που υιοθετήθηκαν στο πλαίσιο της εφαρμογής των ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας 1267 (1999), 1333 (2000) και 1390 (2002), που, μεταξύ άλλων, υποχρέωναν όλα τα κράτη μέλη του ΟΗΕ να λάβουν μέτρα για τη δέσμευση των κεφαλαίων και άλλων οικονομικών πόρων φυσικών και νομικών προσώπων που θεωρείται από την Επιτροπή Κυρώσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας ότι συνδέονται με τον Οσάμα Μπιν Λάντεν, την Αλ Κάιντα ή τους Ταλιμπάν. Σε εκείνη την υπόθεση οι προσφεύγοντες ανήκαν σε αυτή την κατηγορία και τα στοιχεία ενεργητικού τους είχαν δεσμευτεί, γεγονός που για αυτούς θεωρείτο παραβίαση των θεμελιωδών δικαιωμάτων τους περί σεβασμού της ιδιοκτησίας που προστατεύεται από τη Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας («η Συνθήκη ΕΚ»). Ισχυρίζονταν ότι οι κανονισμοί της ΕΚ είχαν υιοθετηθεί εκτός δικαιοδοσίας.

84. Στις 21 Σεπτεμβρίου 2005 το Πρωτοδικείο (το οποίο την 1η Δεκεμβρίου 2009 έγινε γνωστό ως «Γενικό Δικαστήριο») απέρριψε αυτές τις καταγγελίες και επιβεβαίωσε τη νομιμότητα των κανονισμών, κρίνοντας βασικά ότι σύμφωνα με το Άρθρο 103 του Χάρτη τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας επικρατούσαν μεταξύ όλων των υπόλοιπων

διεθνών υποχρεώσεων (εκτός από αυτούς που συμπεριλαμβάνονται στους υποχρεωτικούς κανόνες *jus cogens*), όπως των υποχρεώσεων που ορίζονται στη Συνθήκη ΕΚ. Αποφάσισε ότι δεν είχε τη δικαιοδοσία να εξετάσει ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας, ακόμα και περιστασιακά, για να κρίνει αν σέβονταν θεμελιώδη δικαιώματα.

85. Ο κ. Kadı άσκησε έφεση στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ) (το οποίο από την 1η Δεκεμβρίου 2009 μετονομάστηκε σε «Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης»). Η έφεση εξετάστηκε από ένα Τμήμα Ευρείας Συνθέσεως σε συνδυασμό με μια άλλη υπόθεση. Σύμφωνα με την απόφαση της 3ης Σεπτεμβρίου 2008 το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων αποφάσισε ότι, δεδομένης της εσωτερικής και αυτόνομης φύσης των κοινοτικών νομικών διατάξεων, είχε τη δικαιοδοσία να εξετάσει τη νομιμότητα ενός κοινοτικού κανονισμού που υιοθετήθηκε στο πλαίσιο αυτών των διατάξεων ακόμα και αν σκοπός του ήταν η εφαρμογή ενός ψηφίσματος του Συμβουλίου Ασφαλείας. Για αυτόν τον λόγο έκρινε ότι, ακόμα και αν ο ρόλος «των κοινοτικών δικαστηρίων» δεν ήταν ο έλεγχος της νομιμότητας των ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας, είχαν το δικαίωμα να εξετάσουν τις κοινοτικές νομοθετικές πράξεις ή νομοθετικές πράξεις των κρατών μελών που σκοπό είχαν να θέσουν σε εφαρμογή τα εν λόγω ψηφίσματα, και ότι «αυτό δεν θα αποτελούσε προσβολή της υπερίσχυσης του εν λόγω ψηφίσματος στο διεθνές δίκαιο».

86. Το ΔΕΚ συμπέρανε ότι τα κοινοτικά δικαστήρια έπρεπε να διασφαλίσουν τον έλεγχο, καταρχήν τον πλήρη έλεγχο, της νομιμότητας όλων των κοινοτικών νομοθετικών πράξεων σε σχέση με τα θεμελιώδη δικαιώματα αποτελώντας αναπόσπαστο μέρος των γενικών αρχών του κοινοτικού δικαίου, συμπεριλαμβανομένου του ελέγχου κοινοτικών μέτρων που, όπως ο εν λόγω κανονισμός, θέτουν σε εφαρμογή ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας. Η απόφαση περιλάμβανε τα παρακάτω σχετικά αποσπάσματα:

...

«281. Υπενθυμίζεται, σχετικώς, ότι η Κοινότητα συνιστά κοινότητα δικαίου, υπό την έννοια ότι ούτε τα κράτη μέλη της ούτε τα θεσμικά της όργανα διαφεύγουν τον έλεγχο της συμφωνίας των πράξεών τους προς τον βασικό καταστατικό χάρτη που αποτελεί η Συνθήκη ΕΚ, καθώς και ότι με την εν λόγω Συνθήκη καθιερώνεται πλήρες σύστημα ενδίκων μέσων και διαδικασιών το οποίο αναθέτει στο Δικαστήριο τον έλεγχο της νομιμότητας των πράξεων των θεσμικών οργάνων (απόφαση της 23ης Απριλίου 1986, Les Verts κατά Κοινοβουλίου, 294/83, Συλλογή 1986, σ. 1339, σκέψη 23).

...

290. Πρέπει, κατά συνέπεια, να εξεταστεί αν, όπως αποφάνθηκε το Πρωτοδικείο, οι αρχές που διέπουν τις σχέσεις μεταξύ της διεθνούς εννόμου τάξεως της απορρέουσας από τα Ηνωμένα Έθνη και της κοινοτικής εννόμου τάξεως αποκλείουν δικαστικό

έλεγχου της εσωτερικής νομιμότητας του προσβαλλόμενου κανονισμού με κριτήριο τα θεμελιώδη δικαιώματα, μολονότι, όπως προκύπτει από την παρατεθείσα στις σκέψεις 281 έως 284 της παρούσας αποφάσεως νομολογία, ένας τέτοιος έλεγχος συνιστά συνταγματικής τάξεως εγγύηση αποτελούσα μία από τις ίδιες τις βάσεις της Κοινότητας.

...

293. Η τήρηση των υποχρεώσεων που έχουν αναληφθεί στο πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών επιβάλλεται επίσης στον τομέα της εμπειδώσεως της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας, στο πλαίσιο της εκ μέρους της Κοινότητας εφαρμογής, δια της εκδόσεως κοινοτικών πράξεων στηριζομένων στα άρθρα 60 ΕΚ και 301 ΕΚ, ψηφισμάτων που έχει εκδώσει το Συμβούλιο Ασφαλείας δυνάμει του κεφαλαίου VII του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.

294. Πράγματι, κατά την άσκηση αυτής της αρμοδιότητας η Κοινότητα οφείλει να αποδώσει ιδιαίτερη σημασία στο γεγονός ότι, σύμφωνα με το άρθρο 24 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, η έκδοση από το Συμβούλιο Ασφαλείας ψηφισμάτων δυνάμει του κεφαλαίου VII του Χάρτη αυτού συνιστά άσκηση της κύριας αρμοδιότητας αυτού του διεθνούς οργάνου προς εμπέδωση, σε διεθνές επίπεδο, της ειρήνης και της ασφάλειας, αρμοδιότητα η οποία, στο πλαίσιο αυτού του κεφαλαίου VII, περιλαμβάνει την εξουσία προσδιορισμού των απειλών κατά της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας και τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για την εμπέδωση ή την αποκατάστασή της.

...

296. Όταν, λοιπόν, κατόπιν της υιοθέτησεως μιας τέτοιας πράξεως, η Κοινότητα υποχρεούται να λάβει, στο πλαίσιο της Συνθήκης ΕΚ, τα μέτρα που απαιτεί η πράξη αυτή, η σχετική υποχρέωση συνεπάγεται, όταν πρόκειται για εφαρμογή ψηφίσματος του Συμβουλίου Ασφαλείας εκδοθέντος δυνάμει του κεφαλαίου VII του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, ότι, κατά την επεξεργασία των μέτρων αυτών, η Κοινότητα οφείλει να λάβει δεόντως υπόψη το γράμμα και τους σκοπούς του αντίστοιχου ψηφίσματος, καθώς και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με την εφαρμογή ενός τέτοιου ψηφίσματος.

297. Εξάλλου, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι για την ερμηνεία του προσβαλλόμενου κανονισμού πρέπει επίσης να λαμβάνεται υπόψη το περιεχόμενο και ο σκοπός του ψηφίσματος 1390 (2002), στην εφαρμογή του οποίου αποσκοπεί ο εν λόγω κανονισμός, σύμφωνα με την τέταρτη αιτιολογική σκέψη του (προαναφερθείσα απόφαση Möllendorf και Möllendorf-Niehuus, σκέψη 54 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

298. Επισημαίνεται, πάντως, ότι ο Χάρτης των Ηνωμένων Εθνών δεν επιβάλλει την επιλογή συγκεκριμένου προτύπου για την εφαρμογή ψηφισμάτων που εκδίδει το Συμβούλιο Ασφαλείας δυνάμει του κεφαλαίου VII του Χάρτη αυτού και ότι η εφαρμογή γίνεται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα σχετικά στην εσωτερική έννομη τάξη του κάθε Μέλους του ΟΗΕ. Πράγματι, ο Χάρτης των Ηνωμένων Εθνών παρέχει στα Μέλη του ΟΗΕ τη δυνατότητα να επιλέξουν μεταξύ των διαφόρων τρόπων που προσφέρονται για τη μεταφορά στην εσωτερική έννομη τάξη τους τέτοιων ψηφισμάτων.

299. Από το σύνολο των σκέψεων αυτών προκύπτει ότι οι αρχές που διέπουν τη διεθνή έννομη τάξη την απορρέουσα από τα Ηνωμένα Έθνη δεν αποκλείουν, επειδή η πράξη αυτή αποσκοπεί στην εφαρμογή ψηφίσματος του Συμβουλίου Ασφαλείας εκδοθέντος δυνάμει του κεφαλαίου VII του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, τη δυνατότητα δικαστικού ελέγχου της εσωτερικής νομιμότητας του προσβαλλομένου κανονισμού με κριτήριο τα θεμελιώδη δικαιώματα.

300. Εξάλλου, σε καμία διάταξη της Συνθήκης ΕΚ δεν μπορεί να στηριχθεί μια τέτοια δικαστική ασυλία κοινοτικής πράξεως όπως ο προσβαλλόμενος κανονισμός, ως συνέπεια της αρχής της υπεροχής σε επίπεδο διεθνούς δικαίου των υποχρεώσεων που απορρέουν από τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, ιδίως εκείνων που αφορούν την εφαρμογή ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας εκδοθέντων δυνάμει του κεφαλαίου VII του εν λόγω Χάρτη.»

87. Το ΔΕΚ έκρινε ότι οι προσβαλλόμενοι κανονισμοί, που δεν παρείχαν κανένα ένδικο μέσο σχετικά με τη δέσμευση στοιχείων ενεργητικού, παραβίασαν θεμελιώδη δικαιώματα και έπρεπε να ακυρωθούν.

(β) Η υπόθεση *Sayadi και Vinck κατά Βελγίου* (Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών)

88. Στην υπόθεση της Nabil Sayadi και της Patricia Vinck κατά του Βελγίου (Γνώμες της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων της 22ας Οκτωβρίου 2008, σχετικά με την κοινοποίηση αριθ. 1472/2006), η Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων είχε τη δυνατότητα να εξετάσει τη εφαρμογή σε εθνικό επίπεδο του καθεστώτος κυρώσεων που ορίστηκε από το Ψήφισμα 1267 (1999) του Συμβουλίου Ασφαλείας. Οι δύο προσφεύγοντες, Βέλγοι υπήκοοι, είχαν καταχωρηθεί στις λίστες που σχετίζονται με το ψήφισμα του Ιανουαρίου του 2003, με βάση πληροφορίες που είχαν δοθεί στο Συμβούλιο Ασφαλείας από το Βέλγιο, λίγο μετά την έναρξη μιας εγχώριας ποινικής έρευνας τον Σεπτέμβριο του 2002. Είχαν υποβάλλει αρκετά αιτήματα διαγραφής από τη λίστα σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, καθώς και στα Ηνωμένα Έθνη, χωρίς αποτέλεσμα. Το 2005, το Πρωτοδικείο των Βρυξελλών διέταξε το βελγικό κράτος, μεταξύ άλλων, να κινήσει άμεσα διαδικασία διαγραφής από τη λίστα σε συνεργασία με την Επιτροπή Κυρώσεων των Ηνωμένων Εθνών και το κράτος το έπραξε.

89. Η Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σημείωσε ότι η απαγόρευση ταξιδιού που επιβλήθηκε στους προσφεύγοντες έγινε μετά την κοινοποίηση από την πλευρά του Βελγίου των ονομάτων τους στην Επιτροπή Κυρώσεων, προτού πραγματοποιηθεί ακροαματική διαδικασία. Για αυτόν τον λόγο έκρινε ότι παρόλο που το Βέλγιο δεν ήταν αρμόδιο να διαγράψει τα ονόματά τους ούτε από τις λίστες των Ηνωμένων Εθνών ούτε από τις λίστες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ήταν αρμόδιο για την προσθήκη των ονομάτων τους στις λίστες, και για την απαγόρευση ταξιδιού που τους επιβλήθηκε. Η Επιτροπή απεφάνθη ότι υπήρξε παραβίαση του δικαιώματος των προσφευγόντων στην ελεύθερη κυκλοφορία σύμφωνα με το Άρθρο 12 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα, διότι

τόσο η παύση της ποινικής έρευνας όσο και τα αιτήματα διαγραφής από τη λίστα του εν λόγω κράτους αποδείκνυαν ότι τα περιοριστικά μέτρα δεν ήταν απαραίτητα για την προστασία της εθνικής ασφάλειας ή της δημόσιας τάξης.

90. Η Επιτροπή απεφάνθη επίσης ότι υπήρξε παράνομη προσβολή της τιμής και της αξιοπρέπειας των προσφευγόντων, που συνιστά παραβίαση του Άρθρου 17 του Συμφώνου, λόγω της δυνατότητας πρόσβασης στη λίστα μέσω διαδικτύου, λόγω κάποιων άρθρων που δημοσιεύτηκαν στον Τύπο, της κοινοποίησης προσωπικών τους στοιχείων πριν από την ολοκλήρωση της ποινικής έρευνας, και λόγω του γεγονότος ότι παρά τα αιτήματα του εν λόγω κράτους για διαγραφή των ονομάτων τους, τα στοιχεία επικοινωνίας τους ήταν ακόμα διαθέσιμα στο κοινό.

91. Σύμφωνα με τη γνώμη της Επιτροπής, παρόλο που το ίδιο το κράτος δεν ήταν αρμόδιο για τη διαγραφή των ονομάτων από τη λίστα, είχε την υποχρέωση να κάνει ό,τι ήταν δυνατό για να γίνει η διαγραφή όσο το δυνατόν συντομότερα, ώστε να παρέχει αποζημίωση στους προσφεύγοντες, να δημοσιοποιήσει τα αιτήματα διαγραφής των ονομάτων τους από τη λίστα και να εξασφαλίσει ότι δεν θα συμβούν παρόμοιες παραβιάσεις στο μέλλον.

92. Στις 20 Ιουλίου 2009 τα ονόματα των προσφευγόντων διαγράφηκαν από τη λίστα μετά από απόφαση της Επιτροπής Κυρώσεων.

6. Σχετική νομολογία άλλων κρατών

93. Τα εν λόγω μέτρα έχουν επίσης εξεταστεί σε εθνικό επίπεδο από το Ανώτατο Δικαστήριο του Ηνωμένου Βασιλείου και το Καναδικό Ομοσπονδιακό Δικαστήριο.

(α) Η υπόθεση *Ahmed* και άλλοι κατά Υπουργείου Οικονομικών του Ηνωμένου Βασιλείου (Ανώτατο Δικαστήριο Ηνωμένου Βασιλείου)

94. Η υπόθεση *Ahmed* και άλλοι κατά Υπουργείου Οικονομικών Ηνωμένου Βασιλείου, που εξετάστηκε από το Ανώτατο Δικαστήριο του Ηνωμένου Βασιλείου στις 27 Ιανουαρίου 2010, αφορούσε τη δέσμευση των στοιχείων ενεργητικού των προσφευγόντων σύμφωνα με το καθεστώς κυρώσεων που ορίστηκε στα Ψηφίσματα 1267 (1999) και 1373 (2001). Το Ανώτατο Δικαστήριο έκρινε ότι η Κυβέρνηση είχε ενεργήσει εκτός δικαιοδοσίας σύμφωνα με τις εξουσίες που ορίζονται στο μέρος 1 του Νόμου 1946 των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με την παροχή εντολών για την εφαρμογή των ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας για τις κυρώσεις.

95. Ειδικότερα, ο Λόρδος Hope, Αντιπρόεδρος του Ανωτάτου Δικαστηρίου, έκανε τις παρακάτω παρατηρήσεις:

«6. ... Οι συνέπειες των Εντολών που δόθηκαν σε αυτή την υπόθεση είναι τόσο δραστηρές και αυστηρές που πρέπει να είμαστε πολύ προσεχτικοί για να εξετάσουμε αν τα εξαναγκαστικά μέτρα που έλαβε το Υπουργείο Οικονομικών εμπίπτουν όντως στο πλαίσιο των εξουσιών που του έχει δοθεί σύμφωνα με τον Νόμο 1946. Ακόμα και

στην περίπτωση απειλής διεθνούς τρομοκρατίας, η ασφάλεια των ατόμων δεν αποτελεί τον ύψιστο νόμο. Πρέπει να είμαστε εξίσου προσεχτικοί με τυχόν ανεξέλεγκτη καταπάτηση της προσωπικής ελευθερίας.»

96. Αναγνώρισε ότι οι προσφεύγοντες δεν είχαν πρόσβαση σε αποτελεσματικό ένδικο μέσο και για αυτόν τον λόγο δήλωσε τα εξής:

«81. Θα έλεγα ότι ο G έχει το δικαίωμα να πραγματοποιήσει το αίτημά του λόγω του ότι το καθεστώς στο οποίο υπόκειται του στέρησε την πρόσβαση σε αποτελεσματικό ένδικο μέσο. Όπως ανέφερε ο κ. Swift, η προσπάθεια επίτευξης δικαστικού ελέγχου της απόφασης του Υπουργείου Οικονομικών να του συμπεριφερθεί ως ύποπτο δεν θα τον οδηγήσει πουθενά. Ο G αντιστοιχεί στην εν λόγω περιγραφή γιατί καταχωρήθηκε από την Επιτροπή 1267. Αυτό που χρειάζεται για να καταφέρει να αποκτήσει πρόσβαση σε κάποιο αποτελεσματικό ένδικο μέσο είναι ένας τρόπος να υποβληθεί η λίστα σε δικαστικό έλεγχο. Αυτό είναι κάτι που σύμφωνα με το τρέχον σύστημα που εφαρμόζει η Επιτροπή 1267, απορρίπτεται. Θα έλεγα ότι το άρθρο 3(1)(β) του ΑQO [Διάταγμα σχετικά με την Αλ Κάιντα], που αφορά το συγκεκριμένο ζήτημα, είναι εκτός δικαιοδοσίας του μέρους 1 του Νόμου 1946. Δεν είναι απαραίτητο να εξετάσουμε στο πλαίσιο της παρούσας υπόθεσης κατά πόσον το ΑQO είναι εκτός δικαιοδοσίας γενικά, παρά πρέπει μόνο να αναφέρω ότι δεν πιστεύω ότι το άρθρο 4 του εν λόγω Διατάγματος, αν αφορούσε την υπόθεση του G, θα είχε περάσει επιτυχώς τον έλεγχο.

82. Θα εξέταζα την υπόθεση του HAY κατά τον ίδιο τρόπο. Κι αυτός θεωρείται ύποπτος λόγω του ότι το όνομά του βρίσκεται στη λίστα της Επιτροπής 1267. Όπως έχει ήδη σημειωθεί, το Ηνωμένο Βασίλειο προχωρά σε διαγραφή του ονόματός του από τη λίστα. Με επιστολή της 1ης Οκτωβρίου 2009 η Ομάδα Κυρώσεων του Υπουργείου Οικονομικών ενημέρωσε τους δικηγόρους του ότι το αίτημα διαγραφής από τη λίστα υποβλήθηκε στις 26 Ιουνίου 2009 αλλά, με βάση την πρώτη εκτίμηση της επιτροπής, κάποια κράτη δεν ήταν σε θέση να δώσουν στη συγκατάθεσή τους για την εκπλήρωση αυτού του αιτήματος. Συνεχίζονται οι προσπάθειες για διαγραφή από τη λίστα, αλλά αυτό ακόμα δεν έχει επιτευχθεί. Κατά συνέπεια, υπόκειται ακόμα στις διατάξεις του ΑQO. Λόγω αυτής της κατάστασης, ούτε σε αυτόν δίνεται πρόσβαση σε αποτελεσματικό ένδικο μέσο.»

97. Το Ανώτατο Δικαστήριο έκρινε παράνομο και το διάταγμα που αφορά στην εφαρμογή του Ψηφίσματος 1373 (2001) σε ένα γενικό πλαίσιο δράσεων για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας (το «Διάταγμα περί Τρομοκρατίας») και το διάταγμα που αφορά την εφαρμογή των ψηφισμάτων για την Αλ Κάιντα και τους Ταλιμπάν (το «Διάταγμα σχετικά με την Αλ Κάιντα»). Ωστόσο, ακύρωσε το Διάταγμα σχετικά με την Αλ Κάιντα μόνο ως προς το γεγονός ότι δεν προέβλεπε κάποιο αποτελεσματικό ένδικο μέσο (βλ. αποκλίνουσα γνώμη του Λόρδου Brown για αυτό το ζήτημα).

(β) Η υπόθεση *Abdelrazik κατά Καναδά (Υπουργός Εξωτερικών)* (Καναδικό Ομοσπονδιακό Δικαστήριο)

98. Με την απόφαση της 4ης Ιουνίου 2009 για την υπόθεση *Abdelrazik κατά Καναδά (Υπουργός Εξωτερικών)*, το Ομοσπονδιακό Δικαστήριο του Καναδά έκρινε ότι η διαδικασία σύνταξης λίστας της Επιτροπής Κυρώσεων σχετικά με την Αλ Κάιντα και τους Ταλιμπάν ήταν ασύμβατη με το

δικαίωμα πρόσβασης σε αποτελεσματικό ένδικο μέσο. Η υπόθεση αφορούσε απαγόρευση επιστροφής του προσφεύγοντα στον Καναδά, ο οποίος είχε καναδική και σουδανική υπηκοότητα, μετά από εφαρμογή των ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας από τον Καναδά που ορίζουν το καθεστώς κυρώσεων. Έτσι ο προσφεύγων ήταν αναγκασμένος να ζει στην πρεσβεία του Καναδά στο Χαρτούμ, την πρωτεύουσα του Σουδάν, επειδή φοβόταν ότι θα μπορούσε να υποστεί κράτηση και βασανιστήρια αν έφευγε από την ασφάλεια της πρεσβείας.

99. Ο Zinn J, που ανακοίνωσε τη βασική απόφαση στην υπόθεση δήλωσε συγκεκριμένα:

«[51] Προσθέτω το όνομά μου στα άτομα που πιστεύουν ότι το καθεστώς 1267 της Επιτροπής αποτελεί άρνηση των βασικών νόμιμων ένδικων μέσων και είναι αβάσιμο σύμφωνα με τις αρχές των διεθνών ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Δεν υπάρχει κανένα στοιχείο στη διαδικασία προσθήκης και διαγραφής ονομάτων από τη λίστα που να αναγνωρίζει τις αρχές της φυσικής δικαιοσύνης ή που να παρέχει κάποια βασική ευθυδικία στη διαδικασία.»

100. Ανέφερε επίσης:

«[54] ... είναι τρομαχτικό να μαθαίνει κανείς ότι ένας κάτοικος αυτής ή κάποιας άλλης χώρας μπορεί να βρεθεί στη λίστα της Επιτροπής 1267, μόνο βάσει κάποιας υποψίας.»

101. Μετά τον έλεγχο των μέτρων για την εφαρμογή της απαγόρευσης ταξιδιού με βάση τα ψηφίσματα σχετικά με την Αλ Κάιντα και τους Ταλιμπάν, ο δικαστής συμπέρανε ότι το δικαίωμα του προσφεύγοντα για είσοδο στον Καναδά είχε παραβιαστεί, αντίθετα με τις διατάξεις του Καναδικού Χάρτη Δικαιωμάτων και Ελευθεριών (βλ. παραγράφους 62 κ.ε. της απόφασης).

ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ

I. ΟΙ ΠΡΟΣΩΡΙΝΕΣ ΕΝΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

A. Συμβατότητα των αιτιάσεων με τη Σύμβαση και τα Πρωτόκολλα

1. Οι ισχυρισμοί των διαδίκων

(α) Η εναγόμενη Κυβέρνηση

102. Η Κυβέρνηση ζήτησε από το Δικαστήριο να κηρύξει την προσφυγή απαράδεκτη καθώς είναι ασύμβατη ως προς το προσωπικό πεδίο εφαρμογής

με τη Σύμβαση. Δήλωσαν ότι τα εν λόγω μέτρα βασίστηκαν στα Ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας (1267 (1999) και εξής), τα οποία, σύμφωνα με τα Άρθρα 25 και 103 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, ήταν νομικώς δεσμευτικά και επικρατούσαν συγκριτικά με κάθε άλλη διεθνή συμφωνία. Σχετικά με τα παραπάνω έκαναν αναφορά ειδικότερα στην εντολή προσωρινών μέτρων του Διεθνούς Δικαστηρίου στην υπόθεση που αφορούσε *Ζητήματα Ερμηνείας και Εφαρμογής της Σύμβασης του Μόντρεαλ του 1971 μετά από την Αεροπορική Επίθεση στο Λόκερμπι ((Libyan Arab Jamahiriya κατά Ηνωμένου Βασιλείου), Προσωρινά Μέτρα, Διάταγμα της 14ης Απριλίου 1992, Εκθέσεις ΔΔ 1992, σ. 15, § 39):*

«Η Λιβύη και το Ηνωμένο Βασίλειο, ως μέλη των Ηνωμένων Εθνών, υποχρεούνται να αποδέχονται και να εκτελούν τις αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας, σύμφωνα με το Άρθρο 25 του Χάρτη· λαμβάνοντας υπόψη ότι το δικαστήριο, το οποίο συνεχίζει τις διαδικασίες για τη λήψη προσωρινών μέτρων, θεωρεί ότι εκ πρώτης όψης η εν λόγω υποχρέωση επεκτείνεται στην απόφαση που περιλαμβάνεται στο ψήφισμα 748 (1992), και λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με το Άρθρο 103 του Χάρτη, οι σχετικές υποχρεώσεις των συμβαλλόμενων μερών υπερισχύουν έναντι των υποχρεώσεων σύμφωνα με κάθε άλλη διεθνή συμφωνία, συμπεριλαμβανομένης της Σύμβασης του Μόντρεαλ.»

Η Κυβέρνηση υποστήριξε ότι, δεδομένης της κατάστασης, η Ελβετία δεν θα μπορούσε να θεωρηθεί υπεύθυνη σε διεθνές επίπεδο για την εφαρμογή των εν λόγω μέτρων.

103. Η Κυβέρνηση πρόσθεσε ότι τα εν λόγω μέτρα, που ορίστηκαν από το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, δεν εμπίπτουν στο πεδίο ελέγχου του Δικαστηρίου. Για αυτόν τον λόγο η προσφυγή στην παρούσα υπόθεση ήταν επίσης απαράδεκτη καθ' ύλην.

(β) Ο προσφεύγων

104. Ο προσφεύγων δήλωσε ότι η προσφυγή του ήταν συμβατή ως προς το προσωπικό πεδίο εφαρμογής με τη Σύμβαση. Κατά τη γνώμη του, οι άμεσες επιπτώσεις των υποχρεώσεων που ορίζονται από τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας δεν είχαν σχέση με το αν τα περιοριστικά μέτρα που του επιβλήθηκαν αποδίδονταν ή όχι στο εναγόμενο κράτος, καθώς τα εν λόγω περιοριστικά μέτρα είχαν εγκριθεί από την Κυβέρνηση σε εθνικό επίπεδο σύμφωνα με το Άρθρο 190 του Ομοσπονδιακού Συντάγματος. Με βάση το Άρθρο 27 της Σύμβασης της Βιέννης για το Δίκαιο των Συνθηκών, πρόσθεσε ότι η Ελβετία δεν μπορούσε να βασιστεί στις εγχώριες νομικές διατάξεις όσον αφορά την εκπλήρωση των διεθνών της υποχρεώσεων (βλ. παράγραφο 79 ανωτέρω).

105. Ο προσφεύγων δήλωσε επίσης οι οι ελβετικές αρχές εφάρμοσαν τη δυνατότητα εξαιρέσεων που προβλέπονται στα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας με πολύ πιο περιοριστικό τρόπο από αυτόν που απαιτούσε το καθεστώς κυρώσεων. Το ίδιο το Ομοσπονδιακό Δικαστήριο είχε κάνει την ίδια παρατήρηση στην απόφαση της 14ης Νοεμβρίου 2007. Αντί να εφαρμόσουν αυτόματα τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας, οι

εθνικές αρχές είχαν κατά συνέπεια πάρει σε κάποιο βαθμό πρωτοβουλίες στη λήψη των εν λόγω μέτρων. Ο προσφεύγων πρόσθεσε ότι η διαγραφή του ονόματός του από τη λίστα, που αποφασίστηκε από την Επιτροπή Κυρώσεων στις 23 Σεπτεμβρίου 2009, τέθηκε σε ισχύ στην Ελβετία μία εβδομάδα αργότερα. Αυτό ήταν άλλη μία απόδειξη, κατά τη γνώμη του, ότι η εφαρμογή των ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας δεν ήταν αυτόματη.

106. Τέλος, ο προσφεύγων δήλωσε ότι δεν τέθηκε ζήτημα, στην παρούσα υπόθεση, αμφισβήτησης της υπερίσχυσης του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών σύμφωνα με το Άρθρο 103. Κατά τη γνώμη του, τυχόν διαπίστωση παραβίασης της Σύμβασης, δεν ήταν δυνατόν να επηρεάσει την εγκυρότητα των διεθνών υποχρεώσεων των κρατών, αλλά απλώς να διασφαλίσει ότι ο Χάρτης δεν χρησιμοποιούνταν ως πρόσχημα για την αποφυγή της συμμόρφωσης με τις διατάξεις της Σύμβασης.

2. Παρεμβάσεις τρίτων μερών

(α) Η γαλλική Κυβέρνηση

107. Η γαλλική κυβέρνηση εξέφρασε την άποψη ότι η επιφύλαξη τήρησης της Σύμβασης, για τη διασφάλιση «ισοδύναμης προστασίας», δεν θα μπορούσε να εφαρμοστεί σωστά στην παρούσα υπόθεση, καθώς τα μέτρα που λήφθηκαν από την Ελβετία ήταν απαραίτητα σύμφωνα με τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας, που υποχρεωτικά έπρεπε να εφαρμόζονται από όλα τα κράτη και τα οποία υπερίσχυαν έναντι κάθε άλλου διεθνούς κανόνα. Δεδομένης της κατάστασης η Γαλλία πίστευε ότι τα εν λόγω μέτρα δεν μπορούσε να θεωρηθούν ότι ενέπιπταν στη «δικαιοδοσία» της Ελβετίας για τους σκοπούς του Άρθρου 1 της Σύμβασης. Σε αντίθετη περίπτωση αυτή η έννοια δεν θα είχε ουσία.

108. Η γαλλική κυβέρνηση υπογράμμισε ότι, παρά την απόφαση της 30ής Ιουνίου 2005 στην υπόθεση *Bosphorus Hava Yolları Turizm ve Ticaret Anonim Şirketi v. Özalp Çarşıbaşı* [Τμήμα Ευρείας Συνθέσεως], αριθ. 45036/98, ΕΔΑΔ 2005-VI) το Δικαστήριο είχε κρίνει συμβατή με το Άρθρο 1 της Σύμβασης μια προσφυγή που προσέβαλε την εγκυρότητα ενός εθνικού μέτρου που απλώς έθετε σε εφαρμογή έναν κανονισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ο οποίος προέκυπτε από ένα ψήφισμα του Συμβουλίου Ασφαλείας: το Δικαστήριο είχε τονίσει στη σχετική απόφαση ότι ο κανονισμός ΕΚ και όχι το ψήφισμα του Συμβουλίου Ασφαλείας αποτελούσε τη νομική βάση του εν λόγω εθνικού μέτρου (στο ίδιο χωρίο, § 145).

109. Η γαλλική κυβέρνηση ήταν επίσης πεπεισμένη ότι, ακόμα και αν τα εν λόγω μέτρα δεν αφορούσαν αντιπροσωπείες εκτός της επικράτειας των κρατών μελών, όπως στις υποθέσεις *Behrami και Behrami κατά Γαλλίας* και *Saramati κατά Γαλλίας, Γερμανίας και Νορβηγίας* ((απ.) [Τμήμα Ευρείας Συνθέσεως], αριθ. 71412/01 και 78166/01, 2 Μαΐου 2007),

αλλά περισσότερο μέτρα που εφαρμόστηκαν στην εγχώρια νομοθεσία, τα επιχειρήματα που προκύπτουν από εκείνη τη νομολογία, που απορρέουν από τη φύση των αντιπροσωπειών του Συμβουλίου Ασφαλείας και τις υποχρεώσεις των κρατών που προκύπτουν, θα πρέπει να οδηγήσουν το Δικαστήριο κατ' αναλογία να αποδώσει τα προσβαλλόμενα μέτρα στον ΟΗΕ και κατά συνέπεια να κρίνει τις προσφυγές του προσφεύγοντα ασύμβατες ως προς το προσωπικό πεδίο εφαρμογής με τη Σύμβαση. Για αυτόν τον λόγο δήλωσαν ότι η παρούσα υπόθεση προσέφερε στο Δικαστήριο τη δυνατότητα να μεταφέρει στην επικράτεια των κρατών μελών τις αρχές που ορίστηκαν στην υπόθεση *Behrami και Behrami*, λαμβάνοντας υπόψη την ιεραρχία των διεθνών νομικών διατάξεων και τις διάφορες νομικές συνέπειες που προκύπτουν.

110. Η γαλλική κυβέρνηση τόνισε επίσης ότι, στην απόφαση *Kadi* (βλ. παράγραφο 83 ανωτέρω), το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων είχε βασιστεί στη συνταγματική φύση της Συνθήκης ΕΚ για τον έλεγχο ενός κανονισμού σχετικά με την εφαρμογή ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας. Καθώς δεν έγιναν παρόμοιες εκτιμήσεις στην παρούσα υπόθεση, η γαλλική κυβέρνηση δεν μπορούσε να καταλάβει τι θα μπορούσε να δικαιολογεί κάποια απόφαση του δικαστηρίου, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη το Άρθρο 103 του Χάρτη του ΟΗΕ, ότι η Ελβετία ήταν υπεύθυνη για την εφαρμογή των ψηφισμάτων που ήταν υποχρεωμένη να εφαρμόσει και στα οποία έπρεπε να δώσει προτεραιότητα έναντι κάθε άλλης δέσμευσης.

(β) Η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου

111. Η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου παρατήρησε ότι η απαγόρευση εισόδου και διέλευσης είχε επιβληθεί στον προσφεύγοντα στο πλαίσιο του Διατάγματος σχετικά με τους Ταλιμπάν, το οποίο θεωρούσε ότι αφορούσε απλώς την εφαρμογή των ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας τα οποία ήταν νομικώς δεσμευτικά για όλα τα κράτη, δεδομένου ότι υιοθετήθηκαν σύμφωνα με το Κεφάλαιο 7 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών (Άρθρο 25): κατά συνέπεια, οι υποχρεώσεις που ορίζονται σε αυτά τα ψηφίσματα υπερίσχυαν, σύμφωνα με το Άρθρο 103 του Χάρτη, έναντι κάθε άλλης διεθνούς συμφωνίας. Ως αποτέλεσμα, η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου έκρινε ότι η αποτελεσματικότητα του καθεστώτος κυρώσεων που ορίστηκε για τη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας θα περιοριζόταν σε μεγάλο βαθμό αν δινόταν προτεραιότητα στα δικαιώματα που προκύπτουν από τα Άρθρα 5 ή 8 της Σύμβασης. Έκρινε ότι, ιδιαίτερα στην παράγραφο 2 (β) του Ψηφίσματος 1390 (2002), το Συμβούλιο Ασφαλείας είχε ορίσει «με σαφή και ακριβή τρόπο» την επιβολή των συγκεκριμένων μέτρων στα κράτη τα οποία μπορεί να ήταν αντίθετα με άλλες διεθνείς υποχρεώσεις, ιδιαίτερα με τις υποχρεώσεις που προκύπτουν από πράξεις περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Παραπέμποντας στην απόφαση που εκδόθηκε πρόσφατα στην υπόθεση *Al-Jedda κατά Ηνωμένου Βασιλείου*

[Τμήμα Ευρείας Συνθέσεως], αριθ. 27021/08, § 102, ΕΔΑΔ 2011), υποστήριξε ότι το εναγόμενο κράτος ήταν υποχρεωμένο να εφαρμόσει τα σχετικά μέτρα.

(γ) Η Οργάνωση JUSTICE

112. Η οργάνωση JUSTICE θεώρησε ότι το καθεστώς κυρώσεων που ορίστηκε με το Ψήφισμα 1267 (1999) του Συμβουλίου Ασφαλείας ήταν η πηγή των μεγάλων περιορισμών των δικαιωμάτων, σύμφωνα με τη Σύμβαση, των προσώπων που καταχωρούνταν στη λίστα και των οικογενειών τους, ιδιαίτερα του δικαιώματος για σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, του δικαιώματος στην απόλαυση των περιουσιακών στοιχείων και της ελεύθερης κυκλοφορίας.

113. Η σοβαρότητα αυτής της παρεμβολής στα δικαιώματα που ορίζονται στη Σύμβαση εντεινόταν από την αδυναμία των προσώπων που ήταν καταχωρημένα στη λίστα να προσβάλλουν αποτελεσματικά την απόφαση προσθήκης του ονόματός τους στη λίστα, συμπεριλαμβανομένων των αποδεικτικών στοιχείων στα οποία βασίστηκε η απόφαση. Κατά συνέπεια, το καθεστώς κυρώσεων δεν παρείχε σε αυτά τα πρόσωπα και στις οικογένειές τους το δικαίωμα πρόσβασης σε δικαστήριο και το δικαίωμα σε αποτελεσματικό ένδικο μέσο. Η οργάνωση JUSTICE υποστήριξε ότι οι διαδικασίες που ακολουθεί η επιτροπή κυρώσεων δεν παρείχαν ως αποτέλεσμα ισοδύναμη προστασία για τα εν λόγω δικαιώματα που ορίζονται στη Σύμβαση.

114. Η οργάνωση παρατήρησε ότι αυτά τα συμπεράσματα αντικατοπτρίζονταν και στις αποφάσεις του Συμβουλίου Επιφανών Δικαστών για Θέματα Τρομοκρατίας, Καταπολέμησης της Τρομοκρατίας και Προάσπισης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Eminent Jurists Panel on Terrorism, Counter-Terrorism and Human Rights), του Ειδικού Εισηγητή των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με την Τρομοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και στις αποφάσεις του Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου του Καναδά (*Abdelrazik*), του Ανωτάτου Δικαστηρίου του Ηνωμένου Βασιλείου (*Ahmed*) και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου (*Kadi*) (βλ. «Σχετική διεθνής νομολογία» και «Σχετική νομολογία άλλων κρατών», παράγραφοι 82-92 και 93-101, ανωτέρω).

115. Η οργάνωση JUSTICE ήταν πεπεισμένη ότι το Δικαστήριο δεν ήταν υποχρεωμένο να ερμηνεύσει το Άρθρο 103 του Χάρτη με τέτοιο τρόπο που θα οδηγούσε σε εκτοπισμό των δικαιωμάτων που ορίζονται στη Σύμβαση. Ειδικά, η «διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας», μέσω της βασικής λειτουργίας του Συμβουλίου Ασφαλείας, δεν ήταν η πιο βασική αρχή ούτε του διεθνούς δικαίου ούτε του Χάρτη. Εξίσου σημαντική ήταν η αρχή περί σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων, όπως ορίζεται στον Πρόλογο του Χάρτη.

3. Η κρίση του Δικαστηρίου

116. Με βάση τα επιχειρήματα που παρουσιάστηκαν από τους διάδικους και τις παρεμβάσεις τρίτων, το Δικαστήριο πρέπει να αποφασίσει αν έχει τη δικαιοδοσία να εξετάσει τις αιτιάσεις που υποβλήθηκαν από τον προσφεύγοντα. Για αυτόν τον λόγο πρέπει να εξετάσει αν η προσφυγή εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Άρθρου 1 της Σύμβασης και επομένως αν προκύπτει ευθύνη του εναγόμενου κράτους.

(α) Συμβατότητα ως προς το προσωπικό πεδίο εφαρμογής

117. Το Άρθρο 1 της Σύμβασης αναφέρει τα εξής:

«Τα Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη θα διασφαλίσουν σε όλους όσους βρίσκονται στα πλαίσια της δικαιοδοσίας τους τα δικαιώματα και τις ελευθερίες που ορίζονται στο Τμήμα Ι της Σύμβασης».

118. Συνεπώς, όπως ορίζεται από το παρόν Άρθρο, η δέσμευση που αναλαμβάνει ένα Συμβαλλόμενο Κράτος περιορίζεται στη «διασφάλιση» («*reconnaissance*» στο γαλλικό κείμενο) των αναφερόμενων δικαιωμάτων και ελευθεριών για τα άτομα εντός της «δικαιοδοσίας» του (βλ. *Al-Skeini και Άλλοι κατά Ηνωμένου Βασιλείου* [Τμήμα Ευρείας Συνθέσεως], αριθ. 55721/07, § 130, ΕΔΑΔ 2011, *Al-Jedda*, όπ. π., § 74· *Banković* *εάέ* *Ěěďě* *εάό* *Ů* *ÁĹĚăbd'đ* *εάέ* *16* *ŮĚĹĹ* *όđĚ* *αλλόμενων κρατών* (απ.) [Τμήμα Ευρείας Συνθέσεως], αριθ. 52207/99, § 66, ΕΔΑΔ 2001-XII, και *Soering κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, 7 Ιουλίου 1989, § 86, *Σειρά Α* αριθ. 161). Η έννοια της «δικαιοδοσίας» σύμφωνα με το Άρθρο 1 είναι απαραίτητη προϋπόθεση ώστε ένα Συμβαλλόμενο Κράτος να μπορεί να θεωρείται υπεύθυνο για ενέργειες ή παραλείψεις που του καταλογίζονται και οδηγούν σε ισχυρισμούς παραβίασης δικαιωμάτων και ελευθεριών τα οποία ορίζονται στη Σύμβαση (βλ. *Al-Skeini και Άλλοι*, όπ. π., § 130· *Al-Jedda*, όπ. π., § 74· και *Παշκυ* *εάέ* *Ěěďě* *εάό* *Ů* *Μολδαβίας και Ρωσίας* [Τμήμα Ευρείας Συνθέσεως], αριθ. 48787/99, § 311, ΕΔΑΔ 2004-VII).

119. Η έννοια της δικαιοδοσίας αντικατοπτρίζει τη σημασία που αποδίδεται στον όρο στο δημόσιο διεθνές δίκαιο (βλ. *Assanidze κατά Γεωργίας*, αριθ. 71503/01, § 137, ΕΔΑΔ 2004-II, *Gentilhomme και Άλλοι κατά Γαλλίας*, αριθ. 48205/99, 48207/99 και 48209/99, § 20, 14 Μαΐου 2002, και *Banković και Άλλοι*, όπ. π., §§ 59-61), ήτοι ότι η δικαιοδοσία ενός κράτους είναι βασικά εδαφική (βλ. *Al-Skeini και Άλλοι*, όπ. π., § 131, και *Banković και Άλλοι*, όπ. π., § 59) και υποτίθεται ότι ασκείται κανονικά σε όλη την επικράτεια του κράτους (βλ. *Παշκυ και Άλλοι*, όπ. π., § 312).

120. Με βάση την απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση *Behrami και Behrami* (όπ. π.), η γαλλική κυβέρνηση παρενέβη, και πιο συγκεκριμένα, υποστήριξε ότι τα μέτρα που ελήφθησαν από τα κράτη μέλη των Ηνωμένων Εθνών για την εφαρμογή των ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας σύμφωνα με το Κεφάλαιο 7 του Χάρτη αποδίδονταν στα Ηνωμένα Έθνη και επομένως ήταν ασύμβατα ως προς το προσωπικό πεδίο

εφαρμογής με τη Σύμβαση. Το Δικαστήριο δεν μπορεί να δεχτεί αυτό το επιχείρημα. Θα επεσήμανε ότι στην υπόθεση *Behrami and Behrami* οι σχετικές ενέργειες και παραλείψεις της Δύναμης Κοσσυφοπεδίου (KFOR), οι εξουσίες της οποίας είχαν ανατεθεί έγκυρα από το Συμβούλιο Ασφαλείας σύμφωνα με το Κεφάλαιο 7 του Χάρτη, και οι εξουσίες της Μεταβατικής Διοικητικής Αποστολής του ΟΗΕ στο Κοσσυφοπέδιο (UNMIK), ένα επικουρικό όργανο των Ηνωμένων Εθνών που συστάθηκε σύμφωνα με το ίδιο Κεφάλαιο, αποδόθηκαν άμεσα στα Ηνωμένα Έθνη, έναν οργανισμό με διεθνή δικαιοδοσία που εκπληρώνει τον επιτακτικό σκοπό της συλλογικής ασφάλειας (στο ίδιο χωρίο § 151). Στην παρούσα υπόθεση, αντίθετα, τα σχετικά ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας, ιδιαίτερα τα Ψηφίσματα 1267 (1999), 1333 (2000), 1373 (2001) και 1390 (2002), υποχρέωναν τα κράτη να λαμβάνουν δράση στο όνομά τους και να τα εφαρμόζουν σε εθνικό επίπεδο.

121. Στην παρούσα υπόθεση τα μέτρα που επιβλήθηκαν από τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας εφαρμόστηκαν σε εθνικό επίπεδο από ένα Διάταγμα του Ομοσπονδιακού Συμβουλίου και τα αιτήματα εξαίρεσης που κατατέθηκαν από τον προσφεύγοντα από την απαγόρευση εισόδου στην ελβετική επικράτεια απορρίφθηκαν από τις ελβετικές αρχές (την Ομοσπονδιακή Διεύθυνση Μετανάστευσης, Ένταξης και Αποδημίας, κι έπειτα από την Ομοσπονδιακή Διεύθυνση Μετανάστευσης). Επομένως, οι εν λόγω ενέργειες σχετίζονται με την εφαρμογή των ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας σε εθνικό επίπεδο (βλ. *mutatis mutandis*, *Bosphorus Hava Yollari Turizm ve Ticaret Anonim Şirketi*, όπ. π., § 137, και αντιπρβλ. με *Behrami και Behrami*, όπ. π., § 151). Επομένως, οι εικαζόμενες παραβιάσεις της Σύμβασης αποδίδονται στην Ελβετία.

122. Ως εκ τούτου, τα μέτρα ελήφθησαν κατά την άσκηση «δικαιοδοσίας» από την Ελβετία σύμφωνα με το Άρθρο 1 της Σύμβασης. Κατά συνέπεια, οι εν λόγω πράξεις και παραλείψεις μπορούν να επιφέρουν ευθύνη στο εναγόμενο κράτος δυνάμει της Σύμβασης. Αυτό σημαίνει επίσης ότι το Δικαστήριο έχει τη δικαιοδοσία ως προς το προσωπικό πεδίο εφαρμογής να εξετάσει την παρούσα προσφυγή.

123. Επομένως, το Δικαστήριο απορρίπτει την ένσταση ότι η προσφυγή είναι ασύμβατη ως προς το προσωπικό πεδίο εφαρμογής με τη Σύμβαση.

(β) Συμβατότητα καθ' ύλην

124. Η εναγόμενη Κυβέρνηση υποστήριξε ότι η παρούσα προσφυγή ήταν ασύμβατη και καθ' ύλην με τη Σύμβαση. Επεσήμανε τη νομικώς δεσμευτική φύση των ψηφισμάτων που υιοθετήθηκαν από το Συμβούλιο Ασφαλείας σύμφωνα με το Κεφάλαιο 7 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και την υπερίσχυσή της έναντι κάθε άλλης διεθνούς συμφωνίας, σύμφωνα με το Άρθρο 103.

125. Το Δικαστήριο αποφάσισε ότι τα εν λόγω επιχειρήματα αφορούν περισσότερο την ουσία των αιτιάσεων παρά τη συμβατότητά τους με τη

Σύμβαση. Κατά συνέπεια, η ένσταση της εναγόμενης κυβέρνησης ως προς την ασυμβατότητα καθ' ύλην της προσφυγής με τη Σύμβαση πρέπει να εξεταστεί με την ουσία της αιτίας.

B. Σχετικά με το αν ο προσφεύγων είναι «θύμα»

1. Οι ισχυρισμοί των διαδίκων

126. Η εναγόμενη Κυβέρνηση επεσήμανε ότι στις 23 Σεπτεμβρίου 2009 το όνομα του προσφεύγοντα διαγράφηκε από τη λίστα που παρατίθεται στα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας και τα οποία ορίζουν τις σχετικές κυρώσεις και στις 29 Σεπτεμβρίου 2009 το Διάταγμα σχετικά με τους Ταλιμπάν τροποποιήθηκε αναλόγως και τέθηκε σε ισχύ στις 2 Οκτωβρίου 2009. Επομένως, υποστήριξε ότι τα σχετικά μέτρα κατά του προσφεύγοντα είχαν αποσυρθεί εξ ολοκλήρου. Κατά τη γνώμη της κυβέρνησης, η διαμάχη είχε επομένως λυθεί σύμφωνα με το Άρθρο 37 § 1 (β) της Σύμβασης και, ως αποτέλεσμα, ζήτησε από το Δικαστήριο να διαγράψει την προσφυγή από τη λίστα του, σύμφωνα με την εν λόγω διάταξη.

127. Ο προσφεύγων διαφώνησε σε αυτό το σημείο. Κατά τη γνώμη του, το γεγονός και μόνο ότι το όνομά του διαγράφηκε από τη λίστα της Επιτροπής Κυρώσεων, ότι το Διάταγμα σχετικά με τους Ταλιμπάν τροποποιήθηκε αναλόγως και ότι οι κυρώσεις εναντίον του αποσύρθηκαν από τις αρχές Οκτωβρίου του 2009, δεν αναιρούσε το ότι έπεσε θύμα, καθώς πριν από την εν λόγω ημερομηνία παραβιάστηκαν τα δικαιώματά του.

2. Η κρίση του Δικαστηρίου

128. Η ισχύουσα νομολογία του Δικαστηρίου ορίζει ότι η λέξη «θύμα» στο πλαίσιο του Άρθρου 34 της Σύμβασης αναφέρεται για κάποιο άτομο που επηρεάζεται άμεσα από τη σχετική ενέργεια ή παράλειψη, αναγνωρίζει την ύπαρξη παραβίασης της Σύμβασης ακόμα και ελλείψει βλάβης. Η βλάβη αφορά μόνο τις διατάξεις του Άρθρου 41. Κατά συνέπεια, τυχόν απόφαση ή μέτρο που ωφελεί τον προσφεύγοντα δεν είναι καταρχήν επαρκής για να τον απαλλάξει από την κατάστασή του ως «θύμα» εκτός και αν οι εθνικές αρχές έχουν αναγνωρίσει ρητά ή ουσιαστικά, κι έπειτα παρείχαν αποζημίωση, την παραβίαση της Σύμβασης (βλ. μεταξύ άλλων, *Gäfgen κατά Γερμανίας* [Τμήμα Ευρείας Συνθέσεως], αριθ. 22978/05, § 115, ΕΔΑΔ 2010, *Ένωση Ekin κατά Γαλλίας* (απ.), αριθ. 39288/98, 18 Ιανουαρίου 2000, *Brumărescu κατά Ρουμανίας* [Τμήμα Ευρείας Συνθέσεως], αριθ. 28342/95, § 50, ΕΔΑΔ 1999-VII, *Amuur κατά Γαλλίας*, 25 Ιουνίου 1996, § 36, *Εκθέσεις Κρίσεων και Αποφάσεων* 1996-III, και *Eckle κατά Γερμανίας*, 15 Ιουλίου 1982, § 66, Σειρά Α αριθ. 51).

129. Στην παρούσα υπόθεση, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι οι κυρώσεις που επιβλήθηκαν στον προσφεύγοντα έχουν αρθεί και ότι τώρα έχει την άδεια να περάσει τα σύνορα της Καμπιόνε ντ' Ιτάλια για να εισέλθει ή να διασχίσει την Ελβετία ελεύθερα. Ωστόσο, η άρση των κυρώσεων, που αποφασίστηκε τον Σεπτέμβριο-Οκτώβριο του 2009, δεν αναιρεί την κατάσταση του προσφεύγοντα ως θύμα λόγω των περιοριστικών μέτρων που υπόμεινε από τη στιγμή που προστέθηκε το όνομά του, τον Νοέμβριο του 2001, στη λίστα της Επιτροπής Κυρώσεων και στη λίστα που παρατίθεται στο Διάταγμα σχετικά με τους Ταλιμπάν, ή τουλάχιστον από τις 27 Νοεμβρίου 2003, όταν ενημερώθηκε ότι δεν είχε πλέον την άδεια να διασχίσει τα σύνορα (δείτε παράγραφο 26 ανωτέρω). Η άρση των κυρώσεων δεν μπορεί να θεωρηθεί αναγνώριση από την πλευρά της Κυβέρνησης, ακόμα και σιωπηρή, της παραβίασης της Σύμβασης για τους σκοπούς της προαναφερόμενης νομολογίας. Επίσης, δεν συνοδεύτηκε από καμία αποζημίωση σύμφωνα με τη νομολογία.

130. Επομένως, ο προσφεύγων δύναται να αξιώσει ότι έπεσε θύμα των εικαζόμενων παραβιάσεων της Σύμβασης για διάστημα τουλάχιστον έξι ετών. Ως αποτέλεσμα, η ένσταση της Κυβέρνησης για την εικαζόμενη απουσία καθεστώτος «θύματος» πρέπει να απορριφθεί.

Γ. Σχετικά με το αν εξαντλήθηκαν οι δυνατότητες εγχώριων ένδικων μέσων

1. Οι ισχυρισμοί των διαδίκων

(α) Η εναγόμενη Κυβέρνηση

131. Η εναγόμενη Κυβέρνηση παρατήρησε ότι, σύμφωνα με το καθεστώς κυρώσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας, εξαιρέσεις από την απαγόρευση εισόδου και διέλευσης μπορούν να χορηγηθούν όταν είναι απαραίτητες για την πραγματοποίηση κάποιας δικαστικής διαδικασίας, ή για άλλους λόγους, ιδιαίτερα όσον αφορά την υγεία, για ανθρωπιστικούς ή θρησκευτικούς λόγους, μετά από έγκριση της Επιτροπής Κυρώσεων (βλ. Ψήφισμα 1390 (2002), παράγραφος 2(β)). Για να ληφθούν υπόψη αυτές οι περιπτώσεις, το Άρθρο 4α § 2 του Διατάγματος σχετικά με τους Ταλιμπάν όριζε ότι η Ομοσπονδιακή Διεύθυνση Μετανάστευσης (ODM) θα μπορούσε, σύμφωνα με τις αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας ή για την προστασία των ελβετικών συμφερόντων να χορηγήσει εξαιρέσεις.

132. Η Κυβέρνηση υποστήριξε ότι δεν έχει ασκηθεί έφεση κατά των διάφορων αποφάσεων που εκδόθηκαν από τη Διεύθυνση, και τα αιτήματα που κατατέθηκαν σε αυτήν αφορούσαν μόνο το ζήτημα της διαγραφής του προσφεύγοντα και των οργανισμών που συνδέονται με αυτόν από το Παράρτημα 2 του Διατάγματος σχετικά με τους Ταλιμπάν.

133. Η Κυβέρνηση επεσήμανε ότι πριν αλλά και μετά την απόφαση του Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου, ο προσφεύγων δεν άσκησε έφεση κατά οποιασδήποτε απόφασης της πρώην Ομοσπονδιακής Διεύθυνσης Μετανάστευσης, Ένταξης και Αποδημίας (IMES, που ενσωματώθηκε στην Ομοσπονδιακή Διεύθυνση Μετανάστευσης (ODM) κατά τη σύστασή της το 2005) ή της Ομοσπονδιακής Διεύθυνσης Μετανάστευσης όσον αφορά εξαιρέσεις από το καθεστώς κυρώσεων. Επιπλέον, οι αρχές είχαν χορηγήσει εξαιρέσεις (με αποφάσεις της 20ής Σεπτεμβρίου 2006 και της 11ης Σεπτεμβρίου 2008) που δεν είχαν χρησιμοποιηθεί από τον προσφεύγοντα. Ο προσφεύγων δήλωσε σχετικά με αυτό το ζήτημα ότι η διάρκεια των εξαιρέσεων δεν ήταν επαρκής δεδομένης της ηλικίας του και της απόστασης που έπρεπε να διανύσει, ώστε να μπορέσει να κάνει τα εν λόγω ταξίδια. Η Κυβέρνηση δήλωσε σχετικά ότι η πρώτη εξαίρεση, που ίσχυε για μία ημέρα, είχε δοθεί για ταξίδι στο Μιλάνο για δικαστικές διαδικασίες, και ότι το κέντρο του Μιλάνου απέχει μόλις μία ώρα οδικώς από την Καμπιόνε ντ' Ιτάλια. Η δεύτερη εξαίρεση, που ίσχυε για δύο μέρες, είχε δοθεί στον προσφεύγοντα για να ταξιδέψει στη Βέρνη και στη Σιόν. Και οι δύο πόλεις απέχουν λιγότερο από τρεισήμισι ώρες από την Καμπιόνε με το αυτοκίνητο.

134. Τέλος, η Κυβέρνηση υποστήριξε ότι ο προσφεύγων μπορούσε ανά πάσα στιγμή να μετακομίσει, ακόμα και προσωρινά, σε κάποια άλλη περιοχή της Ιταλίας, της χώρας που είναι υπήκοος. Το εν λόγω αίτημα θα υποβαλλόταν από την αρμόδια ελβετική αρχή, την Ομοσπονδιακή Διεύθυνση Μετανάστευσης, Ένταξης και Αποδημίας (IMES), κι έπειτα από την Ομοσπονδιακή Διεύθυνση Μετανάστευσης (ODM) στην Επιτροπή Κυρώσεων. Καθώς οι όροι των κυρώσεων ήταν γενικοί, η Κυβέρνηση πίστευε ότι η Επιτροπή πιθανώς να είχε δώσει άδεια για τη μετακόμιση του προσφεύγοντα.

135. Για αυτούς τους λόγους η Κυβέρνηση δήλωσε ότι ο προσφεύγων δεν εξάντλησε τα εγχώρια ένδικα μέσα.

(β) Ο προσφεύγων

136. Σχετικά με τις τρεις πρώτες αρνήσεις από την Ομοσπονδιακή Διεύθυνση Μετανάστευσης (ODM) (26 Μαρτίου 2004, 11 Μαΐου 2007 και 2 Αυγούστου 2007), ο προσφεύγων κατέθεσε ότι δεν υπήρχε ξεκάθαρη εγχώρια νομολογία ως προς το αν οι ελβετικές αρχές είχαν περιθώριο αξιολόγησης όσον αφορά τη χορήγηση εξαιρέσεων από περιοριστικά μέτρα που επιβλήθηκαν σε αυτόν και ότι δεν δόθηκε κάποια σχετική διευκρίνιση από το Ομοσπονδιακό Δικαστήριο. Επιπλέον, δεν φαίνεται να έγινε κάποια ενέργεια από την Ομοσπονδιακή Διεύθυνση Μετανάστευσης ή κάποια άλλη αρχή για να διευκρινιστεί η κατάσταση σχετικά με τη χορήγηση εξαιρέσεων. Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς του, δεν μπορούσε, για αυτόν τον λόγο, να θεωρηθεί ότι υπήρχε κάποιο διαθέσιμο αποτελεσματικό ένδικο μέσο, όπως ορίζεται στη νομολογία του Δικαστηρίου.

137. Όσον αφορά τη θέση της Κυβέρνησης ότι δεν είχε χρησιμοποιήσει τις εξαιρέσεις που του χορηγήθηκαν από την ODM (στις 20 Σεπτεμβρίου 2006 και στις 11 Σεπτεμβρίου 2008), ισχυρίστηκε ότι αποτελούσαν μόνο μερική άρση των μέτρων που του επιβλήθηκαν, για συγκεκριμένες περιστάσεις. Δεδομένης της ηλικίας του και της διάρκειας του ταξιδιού, υποστήριξε ότι οι εξαιρέσεις για μία ή δύο μέρες δεν ήταν σε καμιά περίπτωση επαρκείς.

138. Όσον αφορά το γενικό καθεστώς κυρώσεων, ο προσφεύγων δήλωσε ότι είχε εξαντλήσει τα εγχώρια ένδικα μέσα, καθώς είχε ασκήσει έφεση ενώπιον του Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου για τα περιοριστικά μέτρα που του επιβλήθηκαν από το Διάταγμα σχετικά με τους Ταλιμπάν, για τα οποία υπέβαλε αιτίαση ενώπιον του Δικαστηρίου.

139. Ο προσφεύγων πρόσθεσε ότι το επιχείρημα της Κυβέρνησης ότι η υποβολή αιτήματος για τη μετακίνησή του σε κάποιο άλλο μέρος της Ιταλίας θα είχε περισσότερες πιθανότητες να γίνει δεκτό από το αίτημα διαγραφής του από τη λίστα ήταν καθαρά υποθετικό. Υπογράμμισε επίσης ότι αυτή η επιλογή, την οποία δεν θεωρούσε πιθανή στην περίπτωσή του, ειδικά λόγω της δέσμευσης των στοιχείων ενεργητικού του από το καθεστώς κυρώσεων και λόγω του ότι δεν προβλεπόταν από το Ομοσπονδιακό Δικαστήριο, θα προσέφερε σε κάθε περίπτωση μερική αποζημίωση για τις επιβαλλόμενες κυρώσεις.

2. Η κρίση του Δικαστηρίου

140. Το Δικαστήριο επαναλαμβάνει ότι τα μόνα ένδικα μέσα που το Άρθρο 35 της Σύμβασης ορίζει υποχρεωτικό να εξαντληθούν είναι τα μέσα που είναι διαθέσιμα και επαρκή και σχετίζονται με τις εικαζόμενες παραβιάσεις (βλ. *Tsomtsos και Άλλοι κατά Ελλάδα*, 15 Νοεμβρίου 1996, § 32, *Εκθέσεις* 1996-V).

141. Εναπόκειται στην Κυβέρνηση η οποία ισχυρίζεται μη εξάντληση των μέσων να παράσχει αποδείξεις ώστε να ικανοποιήσει το Δικαστήριο ότι θεωρητικά και πρακτικά υπήρχε διαθέσιμο ένδικο μέσο το εν λόγω διάστημα, δηλαδή το ένδικο μέσο ήταν προσβάσιμο, ικανό να παρέχει αποζημίωση για τις αιτιάσεις του προσφεύγοντα και ενείχε αρκετές πιθανότητες επιτυχίας (βλ. *V. κατά Ηνωμένου Βασιλείου* [Τμήμα Ευρείας Συνθέσεως], αριθ. 24888/94, § 57, *ΕΔΑΔ* 1999-IX).

142. Επιπλέον, κάθε προσφεύγων που έχει χρησιμοποιήσει κάποιο ένδικο μέσο που είναι προφανώς αποτελεσματικό και επαρκές δεν μπορεί να υποχρεώνεται να δοκιμάσει άλλα μέσα που ήταν διαθέσιμα αλλά πιθανώς δεν είχαν μεγαλύτερες πιθανότητες επιτυχίας (βλ., για παράδειγμα, *Aquilina κατά Μάλτας* [Τμήμα Ευρείας Συνθέσεως], αριθ. 25642/94, § 39, *ΕΔΑΔ* 1999-III, και *Μανουσάκης και Άλλοι κατά Ελλάδα*, 26 Σεπτεμβρίου 1996, § 33, *Εκθέσεις* 1996-IV).

143. Στην παρούσα υπόθεση το Δικαστήριο υπογραμμίζει ότι ο προσφεύγων δεν άσκησε έφεση για την άρνηση από την IMES και την

ODM εκπλήρωσης των αιτημάτων εξαίρεσης από το καθεστώς κυρώσεων και ότι του χορήγησαν εξαιρέσεις δύο φορές και δεν τις χρησιμοποίησε (βλ. παραγράφους 34 και 57 ανωτέρω).

144. Ωστόσο, ακόμα και αν υποθέσουμε ότι οι εν λόγω εξαιρέσεις είχαν μετριάσει κάποιες συνέπειες του καθεστώτος κυρώσεων, επιτρέποντάς του να φύγει από την πόλη Καμπιόνε ντ' Ιτάλια για ιατρικούς ή νομικούς λόγους, το Δικαστήριο πιστεύει ότι οι εξαιρέσεις ήταν μέρος μιας ευρύτερης κατάστασης που οφείλεται στην προσθήκη του ονόματος του προσφεύγοντα από τις ελβετικές αρχές στη λίστα που παρατίθεται με το Διάταγμα σχετικά με τους Ταλιμπάν, η οποία βασιζόταν στη λίστα της Επιτροπής Κυρώσεων. Πρέπει να παρατηρήσουμε εν προκειμένω ότι ο προσφεύγων υπέβαλε πολλά αιτήματα στις εθνικές αρχές για διαγραφή του ονόματός του από τη λίστα που παρατίθεται στο Διάταγμα σχετικά με τους Ταλιμπάν, τα οποία απορρίφθηκαν από τη Γενική Γραμματεία Οικονομικών Υποθέσεων (SECO) και το Ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομικών (βλ. παραγράφους 30-32 ανωτέρω). Το Ομοσπονδιακό συμβούλιο, στο οποίο άσκησε έφεση κατά της απόφασης του Υπουργείου, παρέπεμψε την υπόθεση στο Ομοσπονδιακό Δικαστήριο. Με απόφαση της 14 Νοεμβρίου 2007, το δικαστήριο απέρριψε την ένστασή του χωρίς να εξετάσει την ουσία των αιτιάσεων σύμφωνα με τη Σύμβαση. Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο κρίνει ότι ο προσφεύγων εξάντλησε τα εγχώρια ένδικα μέσα που σχετίζονται με το καθεστώς κυρώσεων συνολικά, η εφαρμογή των οποίων στη συγκεκριμένη περίπτωση προήλθε από την προσθήκη του ονόματός του στη λίστα που παρατίθεται στο Διάταγμα σχετικά με τους Ταλιμπάν.

145. Υπό αυτές τις περιστάσεις, το Δικαστήριο δεν βρίσκει απαραίτητο να ασχοληθεί, σε αυτό το σημείο, με το επιχείρημα που έθεσε η Κυβέρνηση σχετικά με το ότι ήταν αναμενόμενο ο προσφεύγων να μετακομίσει από την Καμπιόνε ντ' Ιτάλια, όπου ζούσε από το 1970, σε κάποια άλλη περιοχή της Ιταλίας. Το ζήτημα αυτό, αντίθετα, θα παίξει κάποιο ρόλο όταν γίνει η εξέταση της αναλογικότητας των επιβαλλόμενων μέτρων (βλ. παράγραφο 190 κατωτέρω).

146. Όσον αφορά την αιτίαση σύμφωνα με το Άρθρο 8 ότι η προσθήκη του ονόματος του προσφεύγοντα στη λίστα που παρατίθεται στο Διάταγμα σχετικά με τους Ταλιμπάν προσέβαλε την τιμή και τη φήμη του, το Δικαστήριο αναγνωρίζει ότι τέθηκε, τουλάχιστον κατ' ουσία, ενόπιον των εγχώριων αρχών. Ο προσφεύγων πράγματι αξίωσε ότι η προσθήκη του ονόματός του στη λίστα της Επιτροπής Κυρώσεων αντιστοιχούσε σε δημόσια κατηγορία για σύνδεση με τον Οσάμα Μπιν Λάντεν, την Αλ Κάιντα και τους Ταλιμπάν, ενώ αυτό δεν ίσχυε (βλ. παραγράφους 33 και 38 ανωτέρω).

147. Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο απορρίπτει την ένσταση της Κυβέρνησης όσον αφορά το μη παραδεκτό της προσφυγής για εξάντληση

των εγχώριων ένδικων μέσων όσον αφορά τις αιτιάσεις του προσφεύγοντα σύμφωνα με τα Άρθρα 5 και 8.

148. Όσον αφορά την αιτίαση σύμφωνα με το Άρθρο 13, το Δικαστήριο κρίνει ότι η ένσταση περί μη εξάντλησης των ένδικων νομικών μέσων συνδέεται με την ουσία της αιτίασης. Το Δικαστήριο θα την συμπεριλάβει στην ουσία της προσφυγής.

II. ΕΙΚΑΖΟΜΕΝΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 8 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

149. Ο προσφεύγων παραπονέθηκε ότι το μέτρο που του απαγόρευε την είσοδο και τη διέλευση στην Ελβετία παραβίασε το δικαίωμά του περί σεβασμού της ιδιωτικής του ζωής, συμπεριλαμβανομένης της επαγγελματικής και οικογενειακής του ζωής. Ισχυρίστηκε ότι η εν λόγω απαγόρευση τον εμπόδισε να βλέπει τους γιατρούς του στην Ιταλία ή στην Ελβετία και να επισκέπτεται τους φίλους και την οικογένειά του. Ισχυρίστηκε επίσης ότι η προσθήκη του ονόματός του στη λίστα που παρατίθεται στο Διάταγμα σχετικά με τους Ταλιμπάν προσέβαλε την τιμή και τη φήμη του. Για να στηρίξει τις αιτιάσεις του βασίστηκε στο Άρθρο 8 της Σύμβασης, που ορίζει τα εξής:

«1. Παν πρόσωπον δικαιούται εις σεβασμόν της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του, της κατοικίας του και της αλληλογραφίας του.

2. Δεν επιτρέπεται να υπάρξη επέμβασις δημοσίας αρχής εν τη ασκήσει του δικαιώματος τούτου, εκτός εάν η επέμβασις αυτή προβλέπεται υπό του νόμου και αποτελεί μέτρον το οποίον, εις μίαν δημοκρατικήν κοινωνίαν, είναι αναγκαίον δια την εθνικήν ασφάλειαν, την δημοσίαν ασφάλειαν, την οικονομικήν ευημερίαν της χώρας, την προάσπισιν της τάξεως και την πρόλησιν ποινικών παραβάσεων, την προστασίαν της υγείας ή της ηθικής, ή την προστασίαν των δικαιωμάτων και ελευθεριών άλλων.»

A. Παραδεκτό

150. Το Δικαστήριο κρίνει ότι πρέπει πρώτα να εξετάσει αν το Άρθρο 8 είναι εφαρμοστέο στην παρούσα υπόθεση.

151. Επαναλαμβάνει ότι η «ιδιωτική ζωή» είναι ένας γενικός όρος και δεν μπορεί να διατυπωθεί εξαντλητικός ορισμός (βλ., για παράδειγμα, *Glor κατά Ελβετίας*, αριθ. 13444/04, § 52, ΕΔΑΔ 2009· *Tysiac κατά Πολωνίας*, αριθ. 5410/03, § 107, ΕΔΑΔ 2007-I, *Hadri-Vionnet κατά Ελβετίας*, αριθ. 55525/00, § 51, 14 Φεβρουαρίου 2008· *Pretty κατά του Ηνωμένου Βασιλείου*, αριθ. 2346/02, § 61, ΕΔΑΔ 2002-III, και *S. και Marper κατά Ηνωμένου Βασιλείου* [Τμήμα Ευρείας Συνθέσεως], αριθ. 30562/04 και 30566/04, § 66, ΕΔΑΔ 2008). Το Δικαστήριο απεφάνθη ότι η υγεία, σε συνδυασμό με τη σωματική και την ηθική ακεραιότητα εμπίπτουν στην ιδιωτική ζωή (βλ. *Glor*, όπ. π., § 54, και *X και Y κατά Κάτω Χωρών*, 26 Μαρτίου 1985, § 22, Σειρά Α αριθ. 91, βλ. επίσης *Costello-Roberts κατά*

Ηνωμένου Βασιλείου, 25 Μαρτίου 1993, § 36, Σειρά Α αριθ. 247-C). Το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή περιλαμβάνει επίσης και το δικαίωμα στην προσωπική ανάπτυξη και στη σύναψη και ανάπτυξη σχέσεων με άλλους ανθρώπους και τον εξωτερικό κόσμο γενικότερα (βλ., για παράδειγμα, *S. και Marper*, όπ. π., § 66).

152. Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι το Άρθρο 8 προστατεύει το δικαίωμα περί σεβασμού της «οικογενειακής ζωής». Σύμφωνα με την εν λόγω διάταξη το Κράτος πρέπει να ενεργεί με τρόπο που να επιτρέπει στα πρόσωπα στα οποία επιβάλλονται κυρώσεις να έχουν μια φυσιολογική οικογενειακή ζωή (βλ. *Marcx κατά Βελγίου*, 13 Ιουνίου 1979, § 31, Σειρά Α αριθ. 31). Το Δικαστήριο επιβεβαιώνει την ύπαρξη οικογενειακής ζωής εξετάζοντας μεμονωμένα κάθε περίπτωση. Το σχετικό κριτήριο σε αυτά τα ζητήματα είναι η παρουσία αποτελεσματικών δεσμών μεταξύ των εν λόγω προσώπων (στο ίδιο χωρίο, βλ επίσης *K. και T. κατά Φινλανδίας* [Τμήμα Ευρείας Συνθέσεως], αριθ. 25702/94, § 150, ΕΔΑΔ 2001-VII, και *Şerife Yiğit eádÜ Öiđñéβáđ* [Τμήμα Ευρείας Συνθέσεως], αριθ. 3976/05, § 93, 2 Νοεμβρίου 2010).

153. Το Δικαστήριο επαναλαμβάνει ακόμα ότι το Άρθρο 8 προστατεύει επίσης το δικαίωμα περί σεβασμού της προσωπικής κατοικίας (βλ., για παράδειγμα, *Gillow κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, 24 Νοεμβρίου 1986, § 46, Σειρά Α αριθ. 109).

154. Υπό το πρίσμα της ανωτέρω νομολογίας, το Δικαστήριο κρίνει ότι οι αιτιάσεις που υποβλήθηκαν από τον προσφεύγοντα σύμφωνα με το Άρθρο 8 πράγματι πρέπει να εξεταστούν σύμφωνα με το εν λόγω Άρθρο. Δεν μπορεί να παραβλεφθεί ότι το μέτρο σύμφωνα με το οποίο του απαγορευόταν η είσοδος στην Ελβετία τον εμπόδιζε ή τουλάχιστον τον δυσκόλευε να δει τους γιατρούς του στην Ιταλία ή στην Ελβετία ή να επισκεφθεί τους φίλους και την οικογένειά του. Επομένως, το Άρθρο 8 σχετίζεται με την παρούσα υπόθεση και όσον αφορά την «ιδιωτική ζωή» και όσον αφορά την «οικογενειακή ζωή».

155. Επίσης, η εν λόγω καταγγελία δεν είναι προφανώς αβάσιμη, κατά την έννοια του Άρθρου 35 § 3 της Σύμβασης, και δεν υπάρχουν άλλοι λόγοι για να κηρυχθεί μη παραδεκτή. Επομένως, πρέπει να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Ουσία

1. Οι ισχυρισμοί των διαδίκων

(α) Ο προσφεύγων

156. Ο προσφεύγων ισχυρίστηκε ότι οι περιορισμοί της ελεύθερης κυκλοφορίας τον εμπόδισαν να συμμετέχει σε οικογενειακές εκδηλώσεις (όπως κηδείες ή γάμους) που έλαβαν χώρα κατά την περίοδο που δεν

μπορούσε να ταξιδέψει ελεύθερα λόγω του καθεστώτος κυρώσεων. Για αυτόν τον λόγο ισχυρίστηκε ότι έπεσε θύμα παραβίασης του δικαιώματός του περί σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής του ζωής. Υποστήριξε ότι το γεγονός ότι είναι Ιταλός υπήκοος και δεν κατοικεί στην επικράτεια του εναγόμενου κράτους δεν τον εμπόδισε να υποβάλει αιτίαση για παραβίαση των δικαιωμάτων του από την Ελβετία, ιδιαίτερα λόγω της ιδιαίτερης περίπτωσης της Καμπιόνε ντ'Ιτάλια, η οποία περιβάλλεται από ελβετικό έδαφος. Υποστήριξε ακόμα ότι λόγω της ενσωμάτωσης της Καμπιόνε ντ' Ιτάλια στο Καντόνι Τιτσίνο, και ιδιαίτερα της οικονομικής ενσωμάτωσής της, οι ελβετικές αρχές θα έπρεπε να του είχαν συμπεριφερθεί σαν να ήταν Ελβετός υπήκοος όσον αφορά τους όρους του καθεστώτος κυρώσεων. Ακόμα, δήλωσε ότι αντίθετα με τους ισχυρισμούς της Κυβέρνησης, δεν είχε την επιλογή να μετακομίσει σε άλλη περιοχή της Ιταλίας.

157. Ο προσφεύγων υπογράμμισε ακόμα ότι η προσθήκη του ονόματός του στη λίστα που παρατίθεται στο Διάταγμα σχετικά με τους Ταλιμπάν προσέβαλε την τιμή και τη φήμη του, καθώς αυτή η λίστα περιλαμβάνει πρόσωπα που είναι ύποπτα για χρηματοδότηση τρομοκρατικών ενεργειών. Για να υποστηρίξει το επιχείρημά του, έκανε αναφορά στην υπόθεση *Sayadi και Vinck κατά Βελγίου* (βλ. παραγράφους 88-92 ανωτέρω) στην οποία η Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων έκρινε ότι η προσθήκη των ονομάτων των προσφευγόντων στη λίστα της Επιτροπής Κυρώσεων συνιστούσε παράνομη προσβολή της τιμής τους.

158. Κατά τους ισχυρισμούς του προσφευγόντα, η περίπτωσή του επιδεινώθηκε από το γεγονός ότι ποτέ δεν του δόθηκε η ευκαιρία να προσβάλει την ουσία των ισχυρισμών εναντίον του.

159. Επομένως, σημειώθηκε παραβίαση του άρθρου 8 σε πολλές περιπτώσεις.

(β) Η εναγόμενη Κυβέρνηση

160. Η Κυβέρνηση παρατήρησε ότι ο προσφεύγων μπορούσε να ελεύθερα να δέχεται επισκέψεις από όποιο άτομο επιθυμούσε στην Καμπιόνε ντ' Ιτάλια, ειδικά από τα εγγόνια του. Ο προσφεύγων δεν δήλωσε ότι ήταν αδύνατον ή ιδιαίτερα δύσκολο για την οικογένεια ή τους φίλους του να μεταβαίνουν στην Καμπιόνε ντ' Ιτάλια, όπου θα μπορούσε να συνεχίσει κανονικά την οικογενειακή και κοινωνική του ζωή, χωρίς κανέναν απολύτως περιορισμό. Για κάποιες ειδικές περιστάσεις, όπως ο γάμος ενός φίλου ή συγγενή του, θα μπορούσε να έχει ζητήσει εξαίρεση από με τους εφαρμοστέους κανόνες. Επίσης, όπως αποδεικνύεται σχετικά με την εξάντληση των εγχώριων ένδικων μέσων, ο προσφεύγων θα μπορούσε να ζητήσει να μετακομίσει σε κάποια άλλη περιοχή της Ιταλίας. Τέλος, η Σύμβαση δεν προστατεύει το δικαίωμα ενός υπηκόου τρίτης χώρας να επισκεφθεί κάποιο κράτος που του έχει απαγορεύσει την είσοδο απλώς για να μπορέσει να μείνει σε κάποια περιοχή από την οποία δεν

μπορούσε να απομακρυνθεί χωρίς να διασχίσει τα σύνορα του κράτους. Για όλους αυτούς τους λόγους η Κυβέρνηση θεωρούσε ότι τα προσβαλλόμενα μέτρα δεν παραβίαζαν τα δικαιώματα που κατοχυρώνονται από το Άρθρο 8.

161. Όσον αφορά τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντα ότι ποτέ δεν μπόρεσε να καταλάβει τους λόγους που οδήγησαν στην επιβολή των μέτρων, ή να τα καταγγείλει ενώπιον δικαστηρίου, η Κυβέρνηση δήλωσε ότι, όπως αποδεικνύεται από τις προηγούμενες παρατηρήσεις, τα μέτρα που επιβλήθηκαν δεν παραβίαζαν τα δικαιώματα του προσφεύγοντα σύμφωνα με το Άρθρο 8. Συνεπώς, η διαδικασία που προβλεπόταν δεν μπορούσε να εφαρμοστεί.

162. Για όλους αυτούς τους λόγους η Κυβέρνηση θεωρούσε ότι τα περιοριστικά μέτρα που επιβλήθηκαν δεν παραβίαζαν τα δικαιώματα του προσφεύγοντα σύμφωνα με το Άρθρο 8. Αν το Δικαστήριο αποφανθεί διαφορετικά, η Κυβέρνηση υποστήριξε ότι τα μέτρα ήταν σε κάθε περίπτωση απαραίτητα σε μια δημοκρατική κοινωνία σύμφωνα με το Άρθρο 8 § 2.

2. Η κρίση του Δικαστηρίου

(α) Σχετικά με το αν υπήρξε παρεμβολή

163. Το Δικαστήριο πιστεύει ότι πρέπει να ξεκινήσει με την εξέταση των ισχυρισμών του προσφεύγοντα ότι παραβιάστηκε το δικαίωμά του περί σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής του ζωής λόγω της απαγόρευσης εισόδου ή διέλευσης της Ελβετίας.

164. Το Δικαστήριο επαναλαμβάνει ότι ένα Κράτος έχει δικαίωμα, εφόσον προβλέπεται από το διεθνές δίκαιο και σύμφωνα με τις υποχρεώσεις του που απορρέουν από τις συνθήκες, να ελέγχει την είσοδο υπηκόων τρίτων χωρών στην επικράτειά του. Με άλλα λόγια, η Σύμβαση δεν κατοχυρώνει το δικαίωμα ενός αλλοδαπού να εισέλθει σε κάποια χώρα, (βλ. μεταξύ άλλων, *Maslon κατά Αυστρίας* [Τμήμα Ευρείας Συνθέσεως], αριθ. 1638/03, § 68, ΕΔΑΔ 2008, *Üner κατά Κάτω Χωρών* [Τμήμα Ευρείας Συνθέσεως], αριθ. 46410/99, § 54, ΕΔΑΔ 2006-XII· *Boujlifa κατά Γαλλίας*, 21 Οκτωβρίου 1997, § 42, *Εκθέσεις* 1997-VI, και *Abdulaziz, Cabales και Balkandali κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, 28 Μαΐου 1985, § 67, Σειρά Α αριθ. 94).

165. Στην παρούσα υπόθεση, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι το Ομοσπονδιακό Δικαστήριο έκρινε ότι το προσβαλλόμενο μέτρο περιόριζε σε μεγάλο βαθμό την ελευθερία του προσφεύγοντα (βλ. παράγραφο 52 ανωτέρω), καθώς η περίπτωσή του είναι πολύ ιδιαίτερη όσον αφορά τη θέση της Καμπιόνε ντ' Ιτάλια, περιοχής που περιβάλλεται από το ελβετικό καντόνι Τιτσίνο. Το Δικαστήριο μπορεί να δεχτεί αυτό το επιχείρημα. Πιστεύει ότι το μέτρο το οποίο απαγόρευε στον προσφεύγοντα να φύγει από την πολύ μικρή περιοχή της Καμπιόνε ντ' Ιτάλια για τουλάχιστον έξι χρόνια ήταν πιθανό να τον δυσκόλευε να κρατήσει επαφή με άλλους,

ιδιαίτερα τους φίλους και την οικογένειά του, που μένουν μακρινά από την περιοχή (βλ. *mutatis mutandis*, *Agraw κατά Ελβετίας*, αριθ. 3295/06, § 51, και *Mengeshu Kimfe κατά Ελβετίας*, αριθ. 24404/05, §§ 69-72, και οι δύο αποφάσεις της 29ης Ιουλίου 2010).

166. Με βάση τα παραπάνω, το Δικαστήριο αποφασίζει ότι έχει γίνει παραβίαση του δικαιώματος του προσφεύγοντα περί σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής του ζωής, σύμφωνα με το Άρθρο 8 § 1.

(β) Σχετικά με το αν η παρεμβολή ήταν δικαιολογημένη

167. Η παραβίαση του δικαιώματος του προσφεύγοντα περί σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής του ζωής, όπως αποδεικνύεται παραπάνω, παραβιάζει το Άρθρο 8 εκτός και αν πληρούνται οι προϋποθέσεις της παραγράφου 2 αυτού του άρθρου. Επομένως, πρέπει να διαπιστωθεί αν ήταν «σύμφωνο με τον νόμο», είχε έναν ή περισσότερους νόμιμους σκοπούς και ήταν «απαραίτητο σε μια δημοκρατική κοινωνία» για την επίτευξη των εν λόγω στόχων. Το Δικαστήριο πιστεύει ότι είναι απαραίτητο να επαναλάβει πρώτα κάποιες αρχές που θα αποτελέσουν άξονες για τον μετέπειτα έλεγχο.

(i) Γενικές αρχές

168. Σύμφωνα με την ισχύουσα νομολογία, ένα Συμβαλλόμενο Μέρος είναι υπεύθυνο σύμφωνα με το Άρθρο 1 της Σύμβασης για όλες τις πράξεις και παραλείψεις των οργάνων του ανεξάρτητα από το αν η εν λόγω πράξη ή παράλειψη αποτελούσε συνέπεια κάποιου εγχώριου νόμου ή ήταν αναγκαία για τη συμμόρφωση με διεθνείς νομικές υποχρεώσεις. Το Άρθρο 1 δεν κάνει καμία διάκριση ως προς το είδος του κανόνα ή μέτρου και δεν εξαιρεί κανένα μέρος της «δικαιοδοσίας» ενός Συμβαλλόμενου Μέρους από την πραγματοποίηση ελέγχου σύμφωνα με τις διατάξεις της Σύμβασης (βλ. *Bosphorus Hava Yollari Turizm ve Ticaret Anonim Şirketi*, όπ. π., § 153, και *Ενωμένο Κομμουνιστικό Κόμμα Τουρκίας κ.ά. κατά Τουρκίας*, 30 Ιανουαρίου 1998, § 29, *Εκθέσεις* 1998-I). Οι υποχρεώσεις με βάση τις διατάξεις κάποιας Συνθήκης στην οποία προσχώρησε ένα κράτος αφού τέθηκε σε ισχύ η Σύμβαση αναφορικά με το εν λόγω κράτος μπορεί να υπέχουν ευθύνη σύμφωνα με τους σκοπούς της Σύμβασης (βλ. *Al-Saadoon και Mufdhi κατά του Ηνωμένου Βασιλείου*, αριθ. 61498/08, § 128, ΕΔΑΔ 2010, και *Bosphorus Hava Yollari Turizm ve Ticaret Anonim Şirketi*, όπ. π., § 154, και υποθέσεις που αναφέρονται σε αυτές).

169. Ακόμα, το Δικαστήριο επαναλαμβάνει ότι η Σύμβαση δεν μπορεί να ερμηνευτεί αυθαίρετα αλλά σύμφωνα με τις γενικές αρχές του διεθνούς δικαίου. Πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, όπως υποδεικνύεται στο Άρθρο 31 § 3 (γ) της Σύμβασης της Βιέννης για το Δίκαιο των Συνθηκών του 1969, όσον αφορά «άπαντες οι σχετικοί κανόνες του Διεθνούς Δικαίου οι εφαρμοζόμενοι στις μεταξύ των συμβαλλομένων μερών σχέσεις», και ιδιαίτερα οι κανόνες σχετικά με την προστασία των ανθρωπίνων

δικαιωμάτων σε διεθνές επίπεδο (βλ. για παράδειγμα, *Neulinger και Shuruk κατά Ελβετίας* [Τμήμα Ευρείας Συνθέσεως], αριθ. 41615/07, § 131, ΕΔΑΔ 2010, *Al-Adsani κατά Ηνωμένου Βασιλείου* [Τμήμα Ευρείας Συνθέσεως], αριθ. 35763/97, § 55, ΕΔΑΔ 2001-XI, και *Golder κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, 21 Φεβρουαρίου 1975, § 29, Σειρά Α αριθ. 18).

170. Τα Κράτη, όταν δημιουργούν νέες υποχρεώσεις σε διεθνές επίπεδο, δεν πρέπει να αθετούν παλαιότερες υποχρεώσεις τους. Όταν βρίσκονται ταυτόχρονα σε ισχύ πράξεις που προφανώς είναι αντικρουόμενες, η διεθνής νομολογία και οι ακαδημαϊκοί επιχειρούν να τις ερμηνεύσουν με τέτοιο τρόπο έτσι ώστε να εναρμονίσουν τις συνέπειές τους και να αποφύγουν την εμφάνιση αντιφάσεων. Επομένως, δύο αντικρουόμενες δεσμεύσεις πρέπει να εναρμονιστούν όσο δυνατόν περισσότερο ώστε να παράγουν αποτελέσματα που είναι σε πλήρη συμφωνία με την ισχύουσα νομοθεσία (βλ. σχετικά *Al-Saadoon and Mufdhi*, όπ. π., § 126· *Al-Adsani*, όπ. π., § 55· και απόφαση *Banković*, όπ. π., §§ 55-57· βλ. επίσης τις παραπομπές που αναφέρονται στην έκθεση της ομάδας μελετών της Επιτροπής Διεθνούς Δικαίου (ILC) με τίτλο «Κατακερματισμός του διεθνούς δικαίου: δυσκολίες που προκύπτουν από τη διαφοροποίηση και την επέκταση του διεθνούς δικαίου», παράγραφος 81 ανωτέρω).

171. Όσον αφορά, πιο συγκεκριμένα, το ζήτημα της σχέσης μεταξύ της Σύμβασης και των ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας, το Δικαστήριο αποφάσισε ότι ισχύει ό,τι και στην απόφαση *Al-Jedda* (όπ. π.):

«101. Το Άρθρο 103 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών ορίζει ότι οι υποχρεώσεις των Μελών των Ηνωμένων Εθνών δυνάμει του Χάρτη υπερισχύουν σε περίπτωση διαφοράς με υποχρεώσεις δυνάμει οποιασδήποτε άλλης διεθνούς συμφωνίας. Το Δικαστήριο, προτού εξετάσει αν το Άρθρο 103 σχετίζεται με την παρούσα υπόθεση, πρέπει να εξετάσει αν υπήρχε διαφορά μεταξύ των υποχρεώσεων του Ηνωμένου Βασιλείου σύμφωνα με το Ψήφισμα 1546 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και των υποχρεώσεών του σύμφωνα με το Άρθρο 5 § 1 της Σύμβασης. Με άλλα λόγια, βασικό ζήτημα αποτελεί το κατά πόσον σύμφωνα με το Ψήφισμα 1546 του Ηνωμένου Βασιλείου είχε την υποχρέωση να θέσει τον προσφεύγοντα υπό κράτηση.

102. Για τον τρόπο ερμηνείας του Ψηφίσματος 1546, το Δικαστήριο κάνει παραπομπές στις παρατηρήσεις που αναφέρθηκαν στην παράγραφο 76 ανωτέρω. Επιπλέον, το Δικαστήριο πρέπει να λάβει υπόψη τους σκοπούς ίδρυσης των Ηνωμένων Εθνών. Όσον αφορά τον σκοπό διατήρησης της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας, που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο του Αρθρου1 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, το τρίτο εδάφιο προβλέπει ότι τα Ηνωμένα Έθνη ιδρύθηκαν για «να επιτυγχάνουν διεθνή συνεργασία ... για την ανάπτυξη και ενθάρρυνση του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών». Το Άρθρο 24(2) του Χάρτη ορίζει ότι το Συμβούλιο Ασφαλείας, κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του που σχετίζονται με τη βασική ευθύνη του για τη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας, «θα ενεργεί σύμφωνα με τους Σκοπούς και τις Αρχές των Ηνωμένων Εθνών». Υπό το πρίσμα αυτό, το Δικαστήριο θεωρεί ότι για την ερμηνεία των ψηφισμάτων, πρέπει να θεωρείται δεδομένο ότι το Συμβούλιο Ασφαλείας δεν σκοπεύει να επιβάλλει καμία υποχρέωση στα Κράτη Μέλη να παραβιάσουν θεμελιώδεις αρχές ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Σε περίπτωση που κάποιες διατάξεις ενός Ψηφίσματος του Συμβουλίου Ασφαλείας είναι αμφιλεγόμενες,

το Δικαστήριο καλείται να επιλέξει την ερμηνεία που είναι περισσότερο σύμφωνη με τις απαιτήσεις της Σύμβασης και η οποία δεν ενέχει σύγκρουση υποχρεώσεων. Δεδομένης της σημαντικής αποστολής των Ηνωμένων Εθνών να αναπτύσσουν και να ενθαρρύνουν τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, είναι προφανές ότι αν σκοπός του Συμβουλίου Ασφαλείας ήταν η λήψη ειδικών μέτρων από τα κράτη τα οποία θα ήταν αντίθετα με τις υποχρεώσεις τους σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αυτό θα αναφερόταν με ρητό και ακριβή τρόπο.»

172. Το Τμήμα Ευρείας Συνθέσεως επιβεβαιώνει τις εν λόγω αρχές. Ωστόσο, στην παρούσα υπόθεση το Δικαστήριο παρατηρεί ότι αντίθετα με την υπόθεση *Al-Jedda*, όπου η διατύπωση του σχετικού ψηφίσματος δεν ανέφερε συγκεκριμένα την έννοια της προφυλάκισης χωρίς δίκη, το Ψήφισμα 1390 (2002) υποχρέωνε ρητά τα κράτη να απαγορεύουν στα φυσικά πρόσωπα που περιλαμβάνονται στη λίστα των Ηνωμένων Εθνών να εισέρχονται ή να διασχίζουν την επικράτειά τους. Κατά συνέπεια, η παραπάνω δήλωση είναι αβάσιμη στην παρούσα υπόθεση, δεδομένης της σαφούς και ακριβούς διατύπωσης της υποχρέωσης λήψης μέτρων που μπορεί να παραβιάζουν ανθρώπινα δικαιώματα η οποία αναφέρεται στο εν λόγω ψήφισμα (βλ. επίσης παράγραφο 7 του Ψηφίσματος 1267 (1999), παράγραφο 70 ανωτέρω, όπου το Συμβούλιο Ασφαλείας όριζε με ακόμα μεγαλύτερη ακρίβεια την παράβλεψη κάθε άλλης διεθνούς υποχρέωσης που μπορεί να ήταν ασύμβατη με το ψήφισμα).

(ii) *Νομική βάση*

173. Το Δικαστήριο αναφέρει ότι το ζήτημα της ύπαρξης νομικής βάσης δεν αμφισβητείται από κανέναν αντίδικο. Παρατηρεί ότι τα εν λόγω μέτρα ελήφθησαν σύμφωνα με το Διάταγμα σχετικά με τους Ταλιμπάν, που υιοθετήθηκε για την εφαρμογή των σχετικών ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας. Για την ακρίβεια, η απαγόρευση εισόδου και διέλευσης στην Ελβετία βασίστηκε στο Άρθρο 4α του εν λόγω Διατάγματος (βλ. παράγραφο 66 ανωτέρω). Επομένως, τα μέτρα είχαν επαρκή νομική βάση.

(iii) *Θεμιτός σκοπός*

174. Ο προσφεύγων δεν αρνήθηκε ότι τα εν λόγω περιοριστικά μέτρα επιβλήθηκαν για θεμιτούς σκοπούς. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι απέδειξε πως τα εν λόγω περιοριστικά μέτρα λήφθηκαν για την εκπλήρωση ενός ή περισσότερων θεμιτών σκοπών που ορίζονται στο Άρθρο 8 § 2: πρώτον, είχαν σκοπό να παρεμποδίσουν εγκληματική δραστηριότητα, και δεύτερον, καθώς τα σχετικά ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας υιοθετήθηκαν για την καταπολέμηση της διεθνούς τρομοκρατίας σύμφωνα με το Κεφάλαιο 7 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών («Ενέργειες σε περίπτωση απειλής εναντίον της Ειρήνης, Διαταράξεως της Ειρήνης και Επιθετικών Πράξεων»), ήταν ικανά να συνεισφέρουν στη διατήρηση της εθνικής ασφάλειας και της δημόσιας τάξης στην Ελβετία.

(iv) «Απαραίτητα σε μια δημοκρατική κοινωνία»

(α) Εφαρμογή των ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας

175. Η εναγόμενη Κυβέρνηση, σε συνεργασία με τη γαλλική και βρετανική κυβέρνηση, παρεμβαίνοντας ως τρίτα μέρη, υποστήριξε ότι οι ελβετικές αρχές δεν είχαν επιλογή κατά την εφαρμογή των σχετικών ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας στην παρούσα υπόθεση. Επομένως, το Δικαστήριο πρέπει πρώτα να εξετάσει τα σχετικά ψηφίσματα με σκοπό να διαπιστώσει αν τα Κράτη είχαν κάποια ελευθερία ως προς την εφαρμογή τους και, ιδιαίτερα, αν επιτρεπόταν στις αρχές να λάβουν υπόψη την ιδιαιτερότητα της κατάστασης του προσφεύγοντα κι έτσι να τηρήσουν τους όρους του Άρθρου 8 της Σύμβασης. Για αυτόν τον λόγο, θα λάβει ιδιαίτερος υπόψη τις διατάξεις των εν λόγω ψηφισμάτων και το πλαίσιο στο οποίο υιοθετήθηκαν (βλ. *Al-Jedda*, όπ. π., § 76, σε συνδυασμό με τις παραπομπές που αναφέρονται σε αυτήν αναφορικά με τη σχετική νομολογία του Διεθνούς Δικαστηρίου). Έπειτα θα εξετάσει τους σκοπούς των εν λόγω ψηφισμάτων (βλ. σχετικά την απόφαση *Kadi* του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ), § 296, παράγραφος 86 ανωτέρω), όπως διατυπώνονται κυρίως στα προοίμια των ψηφισμάτων, σε συνδυασμό με τους σκοπούς και τις αρχές των Ηνωμένων Εθνών.

176. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι η Ελβετία έγινε μέλος των Ηνωμένων Εθνών στις 10 Σεπτεμβρίου 2002: αυτό σημαίνει ότι είχε εγκρίνει το Διάταγμα σχετικά με τους Ταλιμπάν στις 2 Οκτωβρίου 2000 προτού ακόμα γίνει μέλος του οργανισμού, ενώ είχε δεσμευτεί ήδη από τους όρους της Σύμβασης. Εφάρμοσε σε εγχώριο επίπεδο την απαγόρευση εισόδου και διέλευσης όσον αφορά τον προσφεύγοντα, όπως ήταν απαραίτητο από το Ψήφισμα 1390 (2002) της 16ης Ιανουαρίου 2002 (βλ. παράγραφο 74 ανωτέρω), την 1η Μαΐου του ίδιου έτους με τροποποίηση του Άρθρου 4α του Διατάγματος σχετικά με τους Ταλιμπάν. Το Δικαστήριο αναγνωρίζει ότι το εν λόγω ψήφισμα, ειδικά η παράγραφος 2, απευθυνόταν σε «όλα τα κράτη» και όχι μόνο στα μέλη των Ηνωμένων Εθνών. Ωστόσο, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι ο Χάρτης των Ηνωμένων Εθνών δεν επιβάλλει στα Κράτη ένα συγκεκριμένο μοντέλο για την εφαρμογή των ψηφισμάτων που υιοθετήθηκαν από το Συμβούλιο Ασφαλείας σύμφωνα με το Κεφάλαιο 7. Με την επιφύλαξη της νομικά δεσμευτικής φύσης τέτοιων ψηφισμάτων, ο Χάρτης καταρχήν αφήνει στα κράτη μέλη του ΟΗΕ ελευθερία επιλογής όσον αφορά τους πιθανούς τρόπους μεταφοράς αυτών των ψηφισμάτων στην εγχώρια νομοθεσία. Επομένως, ο Χάρτης επιβάλλει στα Κράτη την υποχρέωση του αποτελέσματος, αφήνοντας τα να επιλέξουν τα μέσα με τα οποία θα θέσουν σε ισχύ τα εν λόγω ψηφίσματα (βλ. *mutatis mutandis*, απόφαση *Kadi* του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΔΕΚ), § 298, παράγραφος 86 ανωτέρω).

177. Στην παρούσα υπόθεση, ο προσφεύγων κατήγγειλε κατά κύριο λόγο την απαγόρευση εισόδου και διέλευσης στην Ελβετία που του

επιβλήθηκε μέσω της εφαρμογής του Ψηφίσματος 1390 (2002). Ενώ στην παράγραφο 2(β) του σχετικού ψηφίσματος ήταν υποχρεωτικό για τα κράτη να λάβουν τα σχετικά μέτρα, αναφερόταν ότι η απαγόρευση «δεν εφαρμόζεται όταν η είσοδος ή η διέλευση [ήταν] απαραίτητη για την πραγματοποίηση κάποιας δικαστικής διαδικασίας...» (βλ. παράγραφο 74 ανωτέρω). Κατά την άποψη του Δικαστηρίου, ο όρος «απαραίτητη» πρέπει να εξετάζεται κατά περίπτωση.

178. Επίσης, στην παράγραφο 8 του Ψηφίσματος 1390 (2002), το Συμβούλιο Ασφαλείας «[κάλεσε] όλα τα κράτη να λάβουν άμεσα μέτρα για να εφαρμόσουν και να ενισχύουν μέσω νομοθετικών πράξεων ή διοικητικών μέτρων, όπου αυτό είναι δυνατόν, τα μέτρα που επιβάλλονται σύμφωνα με την εγχώρια νομοθεσία ή τους κανονισμούς κατά των υπηκόων και άλλων φυσικών ή νομικών προσώπων που δραστηριοποιούνται στην επικράτειά τους ...» (βλ. παράγραφο 74 ανωτέρω). Η φράση «όπου αυτό είναι δυνατόν» επίσης είχε ως συνέπεια την παροχή κάποιας ευελιξίας στις εθνικές αρχές όσον αφορά τον τρόπο εφαρμογής του εν λόγω ψηφίσματος.

179. Τέλος, το Δικαστήριο θα αναφερθεί στην πρόταση με την οποία η Επιτροπή Εξωτερικής Πολιτικής του Εθνικού Συμβουλίου της Ελβετίας ζήτησε από το Ομοσπονδιακό Συμβούλιο να ενημερώσει το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ ότι δεν θα εφαρμόζε πλέον αδιάκριτα τις κυρώσεις που προβλέπονται εναντίον φυσικών προσώπων σύμφωνα με τα ψηφίσματα για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας (βλ. παράγραφο 63 ανωτέρω). Παρότι αυτή η πρόταση διατυπώθηκε σε πολύ γενικούς όρους, μπορούμε ωστόσο να πούμε ότι η υπόθεση του προσφεύγοντα ήταν ένας από τους κύριους λόγους για την υιοθέτησή της. Σε κάθε περίπτωση, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, το ελβετικό κοινοβούλιο, υιοθετώντας την εν λόγω πρόταση, εξέφρασε την πρόθεσή του να επιτρέψει μια κάποια διακριτική ευχέρεια όσον αφορά την εφαρμογή των ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας σχετικά με την καταπολέμηση της τρομοκρατίας.

180. Με βάση τα παραπάνω, το Δικαστήριο κρίνει ότι η Ελβετία είχε κάποια ελευθερία επιλογής, που ήταν σαφώς περιορισμένη αλλά ωστόσο υπαρκτή, κατά την εφαρμογή των σχετικών νομικά δεσμευτικών ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ.

(β) Σχετικά με το αν η παρεμβολή ήταν ανάλογη της παρούσας υπόθεσης

181. Τυχόν παρεμβολή θα θεωρείται «απαραίτητη σε μια δημοκρατική κοινωνία» για θεμιτό σκοπό αν ικανοποιεί «σημαντική κοινωνική ανάγκη» και, ιδιαίτερα, αν είναι ανάλογη του θεμιτού σκοπού που επιδιώκεται και αν οι λόγοι που αναφέρθηκαν από τις εθνικές αρχές για τη δικαιολόγηση της είναι «σχετικοί και επαρκείς» (βλ., για παράδειγμα, *S. και Marper*, όπ. π., § 101, και *Coster κατά Ηνωμένου Βασιλείου* [Τμήμα Ευρείας Συνθέσεως], αριθ. 24876/94, § 104, 18 Ιανουαρίου 2001, και οι υποθέσεις που αναφέρονται σε αυτήν).

182. Το αντικείμενο και ο σκοπός της Σύμβασης, δεδομένου ότι πρόκειται για συνθήκη περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων, για την προστασία των ατόμων με αντικειμενικά κριτήρια (βλ. *Neulinger και Shuruk*, όπ. π., § 145), επιβάλλουν οι διατάξεις της να ερμηνεύονται και να εφαρμόζονται με τρόπο που καθιστά τα μέτρα προστασίας πρακτικά και ουσιαστικά (βλ. μεταξύ άλλων *Artico κατά Ιταλίας*, 13 Μαΐου 1980, § 33, Σειρά Α αριθ. 37). Για αυτόν τον λόγο, με σκοπό την εξασφάλιση του «σεβασμού» της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής σύμφωνα με το Άρθρο 8, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι περιστάσεις κάθε υπόθεσης για την αποφυγή αυτόματης εφαρμογής της εγχώριας νομοθεσίας σε κάποια ειδική περίπτωση (βλ. *mutatis mutandis*, *Emonet κ.ά. κατά Ελβετίας*, αριθ. 39051/03, § 86, 13 Δεκεμβρίου 2007).

183. Το Δικαστήριο είχε αποφασίσει προηγουμένως ότι, για να θεωρηθεί ένα μέτρο ανάλογο της υπόθεσης και απαραίτητο σε μια δημοκρατική κοινωνία, πρέπει να μην είναι δυνατή η εφαρμογή ενός εναλλακτικού μέτρου που θα προκαλούσε λιγότερη βλάβη στο εν λόγω θεμελιώδες δικαίωμα ενώ ταυτόχρονα θα εκπλήρωνε τον ίδιο σκοπό (βλ. *Glor*, όπ. π., § 94).

184. Σε κάθε περίπτωση, η τελική εκτίμηση σχετικά με το αν η παρεμβολή είναι απαραίτητη υπόκειται σε έλεγχο από το Δικαστήριο σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που ορίζονται στη Σύμβαση (βλ. για παράδειγμα, *S. και Marper*, όπ. π., § 101, και *Coster*, όπ. π., § 104). Οι αρμόδιες εθνικές αρχές πρέπει να έχουν την ελευθερία να εκτιμήσουν την εφαρμογή σχετικών μέτρων. Αυτή η ελευθερία ποικίλλει και εξαρτάται από έναν αριθμό παραγόντων συμπεριλαμβανομένης της φύσης του σχετικού δικαιώματος που ορίζεται από τη Σύμβαση, της σημασίας του για το άτομο, της φύσης της παρεμβολής και του επιδιωκόμενου σκοπού της παρεμβολής (βλ. *S. και Marper*, όπ. π., § 102).

185. Για να διαπιστωθεί αν τα μέτρα που ελήφθησαν εναντίον του προσφεύγοντα ήταν ανάλογα του θεμιτού σκοπού που υποτίθεται ότι επιδίωκαν, και κατά πόσον οι λόγοι που αναφέρθηκαν από τις εθνικές αρχές ήταν «σχετικοί και επαρκείς», το Δικαστήριο πρέπει να εξετάσει αν οι ελβετικές αρχές έλαβαν σοβαρά υπόψη τους την ιδιαιτερότητα της υπόθεσης και αν ενέκριναν, μετά από εκτίμηση των ιδιαιτεροτήτων της υπόθεσης, τα μέτρα που απαιτούνταν για να προσαρμόσουν το καθεστώς κυρώσεων στην ιδιαίτερη κατάσταση του προσφεύγοντα.

186. Για αυτόν τον λόγο, το Δικαστήριο σκοπεύει να λάβει υπόψη το γεγονός ότι η απειλή της τρομοκρατίας ήταν ιδιαίτερα μεγάλη την περίοδο μεταξύ 1999 και 2002 όπου υιοθετήθηκαν τα ψηφίσματα που επέβαλαν τις εν λόγω κυρώσεις. Αυτό φαίνεται ξεκάθαρα και από τη διατύπωση των ψηφισμάτων και από το πλαίσιο στο οποίο υιοθετήθηκαν. Ωστόσο, η τήρηση ή ακόμα και η ενίσχυση των εν λόγω μέτρων κατά το πέρασμα του χρόνου πρέπει να εξηγηθεί και να δικαιολογηθεί με επιχειρήματα.

187. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι οι έρευνες που πραγματοποιήθηκαν από τις ελβετικές και ιταλικές αρχές απέδειξαν ότι οι υποψίες για συμμετοχή του προσφεύγοντα σε δραστηριότητες που σχετίζονται με τη διεθνή τρομοκρατία ήταν ξεκάθαρα αβάσιμες. Στις 31 Μαΐου 2005 η Εισαγγελία της Ελβετίας έκλεισε την έρευνα που ξεκίνησε τον Οκτώβριο του 2001 σχετικά με τον προσφεύγοντα, και στις 5 Ιουλίου 2008 η ιταλική κυβέρνηση υπέβαλε αίτημα για διαγραφή του προσφεύγοντα από τη λίστα, καθώς είχαν παύσει οι διαδικασίες εναντίον του στην Ιταλία (βλ. παράγραφο 56 ανωτέρω). Το Ομοσπονδιακό Δικαστήριο από την πλευρά του παρατήρησε ότι το κράτος που πραγματοποίησε τις έρευνες και τις ποινικές διαδικασίες δεν μπορούσε να προχωρήσει σε διαγραφή, αλλά μπορούσε τουλάχιστον να διαβιβάσει τα αποτελέσματα των ερευνών του στην Επιτροπή Κυρώσεων και να υποβάλει αίτημα ή να παράσχει στήριξη για τη διαδικασία διαγραφής από τη λίστα (βλ. παράγραφο 51 ανωτέρω).

188. Για αυτόν τον λόγο, το Δικαστήριο έμεινε έκπληκτο από τους ισχυρισμούς ότι οι ελβετικές αρχές ενημέρωσαν την Επιτροπή Κυρώσεων σχετικά με τα συμπεράσματα της έρευνάς τους στις 2 Σεπτεμβρίου 2009, ενώ οι έρευνες είχαν ολοκληρωθεί στις 31 Μαΐου 2005 (βλ. παράγραφο 61 ανωτέρω). Παρατηρώντας, ωστόσο, ότι η αλήθεια αυτού του ισχυρισμού δεν αμφισβητήθηκε από την Κυβέρνηση, και χωρίς να δοθεί καμία εξήγηση από την Κυβέρνηση για αυτή την καθυστέρηση, το Δικαστήριο κρίνει ότι μια πιο άμεση κοινοποίηση των συμπερασμάτων της έρευνας των αρχών μπορεί να είχε οδηγήσει στη διαγραφή του ονόματος του προσφεύγοντα από τη λίστα των Ηνωμένων Εθνών νωρίτερα, κι έτσι να είχε μειωθεί σημαντικά η περίοδος στην οποία υπόκειται σε περιορισμούς των δικαιωμάτων του σύμφωνα με το Άρθρο 8 (βλ. σχετικά *Sayadi και Vinck* (Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων), § 12, παράγραφοι 88-92 ανωτέρω).

189. Όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής της εν λόγω απαγόρευσης, το Δικαστήριο τονίζει ότι εμπόδισε τον προσφεύγοντα όχι μόνο να εισέλθει στην Ελβετία αλλά και να φύγει από την Καμπιόνε ντ' Ιτάλια, και δεδομένης της απομονωμένης θέσης της, ακόμα και να ταξιδέψει σε κάποια άλλη περιοχή της Ιταλίας, της χώρας της οποίας ήταν υπήκοος, χωρίς να παραβιάσει το καθεστώς κυρώσεων.

190. Επιπλέον, το Δικαστήριο κρίνει ότι δεν μπορούσε να αναμένεται από τον προσφεύγοντα να μετακομίσει από την Καμπιόνε ντ' Ιτάλια, όπου ζούσε από το 1970, για να εγκατασταθεί σε άλλη περιοχή της Ιταλίας, ειδικά εφόσον δεν μπορεί να παραβλεφθεί ότι, λόγω της δέσμευσης περιουσιακών στοιχείων που επιβλήθηκε δυνάμει της παραγράφου 1(γ) του Ψηφίσματος 1373 (2001) (βλ. παράγραφο 73 ανωτέρω), δεν μπορούσε να χρησιμοποιήσει ελεύθερα όλα τα περιουσιακά στοιχεία και στοιχεία ενεργητικού του. Άσχετα από το αν τυχόν αίτημα για άδεια μετακόμισης θα είχε πιθανότητες να γίνει δεκτό, πρέπει να τονίσουμε ότι το δικαίωμα περί σεβασμού της κατοικίας κάποιου ατόμου προστατεύεται από το Άρθρο 8

της Σύμβασης (βλ., για παράδειγμα, *Prokhorovich κατά Ρωσίας*, αριθ. 58255/00, § 37, ΕΔΑΔ 2004-ΧΙ, και *Gillow*, όπ. π., § 46).

191. Το Δικαστήριο προσθέτει ότι στην παρούσα υπόθεση τίθεται και το ζήτημα της υγείας που δεν πρέπει να υποτιμηθεί. Ο προσφεύγων γεννήθηκε το 1931 και αντιμετωπίζει προβλήματα υγείας (βλ. παράγραφο 14 ανωτέρω). Το ίδιο το Ομοσπονδιακό Δικαστήριο έκρινε ότι, παρόλο που του Άρθρο 4α § 2 του Διατάγματος σχετικά με τους Ταλιμπάν διατυπώθηκε ως συμπληρωματική διάταξη, υποχρέωνε τις αρχές να χορηγούν εξαιρέσεις σε όλες τις περιπτώσεις όπου το καθεστώς κυρώσεων του ΟΗΕ το επέτρεπε, καθώς ένας μεγαλύτερος περιορισμός της ατομικής ελευθερίας κυκλοφορίας δεν θα δικαιολογείτο ούτε από ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας ούτε από το δημόσιο συμφέρον και θα ήταν δυσανάλογος της ιδιαίτερης κατάστασης του προσφεύγοντα (βλ. παράγραφο 52 ανωτέρω).

192. Στην πραγματικότητα, η Ομοσπονδιακή Διεύθυνση Μετανάστευσης, Ένταξης και Αποδημίας (IMES) και η Ομοσπονδιακή Διεύθυνση Μετανάστευσης (ODM) αρνήθηκαν έναν αριθμό αιτημάτων εξαίρεσης από την απαγόρευση εισόδου και διέλευσης που είχαν υποβληθεί από τον προσφεύγοντα για ιατρικούς λόγους ή για δικαστικές διαδικασίες. Ο προσφεύγων δεν άσκησε έφεση κατά των εν λόγω απορρίψεων. Επίσης, στις δύο περιπτώσεις που τα αιτήματά του έγιναν δεκτά, δεν έκανε χρήση των εν λόγω εξαιρέσεων (για μία και δύο μέρες αντίστοιχα), κρίνοντας ότι η διάρκειά τους δεν ήταν επαρκής για τα ταξίδια που σκόπευε να κάνει δεδομένης της ηλικίας και της μεγάλης απόστασης που έπρεπε να διανύσει. Το Δικαστήριο μπορεί να κατανοήσει ότι έκρινε ενδεχομένως πως οι εν λόγω εξαιρέσεις ήταν ανεπαρκείς ως προς τη διάρκειά τους λόγω των παραπάνω λόγων (βλ. ιδιαίτερα παράγραφο ανωτέρω).

193. Πρέπει να σημειωθεί ότι σύμφωνα με την παράγραφο 2(β) του Ψηφίσματος 1390 (2002), η Επιτροπή Κυρώσεων είχε το δικαίωμα να χορηγεί εξαιρέσεις σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, ιδιαίτερα για ιατρικούς, ανθρωπιστικούς ή θρησκευτικούς λόγους. Κατά τη διάρκεια της συνάντησης της 22ας Φεβρουαρίου 2008 (βλ. παράγραφο 54 ανωτέρω), κάποιος εκπρόσωπος του Ομοσπονδιακού Υπουργείου Εξωτερικών δήλωσε ότι ο προσφεύγων μπορούσε να ζητήσει από την Επιτροπή Κυρώσεων να χορηγήσει εξαίρεση για περισσότερες μέρες δεδομένης της ιδιαίτερης του κατάστασης. Ο προσφεύγων δεν προχώρησε στην υποβολή τέτοιου αιτήματος, αλλά δεν φαίνεται, ιδιαίτερα από τα πρακτικά της εν λόγω συνάντησης, ότι οι ελβετικές αρχές του προσέφεραν κάποια σχετική βοήθεια.

194. Έχει αποδειχτεί ότι το όνομα του προσφεύγοντα προστέθηκε στη λίστα των Ηνωμένων Εθνών όχι με πρωτοβουλία της Ελβετίας αλλά με πρωτοβουλία των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής. Ούτε αμφισβητήθηκε το γεγονός ότι, τουλάχιστον μέχρι την υιοθέτηση του Ψηφίσματος 1730 (2006), το κράτος του οποίου το εν λόγω άτομο ήταν υπήκοος ή το κράτος

στο οποίο το άτομο διέμενε ήταν αυτό που θα έπρεπε να επικοινωνήσει με την Επιτροπή Κυρώσεων για τη διαδικασία διαγραφής από τη λίστα. Σίγουρα, στην περίπτωση του προσφεύγοντα η Ελβετία δεν ήταν ούτε το κράτος του οποίου ο προσφεύγων ήταν υπήκοος ούτε το κράτος όπου διέμενε. Επομένως, οι ελβετικές αρχές δεν ήταν αρμόδιες να προχωρήσουν σε αυτή την ενέργεια. Ωστόσο, δεν φαίνεται η Ελβετία να προσπάθησε ποτέ να παρακινήσει την Ιταλία να προχωρήσει σε αυτές τις ενέργειες ή να προσφέρει σχετική βοήθεια (βλ. *mutatis mutandis* υπόθεση *Sayadi και Vinck* (Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων), § 12, παράγραφοι 88-92 ανωτέρω). Είναι προφανές από τα πρακτικά της συνάντησης της 22ας Φεβρουαρίου 2008 (παράγραφος 54 ανωτέρω) ότι οι αρχές απλώς συνέστησαν ο προσφεύγων να επικοινωνήσει με τη Μόνιμη Αντιπροσωπεία της Ιταλίας στα Ηνωμένα Έθνη, προσθέτοντας ότι η Ιταλία το εν λόγω διάστημα κατείχε έδρα στο Συμβούλιο Ασφαλείας.

195. Το Δικαστήριο αναγνωρίζει ότι η Ελβετία, σε συνεργασία με άλλα κράτη, κατέβαλε σημαντικές προσπάθειες οι οποίες, μερικά χρόνια αργότερα, οδήγησαν σε βελτίωση του καθεστώτος κυρώσεων (βλ. παραγράφους 64 και 78 ανωτέρω). Ωστόσο, θεωρείται αποδεκτό, δεδομένης της αρχής ότι η Σύμβαση προστατεύει δικαιώματα που δεν είναι θεωρητικά ή ουτοπικά αλλά πρακτικά και ουσιαστικά (βλ. *Artico*, όπ. π., § 33), ότι είναι σημαντικό στην παρούσα υπόθεση να εξετάσουμε τα μέτρα που ελήφθησαν στην πραγματικότητα ή που επιχειρήθηκε να ληφθούν από τις εθνικές αρχές, σε σύγκριση με την ιδιαιτερότητα της κατάστασης του προσφεύγοντα. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι οι ελβετικές αρχές δεν έλαβαν σοβαρά υπόψη την ιδιαιτερότητα της υπόθεσης, ειδικά την ιδιαίτερη γεωγραφική θέση της Καμπιόνε ντ' Ιτάλια, την αρκετά μεγάλη διάρκεια των μέτρων που επιβλήθηκαν ή την εθνικότητα, την ηλικία και την υγεία του προσφεύγοντα. Θεωρεί επίσης ότι χάρη στη δυνατότητα επιλογής του τρόπου εφαρμογής των σχετικών ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας στην εγχώρια νομοθεσία θα έπρεπε να είχαν μετριαστεί οι κυρώσεις που επιβλήθηκαν στον προσφεύγοντα, δεδομένων των ιδιαιτεροτήτων της υπόθεσης, με σκοπό την αποφυγή παρεμβολής στην ιδιωτική και οικογενειακή του ζωή, χωρίς ωστόσο να παραβιαστεί ο νομικά δεσμευτικός χαρακτήρας των σχετικών ψηφισμάτων ή η συμμόρφωση με τις κυρώσεις που ορίζονται σε αυτά.

196. Δεδομένου του ειδικού χαρακτήρα της Σύμβασης ως συνθήκης για τη συλλογική εφαρμογή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών (βλ., για παράδειγμα, *Soering*, όπ. π., § 87, και *Ιρλανδία κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, 18 Ιανουαρίου 1978, § 239, Σειρά Α αριθ. 25), το Δικαστήριο αποφάσισε ότι το εναγόμενο κράτος δεν μπορούσε κανονικά να περιοριστεί στον δεσμευτικό χαρακτήρα των ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας, αλλά έπρεπε να πείσει το Δικαστήριο ότι είχε λάβει, ή τουλάχιστον ότι είχε επιχειρήσει να λάβει, όλα τα πιθανά μέτρα για

να προσαρμόσει το καθεστώς κυρώσεων στην ιδιαίτερη κατάσταση του προσφεύγοντα.

197. Αυτό το συμπέρασμα απαλλάσσει το Δικαστήριο από το να εξετάσει το ζήτημα που τέθηκε από την εναγόμενη κυβέρνηση και τις κυβερνήσεις που παρενέβησαν σχετικά με την ιεραρχία μεταξύ των υποχρεώσεων των Συμβαλλόμενων Κρατών στη Σύμβαση σύμφωνα με την εν λόγω πράξη, αφενός, και των υποχρεώσεων που ορίζει ο Χάρτης των Ηνωμένων Εθνών, αφετέρου. Κατά τη γνώμη του Δικαστηρίου, το σημαντικό είναι ότι η εναγόμενη Κυβέρνηση δεν απέδειξε ότι επιχείρησε, όσο αυτό ήταν δυνατόν, να εναρμονίσει τις υποχρεώσεις που θεωρούσε αντικρουόμενες (βλ. σχετικά τις παραγράφους 81 και 170 ανωτέρω).

198. Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα στοιχεία της παρούσας υπόθεσης, το Δικαστήριο κρίνει ότι τα περιοριστικά μέτρα που επιβλήθηκαν όσον αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία του προσφεύγοντα για μεγάλο χρονικό διάστημα δεν κατάφεραν να κρατήσουν μια ισορροπία μεταξύ, αφενός, του δικαιώματος περί προστασίας της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής και, αφετέρου, των θεμιτών σκοπών σχετικά με την καταπολέμηση του εγκλήματος και την προστασία της εθνικής ασφάλειας και της δημόσιας τάξης στην Ελβετία. Κατά συνέπεια, η παρεμβολή στο δικαίωμά του περί σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής δεν ήταν ανάλογη της κατάστασης και για αυτόν τον λόγο δεν ήταν απαραίτητη σε μια δημοκρατική κοινωνία.

(γ) Συμπέρασμα

199. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, το Δικαστήριο απορρίπτει την αρχική ένσταση της Κυβέρνησης ότι η προσφυγή ήταν καθ' ύλην ασύμβατη με τη Σύμβαση και, με βάση την ουσία της υπόθεσης, κρίνει ότι έχει σημειωθεί παραβίαση του Άρθρου 8 της Σύμβασης. Όσον αφορά το εν λόγω συμπέρασμα, και παρότι οι ισχυρισμοί του προσφεύγοντα ότι η προσθήκη του ονόματός του στη λίστα που παρατίθεται στο Διάταγμα σχετικά με τους Ταλιμπάν επίσης προσέβαλε την τιμή και τη φήμη του και συνιστά ξεχωριστή αιτίαση, το Δικαστήριο πιστεύει ότι δεν υπάρχει λόγος να εξετάσει την εν λόγω αιτίαση ξεχωριστά.

III. ΕΙΚΑΖΟΜΕΝΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 13 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

200. Ο προσφεύγων παραπονέθηκε ότι δεν είχε πρόσβαση σε κάποιο αποτελεσματικό ένδικο μέσο για την εξέταση των αιτιάσεών του αναφορικά με τη Σύμβαση. Για αυτόν τον λόγο, ισχυρίστηκε ότι υπήρξε παραβίαση του Άρθρου 13, το οποίο ορίζει τα εξής:

«Παν πρόσωπον του οποίου τα αναγνωριζόμενα εν τη παρούση Συμβάσει δικαιώματα και ελευθερία παρεβιάσθησαν, έχει το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον εθνικής αρχής, έστω και αν η παραβίασις διεπράχθη υπό προσώπων ενεργούντων εν τη εκτελέσει των δημοσίων καθηκόντων των.»

A. Παραδεκτό

201. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι ο εν λόγω ισχυρισμός δεν είναι προφανώς αβάσιμος, κατά την έννοια του άρθρου 35 § 3 της Σύμβασης. Αποφασίζει, επιπλέον, ότι δεν υπάρχουν άλλοι λόγοι για να κηρυχθεί μη παραδεκτός. Επομένως, η αιτίαση θα πρέπει να θεωρηθεί παραδεκτή.

B. Ουσία

1. Οι ισχυρισμοί των διαδίκων

(α) Ο προσφεύγων

202. Ο προσφεύγων υποστήριξε, με βάση την υπόθεση *Al-Nashif κατά Βουλγαρίας* (αριθ. 50963/99, 20 Ιουνίου 2002), ότι τα αντικρουόμενα συμφέροντα της προστασίας των πηγών και των πληροφοριών που είναι σημαντικές για την εθνική ασφάλεια, αφενός, και του δικαιώματος πρόσβασης σε αποτελεσματικό ένδικο μέσο, αφετέρου, θα μπορούσαν να εναρμονιστούν μέσω μιας ειδικά προσαρμοσμένης διαδικασίας. Ωστόσο, στην παρούσα υπόθεση, δεν ήταν διαθέσιμη καμιά τέτοια διαδικασία είτε ενώπιον των οργάνων των Ηνωμένων Εθνών είτε ενώπιον των εγχώριων αρχών.

203. Επεσήμανε επίσης ότι η υπόθεση *Sayadi και Vinck* που αναφέρεται παραπάνω (βλ. παραγράφους 88-92 ανωτέρω), όπου η Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων είχε συμπεράνει την ύπαρξη αποτελεσματικού ένδικου μέσου καθώς εκδόθηκε δικαστικό ένταλμα, που απαιτούσε από τη βελγική κυβέρνηση η οποία είχε κοινοποιήσει πρώτη τα ονόματα των προσφευγόντων στην Επιτροπή Κυρώσεων, να υποβάλει αίτημα διαγραφής από τη λίστα στην εν λόγω Επιτροπή, δεν σχετιζόταν με την παρούσα υπόθεση για δύο λόγους. Πρώτον, ο προσφεύγων δεν παραπονέθηκε ότι η Ελβετία δεν κατάφερε να επιτύχει τη διαγραφή του ονόματός του από τη λίστα των Ηνωμένων Εθνών. Η Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων είχε επιβεβαιώσει με σιγουριά ότι το εν λόγω δικαίωμα έχει μόνο η Επιτροπή Κυρώσεων και όχι το ίδιο το κράτος. Δεύτερον, στην περίπτωση του, το Ομοσπονδιακό Δικαστήριο, σε αντίθεση με το Πρωτοδικείο των Βρυξελλών στην υπόθεση *Sayadi και Vinck*, παρότι παρατήρησε ότι η εναγόμενη Κυβέρνηση ήταν υποχρεωμένη να υποστηρίξει τον προσφεύγοντα κατά την προσπάθειά του να εξασφαλίσει τη διαγραφή του ονόματός του από τη λίστα, δεν είχε εκδώσει σχετική απόφαση.

204. Ο προσφεύγων δήλωσε ότι δεν ασκήθηκε έλεγχος σχετικά με τη συμμόρφωση των εν λόγω μέτρων με τα Άρθρα 3, 8 και 9 της Σύμβασης από κανένα εγχώριο δικαστήριο, και ότι, κατά συνέπεια, είχε γίνει παραβίαση του Άρθρου 13.

(β) Η εναγόμενη Κυβέρνηση

205. Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της Κυβέρνησης, το Άρθρο 13 ορίζει ότι όταν ένα άτομο υποβάλλει κάποια βάσιμη αιτίαση ότι έχει γίνει παραβίαση της Σύμβασης, πρέπει να έχει πρόσβαση σε κάποιο ένδικο μέσο ενώπιον μιας «εθνικής αρχής». Η Κυβέρνηση δήλωσε ότι, όσον αφορά τα προηγούμενα επιχειρήματα, δεν υποβλήθηκαν αιτιάσεις από τον προσφεύγοντα. Υποστήριξε ότι, αν το Δικαστήριο αποφασίσει να μην υιοθετήσει αυτή την άποψη, σε καμιά περίπτωση δεν υπήρξε παραβίαση του Άρθρου 13 σε συνδυασμό με το Άρθρο 8 στην παρούσα υπόθεση.

206. Η Κυβέρνηση επεσήμανε ότι ο προσφεύγων ζήτησε τη διαγραφή του ονόματός του και των ονομάτων των οργανισμών οι οποίοι σχετίζονται με τον ίδιο από τη λίστα που παρατίθεται στο Διάταγμα σχετικά με τους Ταλιμπάν. Το εν λόγω αίτημα προφανώς εξετάστηκε από το Ομοσπονδιακό Δικαστήριο, το οποίο αποφάσισε ότι ο προσφεύγων δεν είχε αποτελεσματικό ένδικο μέσο όσον αφορά το εν λόγω ζήτημα, καθώς δεσμευόταν από τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας, και δεν μπορούσε να ακυρώσει τις κυρώσεις που επιβλήθηκαν στον προσφεύγοντα. Ωστόσο, το Ομοσπονδιακό Δικαστήριο τόνισε ότι, δεδομένης της κατάστασης, η Ελβετία όφειλε να ζητήσει τη διαγραφή του ονόματος του προσφεύγοντα από τη λίστα ή να υποστηρίξει την προσπάθειά του να επιτύχει τη διαγραφή. Η Κυβέρνηση παρατήρησε σχετικά ότι η Ελβετία δεν είχε το δικαίωμα να υποβάλει αίτημα διαγραφής από τη λίστα, καθώς ο προσφεύγων δεν ήταν Ελβετός υπήκοος και δεν διέμενε στην Ελβετία, όπως επιβεβαιώθηκε από την Επιτροπή Κυρώσεων. Η Ελβετία είχε απλώς τη δυνατότητα να υποστηρίξει τυχόν αίτημα που θα υποβαλλόταν από τον ίδιο τον προσφεύγοντα, και προφανώς το έκανε αποστέλλοντας στον δικηγόρο του επίσημη βεβαίωση σχετικά με την παύση των ποινικών διαδικασιών εναντίον του.

*2. Η κρίση του Δικαστηρίου***(α) Ισχύουσες αρχές**

207. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι το Άρθρο 13 κατοχυρώνει τη διαθεσιμότητα ένδικου μέσου σε εθνικό επίπεδο για την υποβολή αιτιάσεων σχετικά με την παραβίαση των δικαιωμάτων και των ελευθεριών που ορίζονται από τη Σύμβαση. Επομένως, παρόλο που είναι στη διακριτική ευχέρεια των Συμβαλλόμενων Κρατών να επιλέξουν τον τρόπο με τον οποίο θα συμμορφωθούν με τις υποχρεώσεις τους σύμφωνα με την εν λόγω διάταξη, πρέπει να υπάρχει κάποιο εγχώριο ένδικο μέσο που να επιτρέπει στην αρμόδια εθνική αρχή να εξετάσει την ουσία της σχετικής με τη Σύμβαση αιτίασης αλλά και να βρει κάποια κατάλληλη λύση για την επίλυση του ζητήματος. Το πεδίο εφαρμογής της υποχρέωσης που ορίζεται στο Άρθρο 13 ποικίλλει ανάλογα με την αιτίαση του προσφεύγοντα δυνάμει

της Σύμβασης, αλλά το ένδικο μέσο πρέπει σε κάθε περίπτωση να είναι «αποτελεσματικό» στην πράξη αλλά και σύμφωνα με τον νόμο, ειδικά ως προς το ότι η εφαρμογή του δεν πρέπει να εμποδίζεται αυθαίρετα από πράξεις ή παραλείψεις των αρχών του κράτους (βλ. *Biyyükdag κατά Τουρκίας*, αριθ. 28340/95, § 64, 21 Δεκεμβρίου 2000, με τις υποθέσεις που αναφέρονται σε αυτήν, ειδικά *Aksoy κατά Τουρκίας*, 18 Δεκεμβρίου 1996, § 95, *Εκθέσεις* 1996-VI). Σε κάποιες περιπτώσεις, το σύνολο των ένδικων μέσων που παρέχονται σύμφωνα με την εγχώρια νομοθεσία μπορεί να πληροί τις προϋποθέσεις του Άρθρου 13 (βλ. ιδιαίτερα *Leander κατά Σουηδίας*, 26 Μαρτίου 1987, § 77, Σειρά Α αριθ. 116).

208. Ωστόσο, το Άρθρο 13 ορίζει υποχρεωτικά ότι μπορεί να είναι διαθέσιμο από την εγχώρια νομοθεσία κάποιο ένδικο μέσο μόνο αναφορικά με αιτιάσεις που μπορούν να θεωρηθούν «βάσιμες» σύμφωνα με τη Σύμβαση (βλ., για παράδειγμα, *Boyle και Rice κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, 27 Απριλίου 1988, § 54, Σειρά Α αριθ. 131). Δεν κατοχυρώνει κάποιο ένδικο μέσο που να επιτρέπει οι νόμοι ενός Συμβαλλόμενου Κράτος να προσβάλλονται ενώπιον κάποιας εθνικής αρχής επειδή αντιβαίνουν στη Σύμβαση (βλ. *Costello-Roberts*, όπ. π., § 40), αλλά σκοπός του είναι να εξασφαλίσει ότι όποιος υποβάλει βάσιμη αιτίαση σχετικά με την παραβίαση κάποιου δικαιώματος που ορίζει η Σύμβαση θα έχει πρόσβαση σε αποτελεσματικό ένδικο μέσο της εγχώριας νομοθεσίας (*ibid.*, § 39).

(β) Εφαρμογή των εν λόγω αρχών στην παρούσα υπόθεση

209. Κατά τη γνώμη του Δικαστηρίου, όσον αφορά την απόφαση σχετικά με παραβίαση του Άρθρου 8 ανωτέρω, η αιτίαση θεωρείται βάσιμη. Επομένως, πρέπει ακόμα να βεβαιωθεί αν ο προσφεύγων διέθετε, σύμφωνα με την ελβετική νομοθεσία, κάποιο αποτελεσματικό ένδικο μέσο για να καταγγείλει τις παραβιάσεις των δικαιωμάτων που ορίζονται από τη Σύμβαση.

210. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι ο προσφεύγων μπορούσε να υποβάλει αίτημα στις εθνικές αρχές για διαγραφή του ονόματός του από τη λίστα που παρατίθεται στο Διάταγμα σχετικά με τους Ταλιμπάν και αυτό θα μπορούσε να του εξασφαλίσει αποζημίωση για τις αιτιάσεις του σύμφωνα με τη Σύμβαση. Ωστόσο, οι εν λόγω αρχές δεν εξέτασαν την ουσία των αιτιάσεών του όσον αφορά τις εικαζόμενες παραβιάσεις της Σύμβασης. Πιο συγκεκριμένα, το Ομοσπονδιακό Δικαστήριο έκρινε ότι ενώ θα μπορούσε να εξετάσει αν η Ελβετία δεσμευόταν από τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας, δεν μπορούσε να άρει τις κυρώσεις που επιβλήθηκαν στον προσφεύγοντα επειδή υποβλήθηκαν αιτιάσεις παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (βλ. παράγραφο 50 ανωτέρω).

211. Επιπλέον, το Ομοσπονδιακό Δικαστήριο αναγνώρισε ρητά ότι η διαδικασία διαγραφής κάποιου ονόματος από τη λίστα του ΟΗΕ, ακόμα και μετά από τις βελτιώσεις που πραγματοποιήθηκαν με τα πρόσφατα

ψηφίσματα, δεν μπορούσε να θεωρηθεί αποτελεσματικό ένδικο μέσο σύμφωνα με το Άρθρο 13 της Σύμβασης (*ibid.*).

212. Το Δικαστήριο ανέφερε συμπληρωματικά την απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ότι «οι αρχές που διέπουν τη διεθνή έννομη τάξη την απορρέουσα από τα Ηνωμένα Έθνη δεν αποκλείουν, επειδή η πράξη αυτή αποσκοπεί στην εφαρμογή ψηφίσματος του Συμβουλίου Ασφαλείας εκδοθέντος δυνάμει του κεφαλαίου VII του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, τη δυνατότητα δικαστικού ελέγχου της εσωτερικής νομιμότητας του προσβαλλομένου κανονισμού με κριτήριο τα θεμελιώδη δικαιώματα» (βλ. απόφαση *Kadi* του ΔΕΚ, § 299, βλ. παράγραφο 86 ανωτέρω). Κατά την κρίση του Δικαστηρίου, το ίδιο πρέπει να ισχύσει *mutatis mutandis*, στην παρούσα υπόθεση, πιο συγκεκριμένα όσον αφορά την διεξαγωγή ελέγχου από τις ελβετικές αρχές όσον αφορά τη συμμόρφωση του Διατάγματος σχετικά με τους Ταλιμπάν με τη Σύμβαση. Κρίνει επίσης ότι καμία διάταξη του Συμβουλίου Ασφαλείας δεν εμποδίζει τις ελβετικές αρχές να υιοθετήσουν μηχανισμούς για να εξετάσουν αν τα μέτρα που ελήφθησαν σε εθνικό επίπεδο ήταν σύμφωνα με τα εν λόγω ψηφίσματα.

213. Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, το Δικαστήριο κρίνει ότι ο προσφεύγων δεν είχε πρόσβαση σε κανένα αποτελεσματικό ένδικο μέσο για να επιτύχει τη διαγραφή του ονόματός του από τη λίστα που παρατίθεται στο Διάταγμα σχετικά με τους Ταλιμπάν και, επομένως, κανένα ένδικο μέσο για τις παραβιάσεις της Σύμβασης που κατήγγειλε (βλ. *mutatis mutandis*, δήλωση του Λόρδου Hope στο κύριο μέρος της απόφασης *Ahmed κ.ά.*, §§ 81-82, παράγραφος 96 ανωτέρω).

214. Για αυτούς τους λόγους, το Δικαστήριο απορρίπτει την αρχική ένσταση της Κυβέρνησης για μη εξάντληση των εγχώριων ένδικων μέσων, και όσον αφορά την ουσία της καταγγελίας κρίνει ότι έχει γίνει παραβίαση του Άρθρου 13 σε συνδυασμό με το Άρθρο 8.

IV. ΕΙΚΑΖΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 5 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

215. Σύμφωνα με το Άρθρο 5 § 1 της Σύμβασης, ο προσφεύγων υποστήριξε ότι με την απαγόρευση εισόδου και διέλευσης στην Ελβετία, επειδή το όνομά του συμπεριλαμβανόταν στη λίστα της Επιτροπής Κυρώσεων, οι ελβετικές αρχές τού στέρησαν την ελευθερία του. Σύμφωνα με το Άρθρο 5 § 4, παραπονέθηκε ότι οι αρχές δεν εξέτασαν τη νομιμότητα των περιοριστικών μέτρων της ελεύθερης κυκλοφορίας του. Οι εν λόγω διατάξεις ορίζουν τα εξής:

«1. Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα εις την ελευθερίαν και την ασφάλειαν. Ουδείς επιτρέπεται να στερηθή της ελευθερίας του ειμή εις τας ακόλουθους περιπτώσεις και συμφώνως προς την νόμιμον διαδικασίαν:

(α) εάν κρατήται κανονικώς κατόπιν καταδίκης υπό αρμοδίου δικαστηρίου.

(β) εάν υπεβλήθη εις κανονικὴν σύλληψιν ἢ κράτησιν λόγω ανυποταγῆς εις νόμιμον διαταγὴν δικαστηρίου ἢ εις εγγύησιν εκτελέσεως οριζομένης υπό του νόμου.

(γ) εάν συνελήφθη και κρατήται ὅπως οδηγηθῆ ενώπιον της αρμοδίας δικαστικῆς αρχῆς εις την περίπτωσησιν ευλόγου υπονοίας ὅτι διέπραξεν ἀδίκημα, ἢ υπάρχον λογικά δεδομένα προς παραδοχὴν της ἀνάγκης ὅπως οὗτος εμποδισθῆ ἀπὸ του να διαπράξῃ ἀδίκημα ἢ δραπετεύσῃ μετὰ την διάπραξιν τούτου.

(δ) εάν πρόκειται περί νομίμου κρατήσεως ἀνηλίκου, αποφασισθείσης δια την επιτήρησιν της ανατροφῆς του, ἢ την νόμιμον κράτησίν του ἵνα παραπεμφθῆ ενώπιον της αρμοδίας αρχῆς.

(ε) εάν πρόκειται περί νομίμου κρατήσεως ἀτόμων δυναμένων να μεταδώσωσι μεταδοτικὴν ἀσθένειαν, φρενοβλαβούς, αλκοολικού, τοξικομανούς ἢ ἀλήτου.

(στ) εάν πρόκειται περί νομίμου συλλήψεως ἢ κρατήσεως ἀτόμου ἐπὶ σκοπῶ ὅπως εμποδισθῆ ἀπὸ του να εισέλθῃ παρανόμως ἐν τη χώρα, ἢ ἐναντίον του οποιῶ ἐκκρεμεί διαδικασία ἀπελάσεως ἢ ἐκδόσεως.

...

4. Παν πρόσωπον στερούμενον της ἐλευθερίας του συνεπεία συλλήψεως ἢ κρατήσεως ἔχει δικαίωμα προσφυγῆς ενώπιον δικαστηρίου, ἵνα τούτο αποφασίσῃ ἐντὸς βραχείας προθεσμίας ἐπὶ του νομίμου της κρατήσεώς του και διατάξῃ την ἀπόλυσίν του ἐν περιπτώσει παρανόμου κρατήσεως.

...»

1. Ισχυρισμοὶ των διαδίκων και παρεμβάσεις τρίτων

(α) Ἡ Κυβέρνηση

216. Ἡ Κυβέρνηση, κάνοντας ἀναφορά στην υπόθεση *Guzzardi κατά Ἰταλίας* (6 Νοεμβρίου 1980, Σειρά Α αριθ. 39) και *S.F. κατά Ἐλβετίας* (αριθ. 16360/90, Απόφαση της Επιτροπῆς στις 2 Μαρτίου 1994, Αποφάσεις και Εκθέσεις 76-B, σ. 13 και ἐξῆς), υποστήριξε ὅτι δεν ἔχει σημειωθῆ καμία «στέρηση ἐλευθερίας» στην παρούσα υπόθεση. Ἰσχυρίστηκε ὅτι σκοπὸς του ἐν λόγω μέτρου δεν ἦταν ποτέ να ἀπομονώσῃ τον προσφεύγοντα στην ἐπικράτεια της Καμπιόνε ντ' Ἰτάλια. Του ἐπιβλήθηκε μόνο ἀπαγόρευση εἰσόδου και διέλευσης στην Ἐλβετία. Για το γεγονός ὅτι ο προσφεύγων ἔκρινε ὅτι περιορίστηκε ἡ ἐλευθερία κυκλοφορίας του ἀπὸ το σχετικὸ μέτρο εὐθύνεται ο ἴδιος, καθὼς εἶχε ἐπιλέξει να μῆνει σε μια ἰταλικὴ περιοχή που περιβάλλεται ἀπὸ ἐλβετικὸ ἔδαφος. Ούτε οὐ κυρώσεις που ορίστηκαν ἀπὸ τα Ἡνωμένα Ἐθνη, ούτε ἡ ἐφαρμογὴ τους ἀπὸ τις ἐλβετικὲς αρχές, τον υποχρέωσαν να συνεχίσει να μῆνει στην Καμπιόνε ντ' Ἰτάλια. Θα μπορούσε ἀνά πάσα στιγμή να ζητήσῃ ἀδεία να μετακομίσει σε ἄλλη περιοχή της Ἰταλίας.

217. Όσον αφορά τις συνέπειες και τους όρους του μέτρου, η Κυβέρνηση παρατήρησε ότι δεν υποβλήθηκε κανένας άλλος περιορισμός στον προσφεύγοντα παρά μόνο απαγόρευση, έστω και θεωρητικά κατά την άποψή της, εισόδου και διέλευσης στην Ελβετία. Πιο συγκεκριμένα, δεν τέθηκε υπό επιτήρηση από τις ελβετικές αρχές, δεν είχε συγκεκριμένες υποχρεώσεις και μπορούσε να δεχτεί όσες επισκέψεις επιθυμούσε. Μπορούσε επίσης όποτε ήθελε να συναντήσει τους δικηγόρους του. Η Κυβέρνηση παρατήρησε επίσης ότι τα σύνορα μεταξύ της Καμπιόνε ντ' Ιτάλια και της Ελβετίας δεν φυλάσσονται, οπότε η απαγόρευση εισόδου στην Ελβετία δεν μπορούσε να θεωρηθεί πραγματικό εμπόδιο για αυτόν.

218. Για αυτούς τους λόγους η Κυβέρνηση υποστήριξε ότι το εν λόγω μέτρο δεν μπορούσε να θεωρηθεί ως ικανό να στερήσει την ελευθερία του σύμφωνα με το Άρθρο 5 § 1.

(β) Ο προσφεύγων

219. Ο προσφεύγων υποστήριξε ότι η παρούσα υπόθεση δεν θα μπορούσε να συγκριθεί με την απόφαση *S.F. κατά Ελβετίας* (όπ. π.), στην οποία η Επιτροπή είχε κρίνει μη παραδεκτή την αιτίαση ενός προσφεύγοντα δυνάμει του Άρθρου 5 ότι δεν επιτρεπόταν να φύγει από την Καμπιόνε ντ' Ιτάλια για αρκετά χρόνια. Πρώτον, στην υπόθεση του προσφεύγοντα η αδυναμία του να φύγει από την περιοχή δεν ήταν αποτέλεσμα ποινικής καταδίκης, και, δεύτερον, δεν του δόθηκε η δυνατότητα να προσβάλει τα σχετικά περιοριστικά μέτρα στο πλαίσιο μιας δίκαιας ακροαματικής διαδικασίας σε αντίθεση με τον προσφεύγοντα *S.F.*

220. Ο προσφεύγων δεν αμφισβήτησε το γεγονός ότι δεν υπήρχε κάποιο πραγματικό εμπόδιο που να τον εμποδίζει να φύγει από την Καμπιόνε ντ' Ιτάλια, αλλά επεσήμανε ότι στα σύνορα με την Ελβετία γίνονταν κατά περιόδους επιτόπιοι έλεγχοι και ότι, αν είχε διαπιστωθεί στο πλαίσιο ενός τέτοιου ελέγχου ότι επιχειρούσε να εισέλθει σε έδαφος που του είχε απαγορευτεί η είσοδος, θα βρισκόταν αντιμέτωπος με νομικές διαδικασίες που μπορούσαν να οδηγήσουν σε σοβαρές ποινές.

221. Ο προσφεύγων δήλωσε ότι η Καμπιόνε ντ' Ιτάλια έχει έκταση 1,6 τετραγωνικά χιλιόμετρα και, για αυτόν τον λόγο, η περιοχή όπου μπορούσε να μετακινείται ελεύθερα ήταν ακόμα μικρότερη από την περιοχή στην υπόθεση του προσφεύγοντα *Guzzardi* (όπ. π.), ο οποίος κατοικούσε σε ένα νησί 2,5 τετραγωνικών χιλιομέτρων.

222. Επίσης, ο προσφεύγων τόνισε ότι ακόμα και το ίδιο το Ομοσπονδιακό Δικαστήριο αναγνώρισε ότι τα περιοριστικά μέτρα αντιστοιχούσαν σε κατ' οίκον περιορισμό. Για όλους αυτούς τους λόγους, υποστήριξε ότι έπρεπε να εφαρμοστεί το Άρθρο 5 § 1 στην υπόθεσή του.

(γ) Η Γαλλική Κυβέρνηση

223. Η γαλλική κυβέρνηση, παρεμβαίνοντας ως τρίτο μέρος, εξέφρασε την άποψη ότι το Άρθρο 5 της Σύμβασης δεν μπορούσε να ισχύσει στην

περίπτωση ενός ατόμου που του είχε απαγορευτεί η είσοδος ή η διέλευση σε κάποια συγκεκριμένη περιοχή, και ότι οι ιδιαιτερότητες της υπόθεσης, λόγω της διαμονής του προσφεύγοντα σε ιταλικό έδαφος στο Καντόνι του Τιτσίνο, δεν μπορούσε να αλλάξει την απόφαση, εκτός αν η ουσία της διάταξης διαστρεβλωνόταν σημαντικά.

2. Η κρίση του Δικαστηρίου

224. Το Δικαστήριο επαναλαμβάνει ότι το Άρθρο 5 κατοχυρώνει ένα θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα, ήτοι την προστασία του ατόμου από αυθαίρετη παρεμβολή του κράτους στο δικαίωμά του στην ελευθερία. Το περιεχόμενο του Αρθρου 5 καθιστά σαφές ότι οι διατάξεις που περιέχει εφαρμόζονται για «όλους». Τα εδάφια (α) έως (στ) του Αρθρου 5 § 1 περιέχουν εξαντλητική λίστα των αποδεκτών λόγων για τους οποίους ένα άτομο μπορεί να στερηθεί την ελευθερία του. Κανενός είδους στέρησης της ελευθερίας δεν θα είναι συμβατή με το Άρθρο 5 § 1 εκτός αν εμπίπτει σε κάποιους από αυτούς τους λόγους ή σε κάποια νόμιμη εξαίρεση σύμφωνα με το Άρθρο 15 της Σύμβασης, που επιτρέπει σε ένα Συμβαλλόμενο Κράτος «σε περίοδο πολέμου ή σε κάποια άλλη δημόσια έκτακτη ανάγκη που απειλή την ύπαρξη του έθνους» να λαμβάνει μέτρα που παρεκκλίνουν από τις υποχρεώσεις του σύμφωνα με το Άρθρο 5 «μόνο στον βαθμό που κρίνεται απαραίτητο από την κατάσταση» (βλ. μεταξύ άλλων, *Al-Jedda*, όπ. π., § 99· *A. και Άλλοι κατά Ηνωμένου Βασιλείου* [Τμήμα Ευρείας Συνθέσεως], αριθ. 3455/05, §§ 162-163, ΕΔΑΔ 2009, και *Ιρλανδία κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, όπ. π., § 194).

225. Το Άρθρο 5 § 1 δεν πραγματεύεται περιορισμούς της ελεύθερης κυκλοφορίας, που διέπονται από το Άρθρο 2 του Πρωτοκόλλου αριθ. 4, ένα πρωτόκολλο που δεν έχει επικυρωθεί από την Ελβετία. Προκειμένου να διαπιστωθεί αν κάποιος έχει «στερηθεί την ελευθερία του» σύμφωνα με το Άρθρο 5, το πρώτο πράγμα που πρέπει να γίνει είναι να εξεταστεί η κατάσταση του και να ληφθούν υπόψη μια σειρά από κριτήρια όπως το είδος, η διάρκεια, τα αποτελέσματα και ο τρόπος εφαρμογής των εν λόγω μέτρων. Η διαφορά μεταξύ στέρησης και περιορισμού της ελευθερίας έγκειται στην ένταση και όχι στη φύση της ουσίας των μέτρων (βλ. *Austin κ.ά. κατά Ηνωμένου Βασιλείου* [Τμήμα Ευρείας Συνθέσεως], αριθ. 39692/09, 40713/09 και 41008/09, § 57, 15 Μαρτίου 2012, *Stanev κατά Βουλγαρίας* [Τμήμα Ευρείας Συνθέσεως], αριθ. 36760/06, § 115, 17 Ιανουαρίου 2012, *Medvedyev και Άλλοι κατά Γαλλίας* [Τμήμα Ευρείας Συνθέσεως], αριθ. 3394/03, § 73, ΕΔΑΔ 2010· *Guzzardi*, όπ. π., §§ 92-93· *Storck κατά Γερμανίας*, αριθ. 61603/00, § 71, ΕΔΑΔ 2005-V, και *Engel και Άλλοι κατά Ολλανδίας*, 8 Ιουνίου 1976, § 59, Σειρά Α αριθ. 22).

226. Το Δικαστήριο κρίνει ακόμα ότι η υποχρέωση να ληφθεί υπόψη το «είδος» και ο «τρόπος εφαρμογής» του εν λόγω μέτρου (βλ. *Engel κ.ά.*, § 59, και *Guzzardi*, § 92, και οι δύο όπ. π.) επιτρέπει την εξέταση του συγκεκριμένου πλαισίου και των συνθηκών όσον αφορά το είδος των

περιορισμών πέρα από την περίπτωση κράτησης σε κελί (βλ. για παράδειγμα, *Engel κ.ά.*, § 59, και *Amuur*, § 43, και οι δύο όπ. π.). Πράγματι το πλαίσιο στο οποίο λήφθηκε το μέτρο αποτελεί σημαντικός παράγοντας, καθώς συμβαίνει συχνά στις μέρες μας πολίτες να πρέπει να υποβάλλονται σε περιορισμούς της ελεύθερης κυκλοφορίας ή της ελευθερίας για το κοινό όφελος (βλ. *mutatis mutandis*, *Austin κ.ά.*, όπ. π., § 59).

227. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι, για την υποστήριξη του επιχειρήματός του ότι πρέπει να εφαρμόζεται το Άρθρο 5 στην παρούσα υπόθεση, ο προσφεύγων βασίστηκε ιδιαίτερα στην υπόθεση *Guzzardi* που αναφέρθηκε παραπάνω. Σε εκείνη την υπόθεση, η καταγγελία υποβλήθηκε από ένα άτομο που, ως ύποπτος συμμετοχής σε «σπείρα μαφιόζων», είχε υποχρεωθεί να μένει σε ένα νησί που είχε (μη περιφραγμένη) έκταση 2,5 τετραγωνικών χιλιομέτρων με άλλους κατοίκους που βρίσκονταν σε παρόμοια κατάσταση και με προσωπικό ασφαλείας. Το Δικαστήριο έκρινε ότι ο προσφεύγων είχε «στερηθεί την ελευθερία του» σύμφωνα με το Άρθρο 5 και ότι για αυτόν τον λόγο θα μπορούσε να βασιστεί στο περιεχόμενο των εν λόγω διατάξεων (βλ. επίσης *Giulia Manzoni κατά Ιταλίας*, 1 Ιουλίου 1997, §§ 18-25, *Εκθέσεις* 1997-IV).

228. Αντίθετα, στην υπόθεση *S.F. κατά Ελβετίας* (όπ. π.), όπου ο προσφεύγων παραπονέθηκε για το γεγονός ότι του είχε απαγορευθεί η έξοδος από την Καμπιόνε ντ' Ιτάλια για αρκετά χρόνια, η Επιτροπή κήρυξε την αιτίαση μη παραδεκτή, κρίνοντας ότι το Άρθρο 5 δεν μπορούσε να ισχύσει στην εν λόγω υπόθεση. Το Τμήμα Ευρείας Συνθέσεως κρίνει ότι στην παρούσα υπόθεση πρέπει να υιοθετήσει την τελευταία προσέγγιση για τους παρακάτω λόγους.

229. Στην περίπτωση του προσφεύγοντα, το Δικαστήριο αναγνωρίζει ότι τα περιοριστικά μέτρα ίσχυαν για αρκετά μεγάλο διάστημα. Ωστόσο, παρατηρεί ότι η περιοχή στην οποία ο προσφεύγων απαγορευόταν να ταξιδέψει ήταν έδαφος τρίτης χώρας, της Ελβετίας, και ότι σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, η εν λόγω χώρα είχε το δικαίωμα να απαγορεύσει την είσοδο σε έναν αλλοδαπό (βλ. παράγραφο 164 ανωτέρω). Τα σχετικά περιοριστικά μέτρα δεν εμπόδισαν τον προσφεύγοντα να κατοικεί και να μετακινείται ελεύθερα στην επικράτεια της μόνιμης κατοικίας του, όπου είχε επιλέξει, με τη θέλησή του, να διαμένει και να δραστηριοποιείται. Το Δικαστήριο κρίνει ότι, με βάση τα στοιχεία, η υπόθεσή του διαφέρει πολύ από την υπόθεση *Guzzardi* (όπ. π.) και ότι η απαγόρευση που επιβλήθηκε στον προσφεύγοντα δεν εγείρει κάποιο ζήτημα δυνάμει του Άρθρου 5 της Σύμβασης.

230. Το Δικαστήριο αναγνωρίζει ακόμα ότι η Καμπιόνε ντ' Ιτάλια είναι μια μικρή περιοχή. Ωστόσο παρατηρεί ότι ο προσφεύγων δεν ήταν με την αυστηρή έννοια του όρου, σε καθεστώς κράτησης, ούτε ήταν πράγματι σε κατ' οίκον περιορισμό: του είχε απαγορευτεί απλώς η είσοδος και η διέλευση σε μια συγκεκριμένη περιοχή, και ως αποτέλεσμα του εν λόγω μέτρου δεν μπορούσε να φύγει από την πόλη.

231. Επίσης, το Δικαστήριο σημειώνει ότι ο προσφεύγων δεν αμφισβήτησε τη δήλωση της ελβετικής κυβέρνησης ότι δεν υπόκειτο σε επιτήρηση από τις ελβετικές αρχές και ότι δεν είχε υποχρεωθεί να παρουσιάζεται τακτικά στην αστυνομία (αντίθετα με την υπόθεση *Guzzardi*, όπ. π., § 95). Ούτε φαίνεται, επιπλέον, ότι είχε περιοριστεί η ελευθερία του να δέχεται επισκέψεις, είτε μελών της οικογένειάς του, είτε των γιατρών ή των δικηγόρων του (*ibid.*).

232. Τέλος, το Δικαστήριο υπογραμμίζει ότι το καθεστώς κυρώσεων επέτρεπε στον προσφεύγοντα να υποβάλλει αίτημα εξαιρέσεως από την απαγόρευση εισόδου ή διέλευσης και ότι οι εν λόγω εξαιρέσεις πράγματι του χορηγήθηκαν σε δύο περιπτώσεις αλλά αυτός δεν έκανε χρήση τους.

233. Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα στοιχεία της παρούσας υπόθεσης, και σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, όπως για παράδειγμα του Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου (βλ. παράγραφο 48 ανωτέρω), κρίνει ότι ο προσφεύγων δεν «στερήθηκε την ελευθερία του» σύμφωνα με το Άρθρο 5 § 1 από το μέτρο που του απαγόρευε την είσοδο και τη διέλευση στην Ελβετία.

234. Άρα, οδηγούμαστε στο συμπέρασμα ότι οι ισχυρισμοί δυνάμει του Άρθρου 5 είναι προφανώς αβάσιμοι και πρέπει να απορριφθούν σύμφωνα με το Άρθρο 35 §§ 3 και 4 της Σύμβασης.

V. ΑΛΛΕΣ ΕΙΚΑΖΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

235. Με βάση ουσιαστικά τα ίδια επιχειρήματα με τα επιχειρήματα που εξετάστηκαν από το Δικαστήριο σύμφωνα με τα Άρθρα 5 και 8, ο προσφεύγων παραπονέθηκε ότι έτυχε μεταχείρισης που αντιβαίνει στους όρους του Άρθρου 3. Ισχυρίστηκε επίσης ότι η αδυναμία του να φύγει από την Καμπιόνε ντ' Ιτάλια για να πάει σε κάποιο μουσουλμανικό τέμενος αποτελούσε παραβίαση της ελευθερίας του να εκδηλώσει τη θρησκεία ή τις πεποιθήσεις του όπως ορίζεται στο Άρθρο 9.

236. Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα στοιχεία, και ακόμα και αν θεωρήσουμε ότι οι εν λόγω αιτιάσεις υποβλήθηκαν δεόντως ενώπιον εγχώριων δικαστηρίων, το Δικαστήριο δεν διαπιστώνει παραβίαση των Άρθρων 3 και 9 της Σύμβασης.

237. Άρα, οδηγούμαστε στο συμπέρασμα ότι αυτό το μέρος της προσφυγής πρέπει να απορριφθεί ως προφανώς αβάσιμο σύμφωνα με το Άρθρο 35 §§ 3 και 4 της Σύμβασης.

VI. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

238. Το Άρθρο 41 της Σύμβασης ορίζει:

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους επιτρέπει την ατελή μόνον επανόρθωση των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο επιδικάζει στον ζημιωθέντα διάδικο, εφόσον συντρέχει λόγος, δίκαιη ικανοποίηση.»

A. Ηθική βλάβη

239. Ο προσφεύγων δεν αξιώνει αποζημίωση για χρηματική ή μη χρηματική ζημία.

240. Συνεπώς, δεν υπάρχει λόγος να του επιδικάσει κάποιο σχετικό ποσό.

B. Έξοδα και δαπάνες

241. Όσον αφορά τα έξοδα και τις δαπάνες, ο προσφεύγων αξίωσε αποζημίωση ύψους 75.000 λιρών στερλινών (GBP) συν ΦΠΑ, για τις αμοιβές των δικηγόρων του σχετικά με τις διαδικασίες ενώπιον του Δικαστηρίου, καθώς και 688,22 ευρώ (EUR) για κάλυψη των εξόδων του δικηγόρου του για το ταξίδι του στην Καμπιόνε ντ' Ιτάλια, για τηλεφωνική επικοινωνία και για διοικητικά έξοδα.

242. Η Κυβέρνηση σημείωσε ότι ο προσφεύγων επέλεξε να εκπροσωπηθεί από έναν δικηγόρο που εργάζεται στο Λονδίνο ο οποίος χρέωνε ανά ώρα πολύ περισσότερα χρήματα από τη μέση αμοιβή των δικηγόρων στην Ελβετία, και ότι αυτή η επιλογή ενείχε αρκετά υψηλές ταξιδιωτικές δαπάνες. Σύμφωνα με τη δήλωση της Κυβέρνησης, ακόμα και αν δεχόταν ότι η παρούσα υπόθεση ήταν τόσο περίπλοκη όσο ισχυριζόταν ο προσφεύγων, ο αριθμός των ωρών που χρεώθηκαν ήταν υπερβολικός. Κατά συνέπεια, δήλωσε ότι στην περίπτωση που η προσφυγή γινόταν δεκτή, θα ήταν δίκαιο να εκδικαστεί ποσό αποζημίωσης που δεν θα ξεπερνούσε τα 10.000 ελβετικά φράγκα (CHF).

243. Το Δικαστήριο επαναλαμβάνει ότι αν διαπιστώσει παραβίαση της Σύμβασης, μπορούν να αποδοθούν στον προσφεύγοντα τα έξοδα και οι δαπάνες που προέκυψαν ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων για την άρση ή την αποζημίωση για την εν λόγω παραβίαση από αυτά (βλ. *Neulinger και Shuruk*, όπ. π., § 159). Επίσης, θεωρείται λογικό ότι τα εν λόγω έξοδα και οι δαπάνες πρέπει απαραίτητως να προέκυψαν όντως και να θεωρούνται εύλογα μέχρι ενός σημείου (*ibid.*).

244. Το Δικαστήριο δεν υιοθετεί την άποψη της Κυβέρνησης ότι ο προσφεύγων πρέπει να αναλάβει τις συνέπειες της επιλογής του να εκπροσωπηθεί από έναν Βρετανό δικηγόρο. Σχετικά με αυτό δηλώνει ότι,

σύμφωνα με το Άρθρο 36 § 4 (α) του Κανονισμού του Δικαστηρίου, ο δικηγόρος του προσφεύγοντα πρέπει να είναι «δικηγόρος με άδεια άσκησης επαγγέλματος σε οποιαδήποτε από τα Συμβαλλόμενα Μέρη και να διαμένει στην επικράτεια κάποιου από αυτά...». Ωστόσο, σημειώνει ότι μόνο για τις αιτιάσεις που υποβλήθηκαν σύμφωνα με τα Άρθρα 8 και 13 διαπιστώθηκε, στην παρούσα υπόθεση, παραβίαση της Σύμβασης. Το υπόλοιπο της προσφυγής θεωρείται μη παραδεκτό. Για αυτόν τον λόγο, το ποσό που ζητείται από τον προσφεύγοντα θεωρείται υπερβολικό.

245. Κατά συνέπεια, όσον αφορά το διαθέσιμο υλικό και τα κριτήρια που ορίζονται παραπάνω, το Δικαστήριο αποφασίζει ότι είναι εύλογα να εκδικάσει υπέρ του προσφεύγοντα το ποσό των 30.000 ευρώ για τα έξοδα και τις δαπάνες που προέκυψαν κατά τη διάρκεια των διαδικασιών ενώπιόν του.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

246. Το Δικαστήριο κρίνει σωστό να υπολογίσει το ύψος των τόκων υπερημερίας με βάση το επιτόκιο διευκόλυνσεως οριακού δανεισμού της Κεντρικής Ευρωπαϊκής Τράπεζας, προσαυξημένο κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΟΜΟΦΩΝΑ

1. *Απορρίπτει* τις αρχικές ενστάσεις της Κυβέρνησης ότι η προσφυγή είναι ασύμβατη καθ' ύλην με τη Σύμβαση και ότι ο προσφεύγων δεν μπορεί να θεωρηθεί θύμα,
2. *Συμπεριλαμβάνει στην ουσία της προσφυγής* την αρχική ένσταση της Κυβέρνησης ότι η προσφυγή είναι καθ' ύλην ασύμβατη με τη Σύμβαση,
3. *Απορρίπτει* την αρχική ένσταση της Κυβέρνησης για μη εξάντληση των εγχώριων ένδικων μέσων αναφορικά με τις αιτιάσεις δυνάμει των Άρθρων 5 και 8 και *συμπεριλαμβάνει αυτή την ένσταση στην ουσία της προσφυγής* σχετικά με την αιτίαση δυνάμει του Άρθρου 13,
4. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή όσον αφορά τις αιτιάσεις που αφορούν τα Άρθρα 8 και 13 και μη παραδεκτή για τα περαιτέρω.
5. *Απορρίπτει* την αρχική ένσταση της Κυβέρνησης ότι η προσφυγή είναι καθ' ύλην ασύμβατη με τη Σύμβαση και *αποφασίζει* ότι έχει σημειωθεί παραβίαση του Άρθρου 8 της Σύμβασης,

6. *Απορρίπτει* την αρχική ένσταση της Κυβέρνησης για μη εξάντληση των εγχώριων ένδικων μέσων όσον αφορά την αιτίαση δυνάμει του Άρθρου 13 και *πιστεύει* ότι έχει σημειωθεί παραβίαση του Άρθρου 13 της Σύμβασης σε συνδυασμό με το Άρθρο 8,
7. *Κρίνει*
- (α) ότι το εναγόμενο κράτος καλείται να καταβάλει στον προσφεύγοντα, εντός τριών μηνών, το ποσό των 30.000 ευρώ (τριάντα χιλιάδες ευρώ), συν τυχόν φόρους που μπορεί να επιβάλλονται στον προσφεύγοντα για αυτό το ποσό, για κάλυψη εξόδων και δαπανών, το οποίο θα μετατραπεί στο νόμισμα του εναγόμενου κράτους στη συναλλαγματική ισοτιμία που ισχύει την ημέρα της διεκπεραίωσης
- (β) ότι, από τη λήξη της τρίμηνης αυτής προθεσμίας και μέχρι την καταβολή, το ποσό αυτό θα προσαυξηθεί με τόκο, υπολογιζόμενο με επιτόκιο ίσο με το ισχύον την περίοδο εκείνη επιτόκιο διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.
8. *Απορρίπτει* το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης του προσφεύγοντα κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στην αγγλική και γαλλική γλώσσα και αναγνώστηκε σε δημόσια ακρόαση στο Κτίριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, στο Στρασβούργο, στις 12 Σεπτεμβρίου 2012.

Michael O'Boyle
Αναπληρωτής Γραμματέας

Nicolas Bratza
Πρόεδρος

Σύμφωνα με τα άρθρα 45 § 2 της Σύμβασης και 74 § 2 του Κανονισμού, στην παρούσα απόφαση επισυνάπτονται οι παρακάτω ξεχωριστές γνώμες:

(α) κοινή σύμφωνη γνώμη των Δικαστών Bratza, Νικολάου και Yudkivska,

(β) σύμφωνη γνώμη του Δικαστή Ροζάκη την οποία μοιράζονται οι Δικαστές Spielmann και Berro-Lefèvre,

(γ) σύμφωνη γνώμη του Δικαστή Malinverni.

N.B.
M.O'B.

Οι χωριστές γνώμες δεν έχουν μεταφραστεί αλλά εμφανίζονται στην αγγλική ή/και γαλλική γλώσσα στην έκδοση(εκδόσεις) στην επίσημη γλώσσα της απόφασης, η οποία διατίθεται στη βάση δεδομένων νομολογιών HUDOC του Δικαστηρίου.

© Συμβούλιο της Ευρώπης/Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, 2013.

Οι επίσημες γλώσσες του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων είναι η αγγλική και η γαλλική. Αυτή η μετάφραση δεν δεσμεύει το Δικαστήριο, ούτε το Δικαστήριο φέρει καμία ευθύνη για την ποιότητά της. Μπορείτε να πραγματοποιήσετε λήψη της από τη βάση δεδομένων νομολογιών HUDOC του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (<http://hudoc.echr.coe.int>), ή από οποιαδήποτε άλλη βάση δεδομένων στην οποία το Δικαστήριο την έχει κοινοποιήσει. Μπορεί να αναπαραχθεί για μη εμπορικούς σκοπούς, υπό την προϋπόθεση ότι ο πλήρης τίτλος της υπόθεσης παρατίθεται, μαζί με την παραπάνω ένδειξη δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Εάν πρόκειται να χρησιμοποιήσετε οποιοδήποτε μέρος αυτής της μετάφρασης για εμπορικούς σκοπούς, παρακαλούμε επικοινωνήστε με το publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2013.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2013.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante : publishing@echr.coe.int